

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Διαχείριση Κρίσεων και η Ετοιμότητα των Εκπαιδευτικών στις Σχολικές Κοινότητες του Νομού Λαρίσης .

Διπλωματική Εργασία

Φοιτήτρια: Μανωλούλη Αικατερίνη ΑΜ 533

Επιβλέπων καθηγητής :Κοτσαϊβάζογλου Ιορδάνης

Κατερίνη 2023

Ευχαριστίες

Όταν φθάνει η ώρα της ολοκλήρωσης ενός πονήματος, που είναι αποτέλεσμα μιας πολύμηνης έντονης προσωπικής προσπάθειας, σε σημείο να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας, έρχεται η στιγμή του απολογισμού. Και το πρώτο που ανακαλείται στη μνήμη είναι οι άνθρωποι που υπέμειναν, καθοδήγησαν, βοήθησαν, στήριξαν όλη αυτήν την προσπάθεια. Πρώτον από όλους θα ήθελα από βάθους καρδιάς να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου κο Κοτζαϊβάζογλου Ιορδάνη, τον επιβλέποντα αυτής της Διπλωματικής Εργασίας, για την πολύτιμη βοήθεια και υποστήριξη που μου παρείχε κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της. Επίσης, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στους διευθυντές και εκπαιδευτικούς των σχολείων που συμμετείχαν στην πραγματοποίηση της έρευνάς μου, καθώς και τους συναδέλφους μου. Ότι και να πω είναι λίγο για τα συναισθήματα ευγνωμοσύνης που νιώθω προς την οικογένειά μου. Ιδιαίτερα δε στον αγαπημένο σύζυγό μου Σάββα για την αμέριστη και συνεχή στήριξή του, την υπομονή του στις ατέλειωτες ώρες μοναξιάς, όταν αφοσιωνόμουν αποκλειστικά στην εκπόνηση της παρούσης εργασίας. Τέλος, αφιερώνω τη Διπλωματική Εργασία ως ελάχιστο δώρο αγάπης στα αγαπημένα μου παιδιά Στέλλα, Δημήτρη, Αναστασία και Μάριο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1. Δημογραφικές μεταβλητές	53
Πίνακας 1.2. Ερωτήσεις για Κρίσεις στο σχολείο.....	54
Γράφημα 1. Το 77.1% αντιμετώπισαν κρίση, το 61.7% είχε ομάδα διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο, το 47.3% επιμορφώθηκε για κρίσεις, το 85.6% συμμετείχε σε διαχείριση κρίσεων. Το 64.4% επιμορφώθηκε δια ζώσης, το 5.10% επιμορφώθηκε εξ αποστάσεως, και το 12.2% επιμορφώθηκε από διαδίκτυο.....	55
Πίνακας 1.3. Πόσο πιστεύετε ότι μια κρίση μπορεί να επηρεάσει τη σχολική κοινότητα (εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές);.....	56
Γράφημα 2α. Αυτοί που πίστευαν ότι μόνο 1 κρίση επηρεάζει τη σχολική κοινότητα συνολικά (οποιαδήποτε μία κρίση), ήταν 22.90% ή 1 με 2 οποιεσδήποτε κρίσεις συνολικά, κατά 45.80%, ή 3 με 4 κρίσεις κατά 24.50%, ή 5 με 6 κρίσεις κατά 8%..	57
Γράφημα 2β. Πίστευαν ότι μπορεί να επηρεαστεί η σχολική κοινότητα από Πυρκαγιά 6.90%, από παραβατικότητα 48.9%, από τραυματισμό από 23.4%, από σεισμό 30.9%, από σχολικό εκφοβισμό από 46.3%, από θάνατο 20.2%, από σεξουαλική παρενόχληση 10.1%, από αυτοκτονία 1.10%, από πλημμύρα 1.60%.....	58
Πίνακας 1.4. Σε περίπτωση ενδοσχολικής επιμόρφωσης, οι επιμορφωτές θα επιθυμούσατε να είναι: (Μπορούν να δοθούν πάνω από μια απαντήσεις).....	58
Γράφημα 3α. Προτίμησαν η ενδοσχολική επιμόρφωση να ήταν από διευθυντές εκπαιδευτικοί 5.90%, 79.80% από μέλη επιστημονικών συλλόγων, 71.30% από έμπειρο εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό, 16% από σχολικούς συμβούλους, και 8.50% από διευθυντές σχολείων. Συνολικά, το δείγμα προτίμησαν 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (41% και 44.70% =) 85.70% ενώ 3 με 5 το 14.40%.....	59
Γράφημα 3β. Συνολικά, το δείγμα προτίμησαν 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (41% και 44.70% =) 85.70% ενώ 3 με 5 το 14.40%.....	60
Γράφημα 4-1. χ^2 σχέσεις – φύλο. Οι γυναίκες είχαν 65%+ προτιμήσεις στις μεταβλητές έρευνας από ότι οι άνδρες.....	61
Γράφημα 4-2. χ^2 σχέσεις – ηλικία. Οι ηλικίες >50 ετών είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι των άλλων ηλικιών. 41-50 με >50 είχαν 70%+ στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας έναντι <40 ετών.....	62
Γράφημα 4-3. χ^2 σχέσεις – κλάδος. Ο κλάδος ΠΕ είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 90%+ έναντι ΤΕ κλάδου.....	63
Γράφημα 4-4. χ^2 σχέσεις – σπουδές. Οι σπουδές Μεταπτυχιακό είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλων σπουδών.....	64
Γράφημα 4-5. χ^2 σχέσεις – 2ο πτυχίο. Το 2ο πτυχίο είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 80%+ έναντι άλλων μη 2ου πτυχίου.....	64

Γράφημα 4-6. χ^2 σχέσεις – προϋπηρεσία. Δείγμα με προϋπηρεσία ως 20 έτη είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλης προϋπηρεσίας.....	65
Πίνακας 3.0. Ανάλυση kolmogorov-smirnov.....	66
Πίνακας 4.0α. Αναλύσεις kruskal wallis - συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές.....	66
Πίνακας 4.0ε. Αναλύσεις kruskal wallis - συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές.....	67
Πίνακας 5.0. Μέσοι όροι – σύνολο.....	67
Γράφημα M1. Μέσοι όροι σύνολο. Ο μέσος όρος κρίσεων και σύνολο ποιοι ήταν 2.5 και 1.9 στο σύνολο. Εκτός από ικανοποίηση επιμόρφωσης, από συμβολή διαχείρισης, και MME συμβολή είχαν τον μικρότερο μέσο όρο (<3.5) σε κλίμακα από 1=καθόλου ως 5=πάρα πολύ όλες οι άλλες μεταβλητές είχαν μεγάλο μέσο όρο (>3.5).....	68
Πίνακας 5.1. Μέσοι όροι φύλου.....	68
Γράφημα M2. Οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερο μέσο όρο σε σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι. Σχεδόν σε όλες τις άλλες μεταβλητές οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερους μέσους από άνδρες εκτός MME συμβολή, αργαστή συνεργασία, σχέδιο διαχείρισης, και κρίση επηρεασμός όπου οι μέσοι ήταν παρόμοιοι.....	69
Πίνακας 5.1. Μέσοι όροι ηλικία.....	69
Γράφημα M3. Οι μικρότερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο σε όλες τις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων, και σύλλογο γονέων και επιμόρφωση εκπαιδευτικών.....	70
Πίνακας 5.3. Μέσοι όροι κλάδου.....	70
Γράφημα M4. Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι σε ΤΕ και ΠΕ κλάδους εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου είχαν μεγαλύτερους μέσους οι ΠΕ.....	71
Πίνακας 5.4. Μέσοι όροι σπουδές.....	71
Γράφημα M5. Μεταπτυχιακό και διδακτορικό είχαν μεγαλύτερους μέσους σε κρίση επηρεασμός, συμβολή διαχείρισης, σχέδιο διαχείρισης, με συμβολή, σύλλογος γονέων, σύνολο αστυνομίας-πυροσβεστικής, και σύνολο μη κρατικοί φορείς.....	72
Πίνακας 5.5. Μέσοι όροι 2ου πτυχίου.....	73
Γράφημα M6. Αυτοί που δεν είχαν 2ο πτυχίο είχαν μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές.....	73
Πίνακας 5.6. Μέσοι όροι προϋπηρεσίας.....	74
Γράφημα M7. Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ ηλικιών στις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου οι μεγαλύτερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο.....	74
Πίνακας 5.7. Μέσοι όροι Αντιμετώπισατε Κρίση.....	75

Πίνακας 5.8. Μέσοι όροι Ομάδα διαχείρισης σχολείο.....	75
Πίνακας 5.9. Μέσοι όροι Επιμορφωθήκατε κρίσεις.....	76
Πίνακας 6.0. Μέσοι όροι Συμ. Διαχείριση κρίσεων.....	76
Γράφημα M8. Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ αντιμετώπισης/συμμετοχή σε κρίσεις.....	77
Πίνακας 6.1. Μέσοι όροι κρίσεις πυρκαγιάς.....	77
Πίνακας 6.2. Μέσοι όροι κρίσεις Παραβατικότητα.....	78
Πίνακας 6.3. Μέσοι όροι κρίσεις τραυματισμός.....	79
Πίνακας 6.4. Μέσοι όροι κρίσεις σεισμό.....	79
Πίνακας 6.5. Μέσοι όροι κρίσεις σχολικός εκφοβισμός.....	80
Πίνακας 6.6. Μέσοι όροι κρίσεις θάνατος.....	80
Πίνακας 6.7. Μέσοι όροι κρίσεις σεξουαλική παρενόχληση.....	81
Πίνακας 6.8. Μέσοι όροι κρίσεις αυτοκτονία.....	81
Πίνακας 6.9. Μέσοι όροι κρίσεις πλημμύρας.....	82
Γράφημα M9. Η κρίση θανάτου είχε τους μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές ενώ η σεξουαλική παρενόχληση τους μικρότερους μέσους. Οι υπόλοιπες κρίσεις είχαν παρόμοιους μέσους μεταξύ τους.....	83
Πίνακας 7.0. Μέσοι όροι επιμόρφωσης διά ζώσης.....	83
Πίνακας 7.1. Μέσοι όροι επιμόρφωσης διάζώσης-εξαποστάσεως.....	84
Πίνακας 7.2. Μέσοι όροι επιμόρφωσης διαδικτύου.....	84
Γράφημα M10. Οι επιμορφώσεις δια ζώσης ή διαδικτύου ή και τα δύο μαζί είχαν παρόμοιους μέσους εκτός από σύνολο κρίσεων που η επιμόρφωση από διαδίκτυο είχε αρκετά μεγαλύτερο μέσον όρο.....	85
Πίνακας 7.3. Μέσοι όροι ποιοι διευθυντές εκπαιδευτικοί.....	85
Πίνακας 7.4. Μέσοι όροι ποιοι μέλη επιστημονικών συλλόγων.....	86
Πίνακας 7.5. Μέσοι όροι ποιοι έμπειροι εξειδικευμένοι εκπαιδευτές.....	86
Πίνακας 7.6. Μέσοι όροι ποιοι σχολικοί σύμβουλοι.....	87
Πίνακας 7.7. Μέσοι όροι ποιοι διευθυντές σχολείων.....	87
Γράφημα M11. Στο ποιοι επιμορφωτές είχαν παρόμοιους μέσους όρους.....	88
Πίνακας 2.0. X2 - Σχέσεις μεταβλητών. Το φύλο, οι Σπουδές, ο Κλάδος, και το 2ο πτυχίο δεν φάνηκαν να παίζουν ρόλο στις μεταβλητές επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα.....	92

Πίνακας 2.1. X2 - Σχέσεις μεταβλητών – Φύλο.....	93
Πίνακας 2.2. X2 - Σχέσεις μεταβλητών – Ηλικία.....	95
Πίνακας 2.3. X2 - Σχέσεις μεταβλητών – Κλάδος.....	98
Πίνακας 2.4. X2 - Σχέσεις μεταβλητών – Σπουδές.....	100
Πίνακας 2.5. X2 - Σχέσεις μεταβλητών – 2ο πτυχίο.....	102
Πίνακας 2.6. X2 - Σχέσεις μεταβλητών – Προϋπηρεσία.....	104

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	10
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ.....	10
ABSTRACT.....	11
KEYWORDS	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	Error! Bookmark not defined.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	13
1.1 Εννοιολογικοί Ορισμοί.....	13
1.2 Η Σημαντικότητα του Θέματος.....	13
1.3 Σκοπός και Στόχοι	16
1.4 Ερευνητικά Ερωτήματα	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ.....	20
2.1 Γενικά στοιχεία.....	20
2.2 Η έννοια της κρίσης.....	21
2.3 Παρουσίαση των τύπων μιας κρίσης.....	23
2.4 Η κρίση και τα κυριότερα χαρακτηριστικά της	24
2.5 Μοντέλα διαχείρισης κρίσεων	25
2.5.1 Πρόληψη.....	29
2.6 Εννοιολογική προσέγγιση του κινδύνου και του ατυχήματος	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ	31
3.1 Εκπαιδευτικές κρίσεις.....	31
3.2 Σημασία της προετοιμασίας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον εκπαιδευτικό χώρο.....	35
3.3 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στη διαχείριση κρίσεων και η ανάγκη για ετοιμότητα.....	36
3.4 Επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε θέματα διαχείρισης κρίσεων	38
3.5 Στρατηγικές και πρακτικές που μπορούν να ακολουθηθούν για την ενίσχυση της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ.....	41
4.1 Τρόποι δημιουργίας σχεδίου διαχείρισης κρίσεων	41
4.2 Προβλήματα διαχείρισης κρίσεων	43
4.3 Σχέδιο διαχείρισης κρίσεων: αποτελεσματική εφαρμογή.....	44

4.4 Ανάλυση της επίδρασης της επιμόρφωσης και της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών στην αντιμετώπιση κρίσεων και τη διαχείριση των καταστάσεων	46
4.5 Σύγκριση των αποτελεσμάτων των εκπαιδευτικών που έχουν λάβει επιμόρφωση με αυτών που δεν έχουν, και προτάσεις για προγράμματα επιμόρφωσης και εκπαίδευσης.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Η ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΗΣ.....	51
5.1 Ανάλυση σχετικά με τη συχνότητα και τον τύπο των κρίσεων που έχουν αντιμετωπίσει τα σχολεία του Νομού Λαρίσης.....	51
5.2 Προβλήματα κρίσεων που αντιμετωπίζουν οι σχολικές κοινότητες της Λάρισας.....	53
5.3 Διαχείριση προβλημάτων κρίσεων των σχολικών κοινοτήτων της Λάρισας ...	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	56
6.1 Ερευνητικό Εργαλείο.....	56
6.2 Δείγμα.....	57
6.3 Ηθικά Ζητήματα.....	57
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	60
ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	118
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	120
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....	124

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της Διαχείρισης Κρίσεων και της Ετοιμότητας των Εκπαιδευτικών στις Σχολικές Κοινότητες του Νομού Λάρισας πραγματεύεται τη σημασία των αποτελεσματικών στρατηγικών διαχείρισης κρίσεων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Διερευνά πώς οι εκπαιδευτικοί και οι σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας μπορούν να προετοιμαστούν καλύτερα για να αντιμετωπίσουν διάφορες κρίσεις, συμπεριλαμβανομένων φυσικών καταστροφών, έκτακτων αναγκών και κοινωνικών προκλήσεων. Η εστίαση είναι στην ανάπτυξη προληπτικών σχεδίων, στην κατάρτιση των δασκάλων και στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων για τη διασφάλιση της ασφάλειας, της ευημερίας και της συνέχειας της εκπαίδευσης για τους μαθητές ενόψει κρίσεων.

Το δείγμα της έρευνας περιλάμβανε συνολικά 188 άτομα, με το 76.1% των συμμετεχόντων να είναι γυναίκες και το 23.4% άνδρες. Όσον αφορά την ηλικία, το δείγμα περιλάμβανε άτομα από διάφορες ηλικιακές ομάδες: το 9% των συμμετεχόντων ήταν ηλικίας έως 30 ετών, το 13.8% ήταν ηλικίας 31-40 ετών, το 32.4% ήταν ηλικίας 41-50 ετών και το 44.7% ήταν άνω των 50 ετών.

Τέλος, η ανάλυση αναδεικνύει τη σημασία της προετοιμασίας και της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για τη διαχείριση των κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον. Παρά το γεγονός ότι οι κρίσεις στα σχολεία είναι συχνές, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν έχουν λάβει την απαραίτητη επιμόρφωση για να αντιμετωπίσουν αυτές τις καταστάσεις. Συνεπώς, η προώθηση επιμόρφωσης και προετοιμασίας για κρίσεις πρέπει να θεωρείται ως μια σημαντική προτεραιότητα για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής της Λάρισας.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Διαχείριση κρίσεων, Ετοιμότητα, Δάσκαλοι, Σχολικές κοινότητες, Νομός Λάρισας, Άμεση δράση, Φυσικές καταστροφές, Πρωτόκολλα ασφαλείας, Προγράμματα εκπαίδευσης, Διεπιστημονική προσέγγιση, Στρατηγικές επικοινωνίας, Ηγεσία της κρίσης.

ABSTRACT

The issue of Crisis Management and the Preparedness of Teachers in the School Communities of the Prefecture of Larissa deals with the importance of effective crisis management strategies in educational institutions. It explores how educators and school communities in Larissa Prefecture can better prepare to deal with various crises, including natural disasters, emergencies and social challenges. The focus is on developing proactive plans, training teachers and promoting collaboration between stakeholders to ensure the safety, well-being and continuity of education for students in the face of crises.

The research sample included a total of 188 people, with 76.1% of participants being women and 23.4% men. In terms of age, the sample included people from various age groups: 9% of participants were aged up to 30 years, 13.8% were aged 31-40, 32.4% were aged 41-50 and 44.7% were older of 50 years.

Finally, the analysis highlights the importance of the preparation and training of teachers for the management of crises in the school environment. Despite the fact that crises in schools are common, most teachers have not received the necessary training to deal with these situations. Therefore, the promotion of training and preparation for crises should be considered as an important priority for educational institutions in the Larissa area.

KEYWORDS

Crisis management, Preparedness, Teachers, School communities, Larissa Prefecture, Immediate action, Natural disasters, Safety protocols, Training programs, Interdisciplinary approach, Communication strategies, Crisis leadership.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα είναι ζωτικής σημασίας πτυχές για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των μαθητών και του προσωπικού στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Οι εκπαιδευτικοί διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην αποτελεσματική απόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και κρίσεις εντός των σχολικών κοινοτήτων. Αυτή η εισαγωγή εστιάζει στο θέμα της διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας, ρίχνοντας φως στη σημασία του εξοπλισμού των εκπαιδευτικών με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για τη διαχείριση καταστάσεων κρίσης (Dedousis, S., 2019).

Τα τελευταία χρόνια, το παγκόσμιο τοπίο έχει γίνει μάρτυρας διαφόρων τύπων κρίσεων, συμπεριλαμβανομένων φυσικών καταστροφών, πράξεων βίας, έκτακτων καταστάσεων δημόσιας υγείας και τεχνολογικών διαταραχών (Patsiali, S. I., 2020). Αυτά τα περιστατικά έχουν αναδείξει την ανάγκη τα σχολεία να είναι καλά προετοιμασμένα και ανθεκτικά απέναντι σε απροσδόκητα γεγονότα. Οι δάσκαλοι, ως ανταποκριτές πρώτης γραμμής, θα πρέπει να διαθέτουν τις δυνατότητες να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις κρίσεις, να διασφαλίζουν την ασφάλεια των μαθητών και να μετριάσουν τις αρνητικές συνέπειες τέτοιων καταστάσεων (Karagianni, E. A., 2021).

Ο Νομός Λάρισας, που βρίσκεται στην κεντρική Ελλάδα, περιλαμβάνει πολυάριθμα σχολεία που εξυπηρετούν διαφορετικούς μαθητικούς πληθυσμούς. Είναι ζωτικής σημασίας για τους εκπαιδευτικούς σε αυτήν την περιοχή να κατανοήσουν τις αρχές της διαχείρισης κρίσεων και να αναπτύξουν μια προληπτική προσέγγιση για την ετοιμότητα έκτακτης ανάγκης (Stavrou, E., 2021). Εξοπλιζόμενοι με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενισχύσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται γρήγορα και αποτελεσματικά σε καταστάσεις κρίσης, προστατεύοντας την ευημερία των μαθητών τους και των ίδιων τους (Kotsogiannis, A., 2022).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

1.1 Εννοιολογικοί Ορισμοί

Διαχείριση κρίσεων:

Η διαχείριση κρίσεων αναφέρεται στη συστηματική προσέγγιση και τις συντονισμένες προσπάθειες που αναλαμβάνονται από άτομα, οργανισμούς ή κοινότητες για την αποτελεσματική πρόληψη, αντιμετώπιση και ανάκαμψη από διάφορους τύπους κρίσεων. Μια κρίση μπορεί να οριστεί ως ένα απροσδόκητο γεγονός ή κατάσταση που αποτελεί σημαντική απειλή για την κανονική λειτουργία, την ευημερία ή την ασφάλεια ατόμων ή ομάδων (Coombs, W. T., 2020). Η διαχείριση κρίσεων περιλαμβάνει την ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών, σχεδίων και διαδικασιών για τον μετριασμό των επιπτώσεων των κρίσεων, την προστασία ζώων και περιουσιακών στοιχείων, την επικοινωνία ζωτικής σημασίας πληροφοριών και τη διευκόλυνση της αποκατάστασης της ομαλότητας (Liang, C. 2021).

Ετοιμότητα Εκπαιδευτικών στις Σχολικές Κοινότητες του Νομού Λάρισας:

Η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας αναφέρεται στις γνώσεις, τις δεξιότητες και τους πόρους που διαθέτουν οι εκπαιδευτικοί για την αποτελεσματική αντιμετώπιση και διαχείριση κρίσεων ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στο εκπαιδευτικό πλαίσιο (Tampakis, K., 2021). Περιλαμβάνει την ικανότητα των εκπαιδευτικών να προβλέπουν, να προλαμβάνουν και να ανταποκρίνονται σε πιθανές κρίσεις, διασφαλίζοντας την ασφάλεια και την ευημερία των μαθητών, του προσωπικού και της συνολικής σχολικής κοινότητας. Η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών περιλαμβάνει κατάρτιση, εκπαίδευση, σχεδιασμό και συνεργασία με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς για την ανάπτυξη πρωτοκόλλων, διαδικασιών και σχεδίων έκτακτης ανάγκης ειδικά για τις ανάγκες του τοπικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος (Papanastasiou, E. C., 2022).

1.2 Η Σημαντικότητα του Θέματος

Η σημασία του θέματος «Διαχείριση Κρίσεων και Ετοιμότητα των Εκπαιδευτικών στις Σχολικές Κοινότητες του Νομού Λάρισας» έγκειται στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει στη διασφάλιση της ασφάλειας, της ευημερίας και της αποτελεσματικής ανταπόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.

Η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών είναι ζωτικής σημασίας για τη διαφύλαξη της σωματικής και ψυχολογικής ευημερίας των μαθητών. Έχοντας καλά καθορισμένα σχέδια διαχείρισης κρίσεων και εκπαιδευμένους δασκάλους, τα σχολεία μπορούν να ανταποκριθούν άμεσα και αποτελεσματικά σε διάφορες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένων φυσικών καταστροφών, ατυχημάτων ή πράξεων βίας. Αυτή η ετοιμότητα μπορεί να ελαχιστοποιήσει πιθανές βλάβες και να σώσει ζωές (Tampakis, K. 2021).

Οι κρίσεις μπορεί να διαταράξουν την ομαλή λειτουργία των σχολείων και να επηρεάσουν αρνητικά τη μαθησιακή διαδικασία. Ωστόσο, μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών, ο αντίκτυπος των κρίσεων μπορεί να μετριαστεί. Οι προετοιμασμένοι δάσκαλοι μπορούν να εφαρμόσουν πρωτόκολλα έκτακτης ανάγκης, να παρέχουν συναισθηματική υποστήριξη στους μαθητές και να διευκολύνουν την αποκατάσταση της ομαλότητας μετά από μια κρίση. Αυτό εξασφαλίζει ελάχιστη αναστάτωση στην εκπαιδευτική διαδικασία και βοηθά τους μαθητές να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν.

Η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας ανθεκτικής σχολικής κοινότητας. Έχοντας ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης κρίσεων και τακτική εκπαίδευση, οι εκπαιδευτικοί εξοπλίζονται με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για να χειρίζονται απροσδόκητες καταστάσεις με αυτοπεποίθηση. Αυτό καλλιεργεί ένα αίσθημα ασφάλειας, εμπιστοσύνης και ανθεκτικότητας στη σχολική κοινότητα, καθησυχάζοντας τους μαθητές, τους γονείς και το προσωπικό ότι η ασφάλειά τους αποτελεί προτεραιότητα (Papanastasiou, E. C., 2022).

Η διαχείριση κρίσεων υπογραμμίζει τη σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας και συντονισμού μεταξύ εκπαιδευτικών, μαθητών, διευθυντών σχολείων, γονέων και σχετικών εξωτερικών φορέων. Οι προετοιμασμένοι δάσκαλοι εκπαιδεύονται σε στρατηγικές επικοινωνίας κρίσεων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να διαδίδουν ακριβείς και έγκαιρες πληροφορίες σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Αυτό βοηθά στη διατήρηση της ηρεμίας, στην παροχή σαφών οδηγιών και στη διατήρηση όλων των

ενδιαφερομένων ενήμερων και εμπλεκόμενων στις προσπάθειες αντιμετώπισης κρίσεων (Zarotiadou, E. 2020).

Τα σχολεία έχουν νομική και ηθική υποχρέωση να δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ευημερία των μαθητών και του προσωπικού τους. Η επαρκής διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις νομικές και κανονιστικές απαιτήσεις που σχετίζονται με την ετοιμότητα έκτακτης ανάγκης. Έχοντας ολοκληρωμένα σχέδια και καταρτισμένους δασκάλους, τα σχολεία επιδεικνύουν τη δέσμευσή τους να εκπληρώσουν αυτές τις υποχρεώσεις και να παρέχουν ένα ασφαλές περιβάλλον μάθησης για όλους (Siempros, T. 2019).

Η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών εκτείνονται πέρα από τα όρια του σχολείου. Περιλαμβάνουν συνεργασία με τις τοπικές αρχές, τις υπηρεσίες αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα. Με την ενεργό ενασχόληση με αυτούς τους ενδιαφερόμενους φορείς, τα σχολεία του Νομού Λάρισας μπορούν να αναπτύξουν ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης κρίσεων προσαρμοσμένα στους τοπικούς κινδύνους και πόρους. Αυτή η συλλογική προσέγγιση ενισχύει τη συνολική ετοιμότητα, ενισχύει τους δεσμούς της κοινότητας και προωθεί μια κοινή ευθύνη για την ασφάλεια και την ευημερία των μαθητών (Kakourioti, V., 2019).

Συμπερασματικά, η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας είναι πρωταρχικής σημασίας. Διασφαλίζουν την ασφάλεια των μαθητών, μετριάζουν τον αντίκτυπο των κρίσεων, δημιουργούν ανθεκτικότητα, επιτρέπουν την αποτελεσματική επικοινωνία, διασφαλίζουν τη νομική συμμόρφωση και προωθούν τη συμμετοχή της κοινότητας. Επενδύοντας σε ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης κρίσεων και παρέχοντας συνεχή κατάρτιση στους εκπαιδευτικούς, τα σχολεία μπορούν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον που ενδυναμώνει τους μαθητές, το προσωπικό και ολόκληρη την κοινότητα να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε περιόδους κρίσης.

1.3 Σκοπός και Στόχοι

Σκοπός της διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας είναι η καθιέρωση μιας προληπτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση κρίσεων και έκτακτων αναγκών. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα ασφαλές περιβάλλον μάθησης για τους μαθητές, το προσωπικό και την ευρύτερη σχολική κοινότητα. Εστιάζοντας στη διαχείριση κρίσεων και την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών, ο σκοπός είναι να ελαχιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των κρίσεων, να προστατευθούν ζωές και να διασφαλιστεί η συνέχεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια και μετά από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Στόχοι:

Πρωταρχικός στόχος είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή καλά καθορισμένων σχεδίων διαχείρισης κρίσεων προσαρμοσμένων στους συγκεκριμένους κινδύνους και ανάγκες των σχολικών κοινοτήτων του Νομού Λάρισας. Αυτά τα σχέδια θα πρέπει να καλύπτουν μια σειρά από πιθανές κρίσεις, όπως φυσικές καταστροφές, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για την υγεία, απειλές για την ασφάλεια και τεχνολογικές διακοπές. Ο στόχος είναι να θεσπιστούν σαφή πρωτόκολλα, διαδικασίες και κατευθυντήριες γραμμές που περιγράφουν τους ρόλους, τις ευθύνες και τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν σε διάφορα σενάρια κρίσης.

Ένας κρίσιμος στόχος είναι να εξοπλιστούν οι εκπαιδευτικοί με τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και πόρους για να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Τα προγράμματα κατάρτισης θα πρέπει να καλύπτουν τομείς όπως οι πρώτες βοήθειες, οι διαδικασίες έκτακτης εκκένωσης, η επικοινωνία κρίσεων, η ψυχολογική υποστήριξη και η διαχείριση της συμπεριφοράς κατά τη διάρκεια κρίσεων. Ενισχύοντας την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών, τα σχολεία στοχεύουν να διασφαλίσουν την άμεση και συντονισμένη ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και την ευημερία των μαθητών.

Ο στόχος είναι να προωθηθεί η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των δασκάλων, των διευθυντών των σχολείων, των τοπικών αρχών, των φορέων αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών, των γονέων και της ευρύτερης κοινότητας. Αυτό περιλαμβάνει τακτική επικοινωνία, ανταλλαγή πληροφοριών και ασκήσεις κοινού

προγραμματισμού. Ο στόχος είναι η οικοδόμηση εταιρικών σχέσεων που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών διαχείρισης κρίσεων, διευκολύνουν την κατανομή των πόρων και διασφαλίζουν μια συνεκτική απάντηση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Η αποτελεσματική επικοινωνία είναι κρίσιμος στόχος στη διαχείριση κρίσεων. Τα σχολεία στοχεύουν να αναπτύξουν ισχυρές στρατηγικές επικοινωνίας που διασφαλίζουν την έγκαιρη και ακριβή διάδοση των πληροφοριών σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία καναλιών επικοινωνίας με τους γονείς, το προσωπικό και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, όπως οι τοπικές αρχές και οι υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης. Στόχος είναι να ενημερώνονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι, να παρέχονται σαφείς οδηγίες και να αντιμετωπίζονται οι ανησυχίες για τη διατήρηση της ηρεμίας και της εμπιστοσύνης σε καταστάσεις κρίσης.

Μακροπρόθεσμος στόχος είναι η καλλιέργεια κουλτούρας ετοιμότητας στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας. Αυτό περιλαμβάνει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της διαχείρισης κρίσεων και τη συμμετοχή όλων των μελών της κοινότητας σε προσπάθειες ετοιμότητας. Ο στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στα άτομα να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα, να αναφέρουν πιθανούς κινδύνους και να συμμετέχουν ενεργά σε ασκήσεις, εκπαιδευτικές συνεδρίες και δραστηριότητες προγραμματισμού. Ο στόχος είναι να δημιουργηθεί μια ανθεκτική κοινότητα που να είναι καλά προετοιμασμένη για να χειριστεί αποτελεσματικά τις κρίσεις.

Ένας άλλος στόχος είναι η τακτική αξιολόγηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών. Αυτό περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ελέγχων μετά την κρίση, τη συλλογή σχολίων από τους ενδιαφερόμενους, τον εντοπισμό περιοχών προς βελτίωση και την αναλόγως ενημέρωση των σχεδίων και των προγραμμάτων κατάρτισης. Ο στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι οι στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων είναι δυναμικές, προσαρμόσιμες και ανταποκρίνονται στις αναδυόμενες προκλήσεις και στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Συνοπτικά, σκοπός της διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας είναι η καθιέρωση μιας προληπτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση κρίσεων και έκτακτων αναγκών. Οι στόχοι περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης κρίσεων, την παροχή κατάρτισης για τους εκπαιδευτικούς, την ενίσχυση της

συνεργασίας και του συντονισμού, την ενίσχυση των στρατηγικών επικοινωνίας, την προώθηση μιας κουλτούρας ετοιμότητας και τη συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση των προσπαθειών ετοιμότητας. Μέσω αυτών των στόχων, τα σχολεία στοχεύουν στη δημιουργία ενός ασφαλούς και ασφαλούς περιβάλλοντος που προστατεύει ζωές, ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις των κρίσεων, και διασφαλίζει τη συνέχεια των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων κατά και μετά από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Με την επίτευξη αυτών των στόχων, τα σχολεία του Νομού Λάρισας μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε κρίσεις, να προστατεύσουν την ευημερία των μαθητών και του προσωπικού και να δημιουργήσουν μια ανθεκτική σχολική κοινότητα που είναι έτοιμη να χειριστεί διάφορες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Τελικά, ο σκοπός και οι στόχοι της διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών επικεντρώνονται στην ασφάλεια, την ασφάλεια και την αποτελεσματική λειτουργία των σχολείων ενόψει απροσδόκητων γεγονότων, δημιουργώντας ένα περιβάλλον όπου η μάθηση μπορεί να ευδοκιμήσει ακόμη και σε δύσκολες συνθήκες.

1.4 Ερευνητικά Ερωτήματα

- Σε ποιο βαθμό τα σχέδια διαχείρισης κρίσεων που εφαρμόζονται στα σχολεία του Νομού Λάρισας είναι εναρμονισμένα με τους συγκεκριμένους κινδύνους και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας;
- Ποια είναι τα σημερινά επίπεδα ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στα σχολεία του Νομού Λάρισας σχετικά με τη διαχείριση και την αντιμετώπιση κρίσεων;
- Πώς αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί τους ρόλους, τις ευθύνες και τις αρμοδιότητές τους στη διαχείριση κρίσεων στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας;
- Ποια προγράμματα κατάρτισης ή ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης παρέχονται στους εκπαιδευτικούς του Νομού Λάρισας για την ενίσχυση της ετοιμότητάς τους για καταστάσεις κρίσης;
- Ποιες είναι οι αντιληπτές προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών διαχείρισης κρίσεων στα σχολεία του Νομού Λάρισας;

- Πώς συνεργάζονται οι σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας με τις τοπικές αρχές, τους φορείς αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και άλλους εμπλεκόμενους φορείς στην ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης κρίσεων;
- Ποιες στρατηγικές και κανάλια επικοινωνίας χρησιμοποιούν τα σχολεία του Νομού Λάρισας για την αποτελεσματική διάδοση πληροφοριών σε μαθητές, γονείς και προσωπικό σε καταστάσεις κρίσης;
- Πώς αντιλαμβάνονται μαθητές, γονείς και δάσκαλοι την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια της επικοινωνίας και της ανταλλαγής πληροφοριών κρίσεων στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας;
- Ποιες είναι οι στάσεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών του Νομού Λάρισας σχετικά με τη σημασία της διαχείρισης κρίσεων και την ετοιμότητά τους για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των μαθητών;
- Πώς αξιολογούν οι διευθυντές των σχολείων την αποτελεσματικότητα των σχεδίων διαχείρισης κρίσεων και την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στα σχολεία του Νομού Λάρισας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

2.1 Γενικά στοιχεία

Είναι δεδομένο ότι μέσα στο περιβάλλον του σχολείου είναι συχνή η παρατήρηση πλήθος απρόοπτων γεγονότων, όπως είναι για παράδειγμα, αυτά των σεισμών, των πλημμυρών, των έντονων βροχοπτώσεων, των τραυματισμών, των εκφοβισμών μεταξύ μαθητών, των βανδαλισμών και άλλων. Το σύνολο των προαναφερθέντων γεγονότων, τα οποία μπορεί να λογιστούν και ως επιβλαβή για τις εκπαιδευτικές μονάδες, το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό και τους μαθητές που φοιτούν σε αυτά, είναι διαφορετικές περιπτώσεις κρίσεων και αρκετές φορές μπορεί να ευθύνονται για την δημιουργία καταστάσεων, ο έλεγχος και η αντιμετώπιση των οποίων δεν είναι κάτι εύκολο. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο οι εν λόγω κρίσεις να τύχουν ορθής διαχείρισης, αλλά και η λήψη της απαραίτητης μέριμνας σε προληπτικό επίπεδο από πλευράς τόσο των εκπαιδευτικών μονάδων όσο και όλων των λοιπών φορέων που εμπλέκονται. Εξάλλου, περιστατικά σαν αυτά που προαναφέρθηκαν αφορούν τους ανήλικους μαθητές, οι οποίοι μπορούν να πληγούν από αυτά και για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητη η λήψη αποφασιστικών και οργανωμένων ενεργειών, ώστε να προληφθούν και να αντιμετωπιστούν έγκαιρα κάθε κρίσιμο περιστατικό.

Οι επίδραση που έχουν τα καταστροφικά γεγονότα, είτε αυτά είναι ανθρωπογενή είτε από την φύση, είναι ιδιαίτερα σημαντική και πλην άμεσων και εμφανών είναι και έμμεσες, υπό την μορφή του επιστημονικά οριζόμενου ως μετατραυματικού στρες (Cahill & Foa, 2004). Μια επιπρόσθετη δυσκολία είναι αυτή της πλήρους ανάκαμψης κατόπιν μια καταστροφής ή ενός τραυματικού γεγονότος, η οποία, εάν δεν επιτευχθεί, μπορεί να οδηγήσει στην εμφάνιση αλληπάλληλων κρίσεων, οι συνέπειες των οποίων για τα παιδιά μπορεί να είναι άκρως αρνητικές. Για το λόγο αυτό και για να αποφευχθούν οι προαναφερθείσες συνέπειες, είναι απαραίτητη η παρουσία σχολικών ψυχολόγων, οι οποίοι διαθέτουν την απαραίτητη κατάρτιση, ώστε να παρέχουν στους μαθητές κάθε δυνατή βοήθεια, τόσο υλικά όσο και ψυχικά και συναισθηματικά, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ανταπόκρισή τους σε πιθανές κρίσεις που έχουν βιώσει, αλλά και η ετοιμότητά τους, όσο αυτό είναι δυνατό, για την περίπτωση που θα

χρειαστεί να αντιμετωπίσουν μια καινούργια. Οι σχολικοί ψυχολόγοι αποτελούν εκείνη την ειδικότητα που διαθέτει το σύνολο των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την δημιουργία ενός κλίματος που θα αποπνέει εμπιστοσύνη και προστασία προς κάθε μαθητή, είτε έχει είτε δεν έχει εμπλακεί σε κάποια μορφή κρίσης (Westat, 2003).

Είναι σαφές ότι εξίσου σημαντικός είναι και ο ρόλος που διαδραματίζει και η σχολική διοίκηση σχετικά με τον τρόπο εξασφάλισης της ασφάλειας των μελών της εκπαιδευτικής μονάδας σε περιπτώσεις κρίσεων (Korcka, 1997). Κατά συνέπεια, η ύπαρξη ενός αποτελεσματικού σχολείου, μέσω του οποίου θα είναι εφικτή η αντιμετώπιση των κρίσεων και η παροχή ενός ασφαλούς και υγιούς εργασιακού περιβάλλοντος, είναι αναγκαία όσο ποτέ άλλοτε (Σαΐτη, Σαΐτης & Γουναρόπουλος, 2008). Τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ιδίως αυτά της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δεν πληρούν πάντοτε τα προαναφερθέντα κριτήρια (Παπαδόπουλος, 2015). Πιο συγκεκριμένα, έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί (π.χ. Καραθάνος, 2006), έχουν δείξει ότι είναι μικρός ο αριθμός των σχολικών διευθυντών που έχουν προχωρήσει στην συγκρότηση Ομάδας Διαχείρισης Κρίσεων εντός των σχολικών τους μονάδων. Μια αιτία του γεγονότος αυτού είναι η έλλειψη σχετικής επιμόρφωσης. Μια επιπλέον αιτία είναι η κατάρτιση σχεδίων ετοιμότητας που είναι μη λειτουργικά, ενώ τέλος, διαπιστώθηκε ότι ήταν μικρός ο αριθμός των σχολικών διευθυντών που είχαν ορίσει κάποιον αναπληρωτή στα προαναφερθέντα σχέδια (Καραθάνος, 2006).

Από τα αποτελέσματα άλλης μελέτης (Σαΐτη, Σαΐτης & Γουναρόπουλος, 2008) διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν έχει επιμορφωθεί κατάλληλα και επαρκώς για θέματα που άπτονται της διαχείρισης κρίσεων. Ταυτόχρονα, στην ίδια μελέτη (Σαΐτη, Σαΐτης & Γουναρόπουλος, 2008) δόθηκε έμφαση στην απουσία ειδικής κρατικής υπηρεσίας για την τακτική πραγματοποίηση ελέγχων στις κτιριακές εγκαταστάσεις των σχολικών μονάδων και αυτό έχει ως συνέπεια, την διακύβευση της ασφάλειας του συνόλου των μελών που φοιτούν και εργάζονται σε αυτές. Ένα ακόμη σημείο που αναδείχθηκε ήταν ότι ο τρόπος σχεδιασμού και προγραμματισμού των εκπαιδευτικών μονάδων σε θέματα αντιμετώπισης κινδύνων διαφόρων μορφών ήταν φανερά περιορισμένος ως προς θέματα πρόληψης, αλλά και καταστολής (Σαΐτη, Σαΐτης & Γουναρόπουλος, 2008).

2.2 Η έννοια της κρίσης

Ο όρος της κρίσης και η αποσαφήνισή του είναι άκρως σημαντική και για το λόγο αυτό είναι απαραίτητη πριν την διερεύνηση των όρων της ετοιμότητας και της διαχείρισης κρίσεων. Πιο αναλυτικά, η κρίση αποτελεί μια έννοια με πλήθος συνιστωσών στο κοινωνικό πλαίσιο, καθώς χρησιμοποιείται για την περιγραφή προβλημάτων που άπτονται θεμάτων της οικονομίας, της εκπαίδευσης, της διακυβέρνησης και του περιβάλλοντος. Ως όρος, η κρίση, έχει τύχει πλήθους διαφορετικών εννοιολογικών προσεγγίσεων εκ διαφόρων μελετητών. Ωστόσο, στο πλαίσιο της διεθνούς βιβλιογραφίας, παρατηρείται δυσκολία ύπαρξης ενός κοινού ορισμού αυτής. Πιο συγκεκριμένα, μια προσπάθεια εννοιολογικής τοποθέτησης στον συγκεκριμένο όρο την ορίζεται ως ένα πρόβλημα, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό και φαινομενικά φαντάζει άλυτο, στο πλαίσιο του οποίου, οι εμπλεκόμενοι δεν νιώθουν ότι έχουν την ικανότητα που απαιτείται για την αντιμετώπισή του (Pitcher & Poland, 1992). Άλλη προσέγγιση ορίζει την κρίση ως μια περίοδο ή μια κατάσταση γεγονότων, που χαρακτηρίζεται από αστάθεια. Τα γεγονότα αυτά καθιστούν απαραίτητη την πραγματοποίηση μιας αποφασιστικής αλλαγής, η έκβαση της οποίας θα είναι επιθυμητή και θετική (Fink, 1986). Επιπρόσθετα, η κρίση μπορεί να λάβει και την ερμηνεία ενός σημαντικού και ξαφνικού γεγονότος, τα αποτελέσματα του οποίου θα είναι μάλλον αρνητικά. Τόσο το ίδιο το γεγονός όσο και οι συνέπειες αυτού μπορεί να είναι βλαπτικές για έναν οργανισμό στο σύνολο του δυναμικού και των λειτουργιών του (Barton, 1993).

Η κρίση, για άλλους ερευνητές (Φιλολιά, Παπαγεωργίου & Στεφανάτος, 2005), αποτελεί μια κατάσταση, μέσω της οποίας γίνεται διατάραξη των συνήθων διαδικασιών και η οποία καθιστά επιτακτική την ανάληψη άμεσων παρεμβάσεων και ενεργειών, με σκοπό τον περιορισμό των βλαβών που μπορεί να προκαλέσει σε επίπεδο ανθρώπινο, υλικό και περιβαλλοντικό. Η κρίση μπορεί να εξαπλωθεί, αλλά και να γενικευθεί στον ευρύτερο πληθυσμό, προκαλώντας μια αίσθηση ότι υπάρχει ακαταλληλότητα, ανεπάρκεια και γενικευμένος κίνδυνος (Φιλολιά, Παπαγεωργίου & Στεφανάτος, 2005). Για άλλους (Rosenthal & Pjinenburg, 1991), η έννοια της κρίσης αναφέρεται σε μια κατάσταση που μπορεί να λάβει την μορφή της σοβαρής απειλής, της αβεβαιότητας και να δημιουργήσει μια αίσθηση επείγοντος.

Τέλος, η ύπαρξη μιας κρίσης εντός ενός σχολείου μπορεί να είναι υπαίτια για την δημιουργία χάους, μέσω του οποίου γίνεται υπονόμηση της ασφάλειας και της σταθερότητας του συνόλου της σχολικής μονάδας (Johnson, 2000). Αντίστοιχα, μια κρίση σε ένα σχολείο μπορεί να λάβει την μορφή ενός τραυματικού γεγονότος, το οποίο

είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με αυτό και λαμβάνει χώρα είτε εντός είτε εκτός αυτού. Κύρια χαρακτηριστικά μιας τέτοιας κατάστασης είναι αυτά της αβεβαιότητας, της ασάφειας, του κατεπείγοντος και της πολυπλοκότητας (Seeger, 2002 Simola, 2005).

2.3 Παρουσίαση των τύπων μιας κρίσης

Ανεξαρτήτως της ύπαρξης πολλών τρόπων κατηγοριοποίησης των κρίσεων, οι επιστήμονες που έχουν ασχοληθεί με τον εν λόγω τομέα, στηριζόμενοι στην θεωρία που εισήγαγε ο Frickson (1963), προχώρησαν στην διάκριση δυο κατηγοριών κρίσεων: των εξελικτικών και των περιστασιακών. Πλέον ειδικότερα, μια κρίση ορίζεται ως εξελικτική όταν λαμβάνει χώρα κατά την μετάβαση του ατόμου από το ένα στάδιο εξέλιξης του βίου του σε ένα άλλο. Τέτοιο παράδειγμα, είναι η μετάβαση από την παιδική στην εφηβική ηλικία. Αντιθέτως, μια κρίση ορίζεται ως περιστασιακή όταν αφορά σε ένα περιστατικό που τυχαίο και απροσδόκητο και το οποίο μπορεί δυνητικά να πλήξει κάθε άτομο. Τέτοια περιστατικά, είναι για παράδειγμα, ένας θάνατος ή ένα έντονο φυσικό φαινόμενο (Brock et al., 2005). Μια άλλη ταξινόμηση των κρίσεων τις διακρίνει σε τρεις κατηγορίες: αυτές των αναπτυξιακών κρίσεων, αυτές των κρίσεων μετάβασης ρόλων και των τυχαίων κρίσεων. Οι τελευταίες λογίζονται ως γεγονότα, τα οποία είναι δυνητικά επικίνδυνα (Rapoport, 1967).

Επιπρόσθετα, υπάρχει και η διάκριση δυο τύπων κρίσεων: αυτή των προβλέψιμων – μακροπρόθεσμων, οι οποίες είναι αναμενόμενες στην ζωή και αυτή των απρόβλεπτων – βραχυπρόθεσμων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται έξαφνα γεγονότα, όπως αυτών των φυσικών καταστροφών, των ατυχημάτων κ.ά. (Harper & Peterson, 1982). Επίσης, άλλοι ερευνητές έχουν προχωρήσει στην πρόταση έξι κατηγοριών πιθανών τραυματικών γεγονότων που μπορεί να εκληφθούν ως κρίση (Brick et al., 2005). Στο πλαίσιο των κατηγοριών αυτών εντάσσονται τα κάτωθι: πρώτον, οι ασθένειες ή οι τραυματισμοί που μπορεί να είναι απειλητικοί για την ζωή του ατόμου, δεύτερον, οι θάνατοι που είναι βίαιοι ή/και απροσδόκητοι, τρίτον, μια απειλή θανάτου ή τραυματισμού, τέταρτον, πράξεις που συνδέονται με πολεμικές συγκρούσεις, πέμπτο, όλα τα είδη των φυσικών καταστροφών και τέλος, κάθε πράξη που είναι ανθρωπογενής και δυνάμει επικίνδυνη για τον άνθρωπο (Brick et al., 2005).

Τέλος, εκ των σημαντικότερων ταξινομήσεων των τύπων κρίσεων είναι αυτή του Baldwin (1978), ο οποίος προχώρησε στην συμπερίληψη των κρίσεων προδιάθεσης, η πρόκληση των οποίων γίνεται κατόπιν καταστάσεων προβληματικών και η θεραπεία

των οποίων είναι εφικτή μόνο μέσω της κατάλληλης διαχείρισης. Στην ίδια ταξινόμηση, έγινε εισαγωγή των κρίσεων που αφορούν στις προσδοκώμενες μεταβάσεις του ανθρώπινου βίου, μέσω των οποίων γίνεται απεικόνιση των μεταβάσεων του κανονικού βίου στην διάρκεια των οποίων ο έλεγχος που έχει ένα άτομο είναι περιορισμένος. Στις ίδιες καταστάσεις το άτομο μπορεί να εκδηλώσει ανεπιθύμητα συναισθήματα ως αποτέλεσμα αυτών, όπως είναι το μετατραυματικό στρες, ενώ είναι δυνατή η επιδείνωση αυτών των συνεπειών μέσω εξωτερικών παραγόντων, όπως είναι το άγχος ή άλλες καταστάσεις μη ελεγχόμενες (Baldwin, 1978).

2.4 Η κρίση και τα κυριότερα χαρακτηριστικά της

Κάθε συμβάν που αποτελεί κάποιο είδος κρίσης διέπεται εξ ορισμένων χαρακτηριστικών, τα οποία είναι απαραίτητα για τους σκοπούς της παρούσας εργασίας να επισημανθούν. Τα εν λόγω χαρακτηριστικά έχουν περιγραφεί αναλυτικά από πλήθος συγγραφέων. Το πλέον χαρακτηριστικότερο στοιχείο μιας κρίσης είναι αυτό του περιορισμένου χρόνου που είναι διαθέσιμος για να αντιδράσει το άτομο στο συμβάν. Η επίλυση των περισσότερων κρίσεων γίνεται σε διάστημα περίπου έξι με οκτώ εβδομάδες. Η συμπεριφορά που έχει ένα άτομο σε μια κρίση χαρακτηρίζεται από μοναδικότητα, ενώ είναι άμεσα συνυφασμένη με το ίδιο το είδος της κρίσης. Παράλληλα, το αποτέλεσμα που θα έχει μια κρίση δεν είναι μια μεταβλητή άμεσα εξαρτώμενη εκ παραγόντων ήδη υπαρκτών στο άτομο, όπως είναι για παράδειγμα, αυτοί της εμπειρίας ή της προσωπικότητάς του. Όμως, οι παράγοντες που προαναφέρθηκαν δύνανται να επιδράσουν στο αποτέλεσμα που θα υπάρξει από την κρίση. Κάθε τι που λαμβάνει χώρα έχει ως βάση του το σύνολο των αλληλεπιδράσεων που προκύπτει από τις εσωτερικές και εξωτερικές δυνάμεις κατά την διάρκεια της ίδιας της κρίσης, του τρόπου ενέργειας των ατόμων και στον τρόπο με τον οποίο παρεμβαίνουν τα υπόλοιπα άτομα που εμπλέκονται σε αυτή. Κατά την διάρκεια της ίδιας της κρίσης κάθε άτομο τείνει να αποζητά να έχει βοήθεια από τα άλλα άτομα και είναι πιο δεκτικό σε μια παρέμβαση εκ των έξω, σε σύγκριση με την περίοδο της σταθερότητας που προηγήθηκε της κρίσης (Poal, 1990).

Ένα επιπρόσθετο στοιχείο που υπάρχει σε μια κρίση είναι η πρόκληση αναστάτωσης και αποδιοργάνωσης. Τα στοιχεία αυτά αναφέρονται στην απώλεια άμυνων από πλευράς του ατόμου και στον εύκολο επηρεασμό του.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό των κρίσεων είναι η δυναμική τους να προκαλούν αναστάτωση και αποδιοργάνωση. Η αναστάτωση και η αποδιοργάνωση επιφέρουν την απώλεια της ισορροπίας ενός ατόμου και το καθιστούν ευάλωτο σε εξωτερικές επιδράσεις. Σε μια τέτοια κατάσταση, οι υπάρχουσες μηχανισμοί άμυνας αποδυναμώνονται, κάνοντας το άτομο ευαίσθητο σε επιδράσεις που σε άλλες συνθήκες θα αντιμετώπιζονταν ευκολότερα.

Επιπλέον, ο χαρακτήρας μιας κρίσης είναι κλιμακούμενος σε ένταση. Συχνά, μια κρίση δεν εκδηλώνεται στην αρχή με τη μεγαλύτερη δυνατή ένταση, αλλά αυξάνεται σταδιακά. Αυτό δημιουργεί ένα αίσθημα ανασφάλειας και αβεβαιότητας. Μια τέτοια κατάσταση μπορεί να επηρεάσει την ανθρώπινη ψυχολογία και να δημιουργήσει περιβάλλον ανησυχίας και κινδύνου.

Επίσης, οι κρίσεις έχουν τη δυνατότητα να προκαλέσουν εκτεταμένες βλάβες. Αυτό μπορεί να συμβεί τόσο σε ψυχολογικό επίπεδο όσο και σε πρακτικό, επηρεάζοντας την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον. Επιπλέον, οι κρίσεις συχνά τραβούν το ενδιαφέρον των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, τα οποία προσπαθούν να συγκεντρώσουν πληροφορίες για τα συμβάντα και να προβάλουν την εξέλιξή τους.

Τέλος, μια κρίση περιλαμβάνει πολλά συστατικά στοιχεία που αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, συμπληρώνοντας το συνολικό της πλαίσιο. Αυτά τα στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν την αρχική έννοια της κρίσης, τους εμπλεκόμενους φορείς, τα ενδεχόμενα αίτια, τις επιπτώσεις και τις πιθανές λύσεις. Συνήθως, καθορίζεται από τις απόψεις των εμπλεκόμενων ατόμων και το βαθμό υποστήριξης που παρέχεται από το περιβάλλον αποκατάστασης. Σύμφωνα με έρευνα του Smith και συνεργατών (2018), οι κρίσεις μπορεί να προκαλέσουν αναστάτωση και αποδιοργάνωση στο άτομο. «Η κρίση μπορεί να προκληθεί είτε από απροσδόκητα και ξαφνικά συμβάντα, είτε από • μια αλλαγή σε φάση ανάπτυξης, • μια ευαίσθητη κατάσταση του ατόμου, που ωστόσο επηρεάζει σημαντικά την εξέλιξη της κρίσης, • το τελικό γεγονός ή η περίσταση που επιταχύνει τη διαδικασία, καθιστώντας το επικίνδυνο γεγονός ανυπόφορο και οδηγώντας στην κρίση, • το στάδιο της ενεργού κρίσης.

2.5 Μοντέλα διαχείρισης κρίσεων

Στο πλαίσιο της παρούσας ανασκόπησης, το ευρέως υιοθετημένο μοντέλο πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης χρησιμοποιείται ως πλαίσιο για την κατηγοριοποίηση των ερευνητικών μελετών, επειδή χρησιμοποιείται ευρέως. Μερικοί

συγγραφείς αναφέρονται σε «μετριασμό» και όχι σε «πρόληψη» (Boin, A. 2003). Το μοντέλο αυτό μπορεί να είχε τις ρίζες του στο έργο του Caplan (1964), ο οποίος περιέγραψε τρία επίπεδα παρέμβασης σε κρίσεις:

1. πρωτογενής παρέμβαση, η οποία συνίσταται σε δραστηριότητες αφιερωμένες στην πρόληψη μιας κρίσης,
2. τη δευτερεύουσα παρέμβαση ή τα μέτρα που λαμβάνονται αμέσως μετά από μια κρίση για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων και την αποτροπή της κλιμάκωσης της κρίσης και
3. τριτογενής παρέμβαση, η οποία περιλαμβάνει την παροχή μακροπρόθεσμης βοήθειας παρακολούθησης σε όσους έχουν βιώσει σοβαρή κρίση.

Υπάρχουν και άλλα μοντέλα διαχείρισης κρίσεων, ίσως το πιο γνωστό είναι η διαχείριση κρίσιμων περιστατικών άγχους (Mitroff, I. I., 2001). Ένα βασικό στοιχείο του μοντέλου αυτού είναι ο «απολογισμός», ο οποίος έχει γίνει το επίκεντρο έντονης διαμάχης σχετικά με την αποτελεσματικότητά του. Το μοντέλο πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης έχει επίσης δεχθεί κριτική. Το μοντέλο αυτό προβλέπει κρίσεις και περιλαμβάνει διαδοχικό σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από ένα γεγονός. Ο Crondstedt (2002) προτείνει ότι αυτό το είδος ολοκληρωμένου μοντέλου διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης έχει χάσει τη σημασία του για τη σύγχρονη διαχείριση κινδύνων. Ο Crondstedt βλέπει το μοντέλο πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης ως ένα μοντέλο που δεν μπορεί να προσαρμοστεί στον τρόπο με τον οποίο έχει εξελιχθεί ή εξελίσσεται η διαχείριση έκτακτης ανάγκης. Ο Crondstedt (2002) προσδιορίζει ότι η ολοκληρωμένη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης προέρχεται από εργασίες της Ένωσης Κυβερνητών πολιτειών των Ηνωμένων Πολιτειών το 1978, δεδομένου ότι υιοθετήθηκε ως «βέλτιστη πρακτική» σε πολλές δικαιοδοσίες στην Αυστραλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ασία. Προσδιορίζει δύο ευρείες λογικές για το μοντέλο αυτό. Πρώτον, αυτό έχει αναπαρασταθεί ως η ακολουθία ή τα στάδια των συμβάντων έκτακτης ανάγκης, περιγράφοντας γεγονότα που συνέβησαν πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από ένα συμβάν. Δεύτερον, το μοντέλο έχει χρησιμοποιηθεί για την κατηγοριοποίηση ενός εύρους στρατηγικών διαχείρισης έκτακτης ανάγκης. Ο Crondstedt ισχυρίζεται ότι εντός της κοινότητας διαχείρισης έκτακτης ανάγκης, υπήρξε μια γενική κίνηση πολιτικής που σχετίζεται με δύο βασικά ζητήματα: τη μετάβαση από μια εσωτερική εστίαση στον οργανισμό σε μια εστίαση με επίκεντρο την κοινότητα και μια μετατόπιση από την παροχή ενός περιορισμένου

φάσματος υπηρεσιών (συνήθως βάσει απόκρισης) σε πιο έξυπνη κατανομή πόρων με βάση τον κίνδυνο, τη διαχείριση που μοιάζει με επιχείρηση και την απόδοση βάσει αποτελεσμάτων. Ο Crondstedt (2002) υποστηρίζει ότι με αυτή τη μετατόπιση υπήρξε επικέντρωση σε μοντέλα βέλτιστων πρακτικών κατανομής πόρων και μεγιστοποίησης της απόδοσης της επένδυσης. Η προσέγγιση του εν λόγω μοντέλου αναπτύχθηκε πριν από σχεδόν 25 χρόνια. Αν και παραμένει δημοφιλής, έχει εγγενή προβλήματα. Πρώτον, υποστηρίζεται ότι το μοντέλο πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης δημιουργεί τεχνητούς φραγμούς μεταξύ των τεσσάρων στοιχείων – πρόληψη, προετοιμασία, αντίδραση και αποκατάσταση– και, ως εκ τούτου, συνεπάγεται σαφή οριοθέτηση μεταξύ των στοιχείων και γραμμική ακολουθία. Ο Crondstedt (2002) πιστεύει ότι αυτό οδηγεί σε περιττή συζήτηση σχετικά με την κατηγοριοποίηση των δράσεων σε ένα από τα στοιχεία, αντί για συζήτηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα συγκεκριμένων δράσεων. Ένα παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η εξέταση του κατά πόσον ο ψυχολογικός απολογισμός είναι μια ενέργεια αντίδρασης ή μια δράση αποκατάστασης αντί να εξεταστεί εάν αυτός ο απολογισμός είναι ακόμη κατάλληλος ή χρήσιμος. Δεύτερον, υποστηρίζεται ότι οι τέσσερις κατηγορίες υπονοούν ότι πρέπει να δίνεται ίση βαρύτητα σε κάθε μία από αυτές σε όλες τις περιστάσεις και επιπλέον υπονοούν ότι πρέπει πάντα να υπάρχουν στρατηγικές που εμπίπτουν σε κάθε στοιχείο. Αυτό δεν αναγνωρίζει στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου που δεν ταιριάζουν απόλυτα, αν όχι καθόλου, κάτω από τα στοιχεία. Τρίτον, υποστηρίζεται ότι τα στοιχεία προϋποθέτουν διαδοχική συνεκτίμηση της διαδικασίας που προβλέπει το αναφερόμενο μοντέλο και ότι πρέπει να εξετάζονται και να εφαρμόζονται συνεχώς με την ίδια σειρά. Αυτό προϋποθέτει ότι οποιεσδήποτε ενέργειες συνδέονται άρρηκτα χρονικά με αναγνωρίσιμα σημεία του κύκλου έκτακτης ανάγκης. Άλλα μοντέλα διαχείρισης κινδύνων κατάλληλα για χαοτικά περιβάλλοντα, όπως αυτά που συναντώνται σε μια κρίση, δεν κάνουν αυτή την υπόθεση και δεν εφαρμόζουν μια επιλογή από τις καταλληλότερες ενέργειες, ανεξάρτητα από τη σειρά και την κατηγοριοποίηση.

Ο Whitla (1994), αν και υποστηρικτής του μοντέλου πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης, ασκεί επίσης κριτική στον φαινομενικά γραμμικό χαρακτήρα του μοντέλου, τονίζοντας ότι είναι ανεπαρκές ως πρότυπο για μια ολοκληρωμένη διαδικασία σχολικού σχεδιασμού. Ο Whitla (1994) υποστηρίζει ότι, κατά τον σχεδιασμό διαδικασιών διαχείρισης έκτακτης ανάγκης για ένα σχολείο, η φάση προετοιμασίας πρέπει να ξεκινήσει μόνο μετά από ενδελεχή διερεύνηση όλων

των επιπτώσεων για το σχολείο των άλλων φάσεων: πρόληψη, αντίδραση και αποκατάσταση. Η χρήση του μοντέλου με αυτόν τον τρόπο έχει ως στόχο να ενθαρρύνει τα σχολεία να επικεντρωθούν στη συνεχιζόμενη διαδικασία σχεδιασμού και όχι μόνο στο προϊόν, ειδικά όχι σε ένα γραφειοκρατικό προϊόν που είναι απλώς ένας κατάλογος του τι πρέπει να γίνει, πότε και από ποιον. Τέταρτον, στο επιχείρημα του Crondstedt, τα στοιχεία φαίνονται προκατειλημμένα προς τις φυσικές ενέργειες, ενώ μπορεί να υπάρχουν πιο ήπιες επιλογές που περιλαμβάνουν κοινωνικές διαστάσεις. Το μοντέλο πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης τείνει να σχετίζεται με τη δραστηριότητα και τις φυσικές ενέργειες, οι οποίες μπορεί να είναι μια μεταφορά από το παράδειγμα διαχείρισης έκτακτης ανάγκης που επικεντρώθηκε στον κίνδυνο και όχι στην ευπάθεια της κατάστασης. Η διαχείριση κινδύνων έκτακτης ανάγκης επικεντρώνεται τώρα στην αλληλεπίδραση μεταξύ της κοινότητας και του κινδύνου εντός του συγκεκριμένου πλαισίου. Η εξέταση αυτή υπερβαίνει κατά πολύ τον φυσικό κίνδυνο και περιλαμβάνει κοινωνικοοικονομικούς και ψυχολογικούς παράγοντες ευπάθειας, όπως το εισόδημα, οι αντιλήψεις, τα δίκτυα, οι ομάδες υποστήριξης και παρόμοιες μεταβλητές – παράγοντες που δεν προσφέρονται εύκολα για κατηγοριοποίηση στο πλαίσιο του μοντέλου πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης. Ο Crondstedt (2002) υποστηρίζει τη χρήση μεθοδολογίας διαχείρισης κινδύνου για την καθοδήγηση της επιλογής, της εφαρμογής και της αναθεώρησης των θεραπειών κινδύνου χωρίς τη χρήση του μοντέλου πρόληψης, προετοιμασίας, απόκρισης, αποκατάστασης για την κατηγοριοποίηση των θεραπειών. Η επιλογή των θεραπειών θα πρέπει να βασίζεται σε κριτήρια αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και οικονομίας. Η αποτελεσματικότητα παρέχει τη βάση για τον αντίκτυπο στο επίπεδο κινδύνου και στα κριτήρια κινδύνου που καθορίζονται στο πλαίσιο• η αποτελεσματικότητα παρέχει τη βάση για συγκρίσεις κόστους-οφέλους μεταξύ θεραπειών• και η οικονομία χρησιμοποιείται ως βάση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων στους πόρους για πιθανές επιλογές θεραπείας.

Ο Crondstedt (2002) ισχυρίζεται ότι η απεριόριστη σκέψη σχετικά με πιθανές θεραπείες είναι κρίσιμη για την εξαγωγή καινοτόμων, νέων και πιθανώς καλύτερων τρόπων αντιμετώπισης του κινδύνου. Οι ερωτήσεις για τον έλεγχο της καταλληλότητας των θεραπειών μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Ποιος θα είναι ο αντίκτυπος της θεραπείας στον εκτιμώμενο κίνδυνο και πώς θα πληροί τα κριτήρια κινδύνου που καθορίζονται στο στάδιο του πλαισίου;
- Ποια είναι η σχέση κόστους-οφέλους;

- Ποιο είναι το συνολικό κόστος του;
- Πόσο αποδεκτή θα είναι η αντιμετώπιση υπό το πρίσμα του περιβάλλοντος στο οποίο θα εφαρμοστεί και θα παρακολουθείται (οργανωτική και πολιτική);

Η προσέγγιση του Cronstedt (2002) ακολουθεί εκείνη που αναπτύχθηκε από τον Helm (1996). Είναι σημαντικό ότι ο Helm συνέχισε περιγράφοντας μοντέλα για τον προσδιορισμό της αποδοχής του κινδύνου. Ο κίνδυνος είναι ανεκτός μόνο εάν η μείωση του κινδύνου είναι ανέφικτη ή εάν το κόστος του είναι κατάφωρα δυσανάλογο σε σχέση με την επιτευχθείσα βελτίωση. Όλες οι προτεινόμενες θεραπείες κινδύνου θα πρέπει να υπόκεινται σε ανάλυση κόστους-οφέλους, εύκολα κατανοητό πλαίσιο (ένα σημαντικό ζήτημα στα σχολεία όπου είναι πιθανό ότι λίγοι θα έχουν εκπαίδευση διαχείρισης έκτακτης ανάγκης), το οποίο έχει υιοθετηθεί ευρέως στη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε όλο τον κόσμο. Τα σχολεία πρέπει να ξεκινήσουν από κάπου.

2.5.1 Πρόληψη

Η πρόληψη μπορεί να θεωρηθεί ότι λαμβάνει μέτρα για τον εντοπισμό και στη συνέχεια την εξάλειψη ή τη μείωση των πηγών κινδύνου. Η χρήση του όρου «μετριασμός», είτε αντί είτε σε συνδυασμό με την πρόληψη, χρησιμεύει για να δώσει μια πρόσθετη έμφαση στη μείωση τυχόν πιθανών επιπτώσεων από μια κρίση, όταν γίνεται αποδεκτό ότι ο κίνδυνος δεν μπορεί να εξλειφθεί εντελώς. Πολλά είδη κινδύνων και κινδύνων είναι προφανή και προβλέψιμα ανεξάρτητα από τη ρύθμιση. Η πυρκαγιά, για παράδειγμα, θα μπορούσε να θεωρηθεί παράγοντας κινδύνου στα περισσότερα είδη κτιρίων. Μπορούν να ληφθούν μέτρα για τη μείωση των κινδύνων που συνδέονται με την πυρκαγιά, για παράδειγμα, με τη μείωση ή την αφαίρεση άμεσα εύφλεκτων υλικών, με την τοποθέτηση πυροσβεστήρων, ανιχνευτών καπνού και συναγερμών και με ολοκληρωμένες και πρακτικές διαδικασίες εκκένωσης.

2.6 Εννοιολογική προσέγγιση του κινδύνου και του ατυχήματος

Οι όροι του κινδύνου και του ατυχήματος είναι άμεσα συνδεδεμένοι με αυτόν της κρίσης. Ο όρος κίνδυνος αναφέρεται σε μια κατάσταση που είναι επείγουσα, η εμφάνιση της οποίας είναι ξαφνική και λόγω αυτής, είναι δυνατή η πρόκληση

καταστροφών που μπορούν να λάβουν μεγάλες διαστάσεις και η ακύρωση διαδικασιών που αφορούν στον έλεγχο του εκπαιδευτικού οργανισμού (Hunter, 1980). Επιπρόσθετα, η έννοια του κινδύνου μπορεί να λάβει την μορφή της συνάρτησης πιθανότητας που αφορά στην εμφάνιση ενός μη επιθυμητού γεγονότος και αναφέρεται στις συνέπειες που προκαλούνται από αυτό (Ζαβλανός, 1999). Παράγοντες που ευθύνονται για την εμφάνιση σοβαρών κινδύνων είναι: πρώτον, αυτοί που προκύπτουν φυσικά, όπως είναι για παράδειγμα, ένας σεισμός ή μια φωτιά, δεύτερον, αυτοί που προκύπτουν λόγω ανθρωπογενών αιτιών, όπως είναι μια κοινωνική αναταραχή ή ένας τραυματισμός και τρίτον, όσοι απορρέουν εξ αιτιών ανεπαρκούς λειτουργίας μιας εγκατάστασης ή μιας υπηρεσίας (Λυρατζή, 2009).

Σε ό,τι αφορά στον όρο του ατυχήματος, μια έννοια ευρέως χρησιμοποιούμενη στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος, μπορεί να ορισθεί ως μια αιτία που είναι συγκεκριμένη, απροσδόκητη και ακούσια, μέσω της οποίας είναι δυνατή η πρόκληση υλικής, σωματικής ή και ψυχικής βλάβης σε ένα άτομο, συνέπειες της οποίας μπορεί να είναι αυτές της ολικής ή μερικής αναπηρίας (προσωρινής ή μόνιμης) ή και του θανάτου (Μπενέκος, 1989). Τέλος, ο χαρακτήρας του ατυχήματος δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί καθώς μπορεί να λάβει χώρα σε οποιοδήποτε μέρος, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή και να ασκήσει οικονομική και κοινωνική επιρροή τόσο στο άτομο που το έπαθε όσο και στο κράτος, αλλά και σε έναν οργανισμό (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

3.1 Εκπαιδευτικές κρίσεις

Στην εποχή μας, οι κρίσεις στα εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτελούν ένα διαδεδομένο φαινόμενο, το οποίο όμως απειλεί σοβαρά την ασφάλεια και την σταθερότητα των σχολικών κοινοτήτων. Το περιβάλλον όπου δραστηριοποιούνται οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές περιλαμβάνει παράγοντες – φυσικούς, κοινωνικούς, ψυχολογικούς – που τους καθιστούν ευάλωτους και ασκούν αρνητική επίδραση στην ευημερία τους. Οι ακατάλληλες καιρικές συνθήκες, όπως ισχυροί άνεμοι, σεισμοί, καταιγίδες και πυρκαγιές, μπορούν να οδηγήσουν σε ατυχήματα στα κτίρια των σχολείων. Εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η διαμόρφωση των αυλών των σχολείων, που εξαιτίας των ακατάλληλων επιφανειών (π.χ. ασταθές δάπεδο από τσιμέντο ή άσφαλτο) μπορεί να προκληθούν περιστατικά ατυχημάτων (π.χ. κατάγματα, τραυματισμοί). Αντίστοιχα, ο εσωτερικός χώρος των σχολικών κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων των αιθουσών, των διαδρόμων και των σκαλών, αποτελεί πηγή ατυχημάτων λόγω ακατάλληλων υποδομών (π.χ. χαλασμένα θρανία, έλλειψη κιγκλιδωμάτων, ολισθηρό δάπεδο), με αποτέλεσμα τόσο τους μαθητές όσο και τους εκπαιδευτικούς να αντιμετωπίζουν συχνά ατυχήματα (Μπουλούτζα, 2006).

Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι «το σχολικό περιβάλλον, όχι μόνο δεν είναι απαλλαγμένο από κινδύνους για ατυχήματα, αλλά συχνά αποτελεί πηγή δημιουργίας τέτοιων κινδύνων, λόγω της μικρής έμφασης που έχει δοθεί στη διαμόρφωση των χώρων και της υλικοτεχνικής υποδομής, ώστε να είναι ασφαλές για τους μαθητές και τους εργαζόμενους στο σχολείο» (Γκούβρα, Κυρίδης & Μαυρικάκη, 2005). Συνεπώς, όλα τα συνηθισμένα ατυχήματα που συμβαίνουν στο χώρο εργασίας του σχολείου προκαλούν κρίσεις σε μαθητές και εκπαιδευτικούς. Η αντιμετώπιση της κρίσης έχει ως αποτέλεσμα τη ψυχική αναστάτωση των παιδιών, η οποία επηρεάζει την ικανότητά τους για μάθηση (Κουτούζης, 2008, Σαΐτη & Σαΐτης, 2012). Οι μαθητές που βιώνουν την κρίση παρουσιάζουν μειωμένες δυνατότητες στις καθημερινές τους δραστηριότητες. Αυτά τα παιδιά, που προηγουμένως είχαν παρουσιαστεί ως φυσιολογικοί και αποτελεσματικοί στη συμπεριφορά τους μπροστά στους δασκάλους

και τους συμμαθητές τους, ξαφνικά βιώνουν αποδόμηση, εκδηλώνουν κατάθλιψη, υπερκινητικότητα, ταραχή ή ακόμη και καταλήγουν σε καταστάσεις υστερίας (Ρυπος, 1994). Συχνά, αυτό το φαινόμενο γίνεται ακόμα πιο εμφανές λόγω της επιθετικής συμπεριφοράς που αντιμετωπίζουν ορισμένοι μαθητές και εκπαιδευτικοί. Αυτή η συμπεριφορά συνήθως εκδηλώνεται από μαθητές που κάνουν θύματα τους συμμαθητές τους, τους εκπαιδευτικούς και μερικές φορές ακόμα και τα ίδια τα σχολικά κτίρια (Χηνάς & Χρυσ αφίδης, 2000). Είναι παρατηρήσιμες, επίσης, συγκρούσεις στο πλαίσιο του σχολείου, που μπορούν να είναι διαπροσωπικές (μεταξύ εκπαιδευτικών), διομαδικές (μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών) και μεταξύ ατόμων και ομάδων (ενός εκπαιδευτικού και του συλλόγου διδασκόντων) (Αθανασούλα - Ρέππα, 2008).

Παρ' όλο που τα βίαια περιστατικά στα σχολεία δεν είναι συχνά, η βία στο ελληνικό σχολείο δεν πρέπει να αγνοείται. Ο εκφοβισμός στο σχολείο, γνωστός και ως "bullying," είναι μία από τις πιο συχνές μορφές βίαιης συμπεριφοράς. Ο εκφοβισμός αποτελεί μορφή επιθετικής συμπεριφοράς όπου ένας ή περισσότεροι μαθητές παρενοχλούν επανειλημμένα και για μεγάλο χρονικό διάστημα έναν συμμαθητή τους, σωματικά, ψυχολογικά ή σεξουαλικά (Heath & Sheen, 2005).

Ο εξευτελισμός ή η υποβάθμιση του άλλου αποτελούν στις περισσότερες περιπτώσεις τρόπους με τους οποίους οι μαθητές επιδιώκουν να αναδείξουν την αυτοεκτίμησή τους και να αποκτήσουν κύρος μεταξύ των συμμαθητών τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλοί μαθητές, έχοντας ίδιοι βιώσει εκφοβισμό ή παρενόχληση, μερικές φορές εκφοβίζουν τους συμμαθητές τους. Ο εκφοβισμός, που συχνά παραμελείται από το προσωπικό του σχολείου, μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο σχολείο, επηρεάζοντας τη σχολική φοίτηση, το σχολικό κλίμα, την αντίληψη της ασφάλειας και ακόμα να οδηγήσει τα θύματα σε απομόνωση ή αντίποινα (Brock et al., 2005). Είναι αναγκαίο το προσωπικό του σχολείου, οι μαθητές και οι γονείς να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα προειδοποιητικά σημάδια της πιθανής επιθετικότητας των μαθητών, τα οποία θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για να εντοπίζουν μαθητές που ενδέχεται να απαιτούν επιπλέον αξιολόγηση, προκειμένου να αξιολογηθεί ο κίνδυνος και να καθοδηγηθούν οι παρεμβάσεις. Ωστόσο, στα σχολεία με θετικό κλίμα παρατηρούνται λιγότερα περιστατικά βίας ή επιθετικής συμπεριφοράς. Επίσης, τα σχολεία που διατηρούν σταθερό αριθμό μαθητών για τον οποίο σχεδιάστηκαν, συνήθως αντιμετωπίζουν λιγότερα προβλήματα συμπεριφοράς και διακυβέρνησης (Reeves, 2010). Το κλίμα στην τάξη συμπεριλαμβάνει το κοινωνικό περιβάλλον, τις σχέσεις

μεταξύ των μαθητών, τη διαμόρφωση της κουλτούρας με βάση τις διάφορες πεποιθήσεις, καθώς και τον φυσικό εξοπλισμό της τάξης (Collie, et al., 2012).

Ένα περιστατικό που συχνά αντιμετωπίζουν τα σχολεία αφορά τον θάνατο κάποιου μαθητή ή ακόμα και μιας ομάδας μαθητών. Σε τέτοιες περιπτώσεις, μαθητές, εκπαιδευτικοί και γονείς βιώνουν τις άμεσες και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις ενός τέτοιου γεγονότος, όπως σύγχυση, θυμός, φόβος και ενοχή, και πρέπει να αντιμετωπίσουν αυτά τα συναισθήματα (Thompson, 1990).

Για να επιτευχθεί αυτό, απαιτείται προσεκτική και αποτελεσματική διαχείριση και παρακολούθηση, ακόμα και για μεγάλα χρονικά διαστήματα, από ειδικευμένο προσωπικό. Οι επιπτώσεις μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη ζωή των εμπλεκομένων, και απαιτείται στήριξη για την αντιμετώπισή τους (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012). Οι σχολικοί ψυχολόγοι και άλλα μέλη του βοηθητικού προσωπικού πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίξουν τους δασκάλους, τους γονείς και τα παιδιά κατά τη διάρκεια τέτοιων περιόδων κρίσης, ενώ πρέπει να είναι επίσης προνοητικοί και καταρτισμένοι για τη διαχείριση τέτοιων καταστάσεων. Η υποστήριξη του διευθυντή και των εκπαιδευτικών είναι εξίσου σημαντική, καθώς πρέπει να έχουν αναπτύξει μεθόδους διαχείρισης κρίσιμων περιστατικών και να είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν αυτές τις καταστάσεις εγκαίρως (Sandoval, 2001).

Στο πλαίσιο των σχολικών μονάδων, όπου συχνά εκδηλώνονται ατυχήματα λόγω πυρκαγιών, πλημμυρών, σεισμών και δυστυχών θανάτων μαθητών, καθώς επίσης και περιστατικά βίαιων συμπεριφορών όπως ο σχολικός εκφοβισμός, κρίνεται επείγουσα η ανάληψη αποτελεσματικής δράσης από το σχολείο. Επομένως, οι εκπαιδευτικές δομές πρέπει να δημιουργήσουν ένα ενιαίο και συνεκτικό πλάνο διαχείρισης κρίσεων προκειμένου να αντιμετωπίσουν προληπτικά αυτές τις κρίσεις (Schonfeld & Kline, 1994). Ωστόσο, η ορθή διαχείριση των κρίσεων δεν αποτελεί μόνο αντίδραση στις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, αλλά αποτελεί προαπαιτούμενο για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου που επιτρέπει την ταχύτερη αποκατάσταση της κανονικότητας και την επιστροφή της λειτουργίας του οργανισμού σε στάθμη σταθερότητας (Cornell & Sheras, 1998).

Ενόψει του γεγονότος ότι το σχολείο δεν αποτελεί απαραίτητα ένα ιδιαίτερα ασφαλές περιβάλλον, είναι αναγκαίο να εξεταστεί η ικανότητα των σχολείων να ανταποκρίνονται σε περιστάσεις κρίσης. Οι κρίσεις έχουν τη δυνατότητα να διακόψουν

την καθημερινή ροή της σχολικής ζωής. Συχνά, όμως, πολλά σχολεία παραμελούν την πρόληψη και αντιμετωπίζουν τις κρίσεις αυθόρμητα, χωρίς τη στήριξη ενός συνεκτικού σχεδίου δράσης. Απουσία ενός κατάλληλου σχεδίου, το οποίο να περιλαμβάνει προκαθορισμένους ρόλους, υπάρχει κίνδυνος το προσωπικό να αντιμετωπίζει τις κρίσεις χωρίς επαρκή δράση. Επομένως, είναι αναγκαία η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σφαιρικού σχεδίου διαχείρισης κρίσης, το οποίο θα αντιμετωπίζει πιθανά προβλήματα και θα παρέχει μηχανισμούς διευθέτησης (Kline et al., 1995).

Κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα πρέπει να βρίσκεται σε κατάλληλη επιφυλακή, με στόχο να περιορίσει τους διάφορους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι συντελεστές του. Η επιτυχής αντιμετώπιση των κρίσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προετοιμασία και εξασφαλίζει τη διατήρηση υψηλού ηθικού μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και προσωπικού, καθώς και ενός θετικού περιβάλλοντος (Σαϊτή & Σαϊτής, 2012). Ένα ισχυρό σύστημα διαχείρισης κρίσεων πρέπει να είναι όχι μόνο εύελκτο, αλλά και εστιασμένο στην πρόληψη (Lichtenstein, 1994). Η ενθάρρυνση της ασφάλειας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον συμπληρώνει το επίκεντρο της προετοιμασίας για τις κρίσεις. Έτσι, οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, με ευαισθησία σε σημαντικά γεγονότα, μπορούν να προτείνουν προληπτικά μέτρα, όπως την εξάλειψη περιβαλλοντικών κινδύνων ή επικίνδυνων συμπεριφορών. Φυσικά, σε σχέση με τη διαχείριση των κρίσεων, δεν πρέπει να παραμεληθεί η σημασία του γεγονότος ότι οι εκπαιδευτικοί, έχοντας καλλιεργήσει ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης με τους μαθητές, μπορούν να αποτελέσουν κρίσιμο στήριγμα για τα παιδιά, τα οποία αντιδρούν διαφορετικά και βιώνουν ανάμεικτα συναισθήματα σε κρίσιμες στιγμές. Έτσι, ο αντίκτυπος στα παιδιά μπορεί να μειωθεί στο ελάχιστο και τυχόν παρερμηνείες που μπορεί να επιδεινώσουν τις ήδη απαιτητικές καταστάσεις θα περιοριστούν. Ο λόγος για τον οποίο η προετοιμασία για τη διαχείριση κρίσεων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα δεν μπορεί να υποτιμηθεί είναι προφανής. Παρότι είναι αδύνατο να προβλεφθούν όλες οι πιθανές καταστάσεις, τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των κρίσεων τοποθετούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα σε ενισχυμένη θέση, προκειμένου να αντιμετωπίσουν δυσάρεστες περιστάσεις (Sandoval, 2001).

Ωστόσο, στη χώρα μας πρέπει να επισημανθεί ότι τα μοναδικά, ίσως, σχέδια πρόληψης και αντιμετώπισης κρίσεων στα σχολικά ιδρύματα περιορίζονται μόνο στην αντιμετώπιση των σεισμών. Τα συγκεκριμένα σχέδια είναι το Γενικό Σχέδιο «Ξενοκράτης: Προστατευθείτε από τους Σεισμούς», καθώς και το «Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου σε Σχολική Μονάδα». Επιπλέον,

φαίνεται ότι το Υπουργείο Παιδείας επιδίδεται σε έντονη προσπάθεια μόνο για την αντιμετώπιση του σεισμικού κινδύνου. Αυτό εκδηλώνεται μέσα από τις οδηγίες που παρέχονται για την «αυτοπροστασία σε περίπτωση σεισμού στο σχολείο», καθώς και μέσα από το αίτημα προς τους διευθυντές των σχολείων για τη δημιουργία ενός «σχεδίου έκτακτης ανάγκης λόγω σεισμού», συνοδευόμενο από την πρόταση για την διεξαγωγή μιας «άσκησης ετοιμότητας στην αρχή της σχολικής χρονιάς» (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012).

Συνοψίζοντας, για την ετοιμότητα των σχολείων σε περίπτωση διαχείρισης κρίσεων, είναι αναγκαία η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης κρίσεων. Αυτό περιλαμβάνει τη συγκρότηση ομάδων αντιμετώπισης κρίσιμων περιστατικών σε επίπεδο σχολείου ή σχολικής περιφέρειας, καθώς και τη διασφάλιση των δομών αυτών μέσω μιας ενιαίας πολιτικής (Χατζηχρήστου, 2011).

3.2 Σημασία της προετοιμασίας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον εκπαιδευτικό χώρο

Η ετοιμότητα για κρίση στον εκπαιδευτικό τομέα είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των μαθητών, των δασκάλων και των μελών του προσωπικού. Διαθέτοντας κατάλληλα σχέδια και πρωτόκολλα διαχείρισης κρίσεων, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και να μετριάσουν πιθανούς κινδύνους (Smith, D., 2021).

Κρίσεις όπως φυσικές καταστροφές, έκτακτες ανάγκες δημόσιας υγείας ή απειλές για την ασφάλεια μπορούν να διαταράξουν την ομαλή λειτουργία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η ετοιμότητα επιτρέπει στα σχολεία να ελαχιστοποιούν τον αντίκτυπο αυτών των κρίσεων στη μάθηση των μαθητών και να διασφαλίζουν τη συνέχεια στην παροχή της εκπαίδευσης μέσω σχεδίων έκτακτης ανάγκης και εναλλακτικών μεθόδων μάθησης (Braunstein, L. 2019).

Οι κρίσεις μπορεί να έχουν σημαντικές ψυχολογικές επιπτώσεις στους μαθητές και στα μέλη του προσωπικού. Η ετοιμότητα περιλαμβάνει την παροχή κατάρτισης και πόρων σε εκπαιδευτικούς για την υποστήριξη της ψυχολογικής ευημερίας των ατόμων που πλήττονται από μια κρίση. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εφαρμογή πρακτικών που

ενημερώνονται για το τραύμα και την παροχή υποστήριξης ψυχικής υγείας (Pfefferbaum, B., 2020).

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην ανθεκτικότητα της κοινότητας κατά τη διάρκεια και μετά από μια κρίση. Με την προετοιμασία, τα σχολεία μπορούν να λειτουργήσουν ως ασφαλείς χώροι και να παρέχουν υποστήριξη όχι μόνο στους μαθητές αλλά και στις οικογένειές τους και στην ευρύτερη κοινότητα. Αυτό ενισχύει τη συνοχή της κοινότητας και διευκολύνει την ταχύτερη ανάκαμψη (Norris, F. H., 2018).

Η ετοιμότητα για κρίσεις στον εκπαιδευτικό τομέα απαιτεί συνεργασίες συνεργασίας μεταξύ σχολείων, φορέων διαχείρισης έκτακτης ανάγκης, παρόχων υγειονομικής περίθαλψης και άλλων σχετικών ενδιαφερομένων. Η καθιέρωση αυτών των συνεργασιών ενισχύει τις δυνατότητες ανταπόκρισης και την κοινή χρήση πόρων κατά τη διάρκεια μιας κρίσης (McDonald, M. A. 2019).

3.3 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στη διαχείριση κρίσεων και η ανάγκη για ετοιμότητα

Οι εκπαιδευτικοί συχνά χρησιμεύουν ως πρώτοι ανταποκριτές κατά τη διάρκεια κρίσεων εντός των εκπαιδευτικών πλαισίων. Διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της ασφάλειας των μαθητών και του προσωπικού, στην εφαρμογή πρωτοκόλλων έκτακτης ανάγκης και στο συντονισμό των διαδικασιών εκκένωσης ή αποκλεισμού (Covello, A. M., 2021).

Κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, οι εκπαιδευτικοί χρησιμεύουν ως βασικοί φορείς επικοινωνίας και παρέχουν καθησυχασμό στους μαθητές και τις οικογένειές τους. Παίζουν ζωτικό ρόλο στη μετάδοση ακριβών πληροφοριών, στην ανακούφιση των φόβων και των ανησυχιών και στη διατήρηση ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας μεταξύ του σχολείου και της κοινότητας.

Επίσης διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην παροχή συναισθηματικής υποστήριξης σε μαθητές που μπορεί να βιώσουν τραύμα ή αγωνία κατά τη διάρκεια μιας κρίσης. Μπορούν να δημιουργήσουν ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, να εντοπίσουν σημάδια τραύματος και να συνεργαστούν με επαγγελματίες ψυχικής υγείας για να αντιμετωπίσουν τις συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών (Aromäki-Stratos, A., 2020).

Ακόμα συμβάλλουν στην ετοιμότητα κρίσεων συμμετέχοντας ενεργά στην ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων αντιμετώπισης κρίσεων. Λαμβάνουν εκπαίδευση για πρωτόκολλα έκτακτης ανάγκης, ασκήσεις πρακτικής άσκησης και συνεργάζονται με τη διοίκηση του σχολείου και τις υπηρεσίες διαχείρισης έκτακτης ανάγκης για να διασφαλίσουν την ετοιμότητα.

Οι εκπαιδευτικοί παίζουν ρόλο στην οικοδόμηση της ανθεκτικότητας και των δεξιοτήτων αντιμετώπισης των μαθητών για την καλύτερη προετοιμασία τους για μελλοντικές κρίσεις. Ενσωματώνουν την κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση στο πρόγραμμα σπουδών τους, διδάσκουν τεχνικές διαχείρισης του άγχους και προωθούν δραστηριότητες οικοδόμησης ανθεκτικότητας (Powell, S., 2020).

Χρειάζονται κατάλληλη κατάρτιση και ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης για να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων. Τα προγράμματα κατάρτισης θα πρέπει να καλύπτουν τομείς όπως τα πρωτόκολλα αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών, οι πρακτικές που ενημερώνονται για το τραύμα και οι ψυχολογικές πρώτες βοήθειες.

Μπορεί να χρειαστεί να αναλάβουν ηγετικούς ρόλους κατά τη διάρκεια μιας κρίσης και να λάβουν κρίσιμες αποφάσεις υπό πίεση. Η ανάπτυξη των ηγετικών τους δεξιοτήτων και των ικανοτήτων λήψης αποφάσεων μπορεί να βοηθήσει στη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής και συντονισμένης απόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (Stevens, M. M. 2020).

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να συνεργάζονται με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντών, του σχολικού προσωπικού υποστήριξης, των γονέων και των κοινοτικών οργανώσεων, για να καταρτίσουν αποτελεσματικά σχέδια διαχείρισης κρίσεων. Η οικοδόμηση ισχυρών συνεργασιών διευκολύνει τις συντονισμένες απαντήσεις και την κατανομή των πόρων κατά τη διάρκεια κρίσεων.

Διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και συναισθηματικών αναγκών των μαθητών κατά τη διάρκεια και μετά από μια κρίση. Μπορούν να παρέχουν ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, να προωθήσουν θετικές στρατηγικές αντιμετώπισης και να διευκολύνουν τις συζητήσεις για να βοηθήσουν τους μαθητές να επεξεργαστούν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους.

Μετά από μια κρίση, οι εκπαιδευτικοί συμβάλλουν καθοριστικά στην υποστήριξη της ανάκαμψης των μαθητών και τους βοηθούν να επιστρέψουν στην αίσθηση της κανονικότητας. Μπορούν να συνεργαστούν με επαγγελματίες ψυχικής υγείας, να

εφαρμόσουν κατάλληλες παρεμβάσεις και να δημιουργήσουν ευκαιρίες για θεραπεία και οικοδόμηση ανθεκτικότητας (Paton, D., 2021).

3.4 Επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε θέματα διαχείρισης κρίσεων

Σημασία της Επαγγελματικής Ανάπτυξης: Η συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση είναι απαραίτητες για τους εκπαιδευτικούς ώστε να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων. Τα προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης παρέχουν στους εκπαιδευτικούς τα απαραίτητα εργαλεία και στρατηγικές για να ανταποκριθούν σε διάφορες κρίσεις και να υποστηρίξουν τους μαθητές σε δύσκολες στιγμές (Luck, L. E., 2020).

Πρωτόκολλα αντιμετώπισης κρίσεων: Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται εκπαίδευση και κατάρτιση για να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν πρωτόκολλα αντιμετώπισης κρίσεων ειδικά για το εκπαιδευτικό τους περιβάλλον. Αυτό περιλαμβάνει ασκήσεις και προσομοιώσεις για την εξάσκηση διαδικασιών έκτακτης ανάγκης, όπως lockdown, εκκενώσεις ή παροχή πρώτων βοηθειών.

Πρακτικές με πληροφόρηση για το τραύμα: Οι δάσκαλοι θα πρέπει να λαμβάνουν εκπαίδευση και κατάρτιση σε πρακτικές που ενημερώνονται για το τραύμα για να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τους μαθητές που έχουν βιώσει κρίσεις ή τραυματικά γεγονότα. Αυτή η εκπαίδευση εξοπλίζει τους δασκάλους με τη γνώση ώστε να αναγνωρίζουν σημάδια τραύματος, να ανταποκρίνονται με ευαισθησία και να δημιουργούν ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης (Cohen, J. A., 2021).

Γραμματισμός Ψυχικής Υγείας: Η εκπαίδευση και η κατάρτιση θα πρέπει να επικεντρώνονται στην ενίσχυση του γραμματισμού ψυχικής υγείας των εκπαιδευτικών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να εντοπίζουν σημεία ψυχικής δυσφορίας, να παρέχουν αρχική υποστήριξη και να κάνουν τις κατάλληλες παραπομπές σε επαγγελματίες ψυχικής υγείας. Αυτή η γνώση εξοπλίζει τους δασκάλους να αντιμετωπίσουν τη συναισθηματική ευημερία των μαθητών κατά τη διάρκεια και μετά από κρίσεις.

Συνεργατική Κατάρτιση με Επαγγελματίες Ψυχικής Υγείας στο Σχολείο: Τα συλλογικά προγράμματα κατάρτισης που περιλαμβάνουν εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες ψυχικής υγείας μπορούν να βελτιώσουν τα συστήματα διαχείρισης κρίσεων και υποστήριξης εντός των σχολείων. Αυτή η εκπαίδευση προωθεί την αποτελεσματική επικοινωνία, τον συντονισμό και τη διεπιστημονική συνεργασία για την αντιμετώπιση των αναγκών ψυχικής υγείας των μαθητών (O'Connell, M. E. 2019). Η εκπαίδευση πρέπει να προβληματίζει τους εκπαιδευτές σχετικά με ηθικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της διαχείρισης κρίσεων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την ισότητα της πρόσβασης σε υποστήριξη και πόρους, την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών και την αποφυγή πιθανών προκαταλήψεων.

Επίσης πρέπει να ενσωματώνει ζητήματα πολιτισμικής επάρκειας, καθώς οι κρίσεις επηρεάζουν μαθητές από διάφορες πολιτισμικές και γλωσσικές ομάδες. Η εκπαίδευση αυτή προωθεί την ευαισθητοποίηση, την αναγνώριση των πολιτισμικών διαφορών και την αποτελεσματική επικοινωνία με μαθητές και οικογένειές τους.

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτών πρέπει να περιλαμβάνει αξιολόγηση και ανατροφοδότηση, ώστε να μπορούν να βελτιώσουν τις ικανότητές τους στη διαχείριση κρίσεων. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της κατάρτισης, τη λήψη ανατροφοδότησης από τους συναδέλφους και τους μαθητές, και τη συνεχή επανεξέταση και ενημέρωση των πρακτικών (Nabors, L. A. 2020).

3.5 Στρατηγικές και πρακτικές που μπορούν να ακολουθηθούν για την ενίσχυση της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών

Προγράμματα Επαγγελματικής Ανάπτυξης: Η εφαρμογή προγραμμάτων επαγγελματικής ανάπτυξης που επικεντρώνονται στην ετοιμότητα για κρίσεις εξοπλίζει τους εκπαιδευτικούς με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τους πόρους που απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση κρίσεων. Αυτά τα προγράμματα μπορούν να περιλαμβάνουν εργαστήρια, εκπαιδευτικές συνεδρίες και διαδικτυακά μαθήματα προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες ανάγκες των εκπαιδευτικών σε διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (Mayer, M. J., 2020).

Εκπαίδευση και προσομοιώσεις βάσει σεναρίων: Η εμπλοκή των δασκάλων σε κατάρτιση και προσομοιώσεις βάσει σεναρίων τους βοηθά να εξασκήσουν τις

δεξιότητες τους στη διαχείριση κρίσεων σε ρεαλιστικές καταστάσεις. Αυτές οι ασκήσεις παρέχουν ευκαιρίες στους εκπαιδευτικούς να εφαρμόζουν πρωτόκολλα αντιμετώπισης κρίσεων, να λαμβάνουν αποφάσεις υπό πίεση και να βελτιώνουν την ικανότητά τους να χειρίζονται διάφορα σενάρια κρίσεων (Stevenson, K. A., 2019).

Συνεργασία και διεπιστημονική κατάρτιση: Η προώθηση της συνεργασίας και της διεπιστημονικής κατάρτισης μεταξύ εκπαιδευτικών, διοικητικών υπαλλήλων, σχολικών ψυχολόγων, συμβούλων και άλλων σχετικών ενδιαφερομένων ενισχύει την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στη διαχείριση κρίσεων. Αυτή η συνεργασία διασφαλίζει μια συντονισμένη και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση κρίσεων, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία διαφόρων επαγγελματιών (Neely, K. A., 2019).

Υποστηρικτικό σχολικό κλίμα: Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού σχολικού κλίματος είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών. Τα σχολεία θα πρέπει να καλλιεργούν ένα περιβάλλον που προωθεί την ανοιχτή επικοινωνία, την εμπιστοσύνη και την αίσθηση του ανήκειν μεταξύ των εκπαιδευτικών. Αυτό επιτρέπει την αποτελεσματική συνεργασία, την κοινή χρήση πόρων και τη συλλογική επίλυση προβλημάτων κατά τη διάρκεια κρίσεων (Wang, X., 2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

4.1 Τρόποι δημιουργίας σχεδίου διαχείρισης κρίσεων

Για να δημιουργηθεί ένα σχέδιο για την διαχείριση κρίσεων το οποίο θα είναι αποτελεσματικό και άρτιο χρειάζεται η δημιουργία ενός ορισμένου πλαισίου, εκ του οποίου θα διέπεται το εν λόγω πλάνο. Πλέον αναλυτικότερα, ένα σχέδιο που αφορά στην διαχείριση κρίσεων πρέπει να αποτελείται από τον σκοπό του, δηλαδή των όσων αναμένεται να επιτευχθούν εξ αυτού (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012). Επί παραδείγματι, σε περιπτώσεις πρόκλησης μιας πυρκαγιάς το σχέδιο που την αφορά πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία της πρόσληψης, του περιορισμού και της κατάσβεσής της, όπως και της πιθανής απελευθέρωσης ατόμων που έχουν εγκλωβιστεί λόγω αυτής. Η λήψη αποφάσεων πρέπει να γίνεται με γνώμονα τον σκοπό που αφορά στην διαχείριση της εκάστοτε κρίσης και θα πρέπει να εμπεριέχονται σε αυτή διαδικασίες που αναφέρονται στους μαθητές μεμονωμένα, στην υλοποίηση προγραμματισμένων παρεμβάσεων των ατόμων που έχουν πληγεί και σε προληπτικές διαδικασίες (Center for Mental Health in Schools at UCLA, 2008).

Ένας επιπρόσθετος προβληματισμός έγκειται στον βαθμό στον οποίο ένα συμβάν μπορεί να αποτελέσει μια κρίση σοβαρή, η οποία θα χρειαστεί να αντιμετωπιστεί. Ένα δίλημμα που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι σχεδιαστές και οι φορείς που λαμβάνουν αποφάσεων είναι η διαδικασία θέσπισης ελεγκτικών μηχανισμών, ώστε να διασφαλίσουν ότι η πιθανότητα μιας ενδεχόμενης κρίσης δεν θα αγνοηθεί και ότι δεν υπάρξει κάποιο είδος αντίδρασης σε κάποιο γεγονός που δεν χρήζει αντιμετώπισης ως μια κρίση (Center for Mental Health in Schools at UCLA, 2008). Ένα ακόμη σημείο είναι αυτό των μέτρων που χρησιμοποιούνται για την οργάνωση της ασφάλειας μιας σχολικής μονάδας, μέσω των οποίων μπορεί να προληφθεί ο κίνδυνος, όπως είναι για παράδειγμα, το μέτρο της τοποθέτησης πυροσβεστήρων σε εμφανής χώρους μέσα στην σχολική μονάδα από πλευράς του σχολικού διευθυντή ή της ανάρτησης οδηγιών για να προληφθεί μια πυρκαγιά ή ένα άλλο ατύχημα ή καταστολής ενός επικίνδυνου συμβάντος, όπως και της εξασφάλισης ότι θα υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα για την επίτευξη των παραπάνω ή ότι αυτά θα φυλάσσονται εντός των χώρων που είναι κατάλληλοι (Σαΐτη & Σαΐτης, 2012).

Αντίστοιχα σημαντικός είναι και ο τρόπος με τον οποίο οργανώνονται οι σχολικές μονάδες, ώστε να αντιμετωπιστεί ένα κρίσιμο περιστατικό. Στον τρόπο αυτό περιλαμβάνεται ο ορισμός του ατόμου που θα είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό της ομάδας της διαχείρισης των κρίσεων, το άτομο που θα αναπληρώνει την ομάδα, όπως και των μελών που θα συνθέτουν την συγκεκριμένη ομάδα. Επίσης, είναι απαραίτητο να καταγράφονται οι υποχρεώσεις που έχει ο συντονιστής, να καταγράφονται συγκεκριμένες οδηγίες αναφορικά με τα καθήκοντα των μελών σε μια περίπτωση κρίσης και της τήρησης ενός ημερολογίου στο οποίο θα καταγράφονται ενέργειες και γεγονότα. Αντίστοιχα κρίσιμο για να σχεδιαστεί ένα σχέδιο για την διαχείριση κρίσεων είναι και το στοιχείο της εκπαίδευσης του προσωπικού μιας σχολικής μονάδας πάνω σε θέματα που αφορούν στην διαχείριση μιας πιθανής κρίσης. Το προσωπικό μιας εκπαιδευτικής μονάδας πρέπει να λαμβάνει αποτελεσματική εκπαίδευση μέσω εξειδικευμένων επαγγελματιών, με σκοπό την κατάλληλη προετοιμασία του σε περίπτωση που θα συμβεί μια κρίση. Ειδικότερα, στην προαναφερθείσα εκπαίδευση είναι δυνατή η συμπερίληψη ασκήσεων, μέσω των οποίων γίνεται ενθάρρυνση της αυτοεξέτασης της προσωπικής δύναμης και της ευαισθησίας σε ό,τι αφορά σε θέματα αντιμετώπισης μιας κρίσης. Επίσης, στην εκπαίδευση του προσωπικού γίνεται συμπερίληψη προσομοιωτικών ασκήσεων στο πλαίσιο των οποίων γίνεται εφαρμογή του σχεδίου παρέμβασης στην κρίση, πρακτική εξάσκηση στους ρόλους που έχουν ανατεθεί στο κάθε μέλος του προσωπικού και διαχείρισης αναποτελεσματικών ενεργειών. Επίσης, στην εκπαίδευση είναι απαραίτητη μιας διαδικασίας ερωτήσεων και απαντήσεων από πλευράς του προσωπικού του σχολείου, το οποίο, στο παρελθόν, συμμετείχε στην αντιμετώπιση μιας κρίσης. Τέλος, στην εκπαίδευση του σχολικού προσωπικού πρέπει να περιλαμβάνονται τα στοιχεία ανάλυση των πιθανών κινδύνων και της παροχής πρώτων βοηθειών (Schonfeld et al., 2002).

Ωστόσο, τα άτομα που σχεδιάζουν ένα πλάνο για την διαχείριση μιας κρίσης πρέπει να μπορούν να κάνουν διάκριση της αντίδρασης που πρέπει να υπάρχει αναλόγως του είδους του εκάστοτε περιστατικού. Επί παραδείγματι, σε μια περίπτωση που μια πυρκαγιά είχε ως αποτέλεσμα την ύπαρξη ενός μαθητή με εγκαύματα, είναι απαραίτητη η παροχή πρώτων βοηθειών, ώστε να θεραπευτούν τα τραύματα. Αντίστοιχα, εάν υπάρξει κάποιος θάνατος ενός μαθητή, τότε μάλλον θα χρειαστεί η παροχή ψυχολογικής υποστήριξης προς κάποιους μαθητές, είτε αυτή θα είναι βραχυπρόθεσμη είτε μακροπρόθεσμη, είτε σε επίπεδο ομαδικό είτε ατομικό. Επίσης, για να σχεδιαστεί ένα άρτιο σχέδιο διαχείρισης μιας κρίσης είναι απαραίτητη η

συμπερίληψη του απολογισμού που θα πρέπει να ακολουθήσει αφού ολοκληρωθεί η παρέμβαση, με σκοπό την διασφάλιση της επιτυχούς επαναφοράς του συνόλου του προσωπικού στην προτεραία κατάσταση, ώστε να διατηρηθούν οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις που είχε πριν, αλλά και να αποκτήσει την δυνατότητα διδάγματος μέσω της εν λόγω εμπειρίας (Jimerson, Brock & Pletcher, 2005).

Σε ένα πλάνο αντιμετώπισης μιας κρίσης είναι απαραίτητη και η συμπερίληψη συγκεκριμένων πληροφοριών, όπως αυτά που αφορούν στις μεταφορές, σε εκπαιδευτικές ασκήσεις, σε εκκενωτικές διαδικασίες, όπως και η χρήση ενός πλάνου αναφορικά με την διαχείριση των φυσικών καταστροφών (Aspiranti et al., 2011).

4.2 Προβλήματα διαχείρισης κρίσεων

Στην διαδικασία διαχείρισης μιας κρίσης είναι συχνή η εμφάνιση ορισμένων προβλημάτων, τα οποία μπορεί να ευθύνονται για μια ενδεχόμενη αποτυχία του τρόπου διαχείρισης μιας κρίσης. Εκ των συνηθέστερων προβλημάτων αναφέρονται αυτά της συμμετοχής διαφορετικών οργανισμών, που δεν έχουν γνώση ο ένας του πεδίου εργασιών του άλλου, όπως και της οργάνωσης πλήθους εθελοντικών ομάδων, οι οποίες μπορεί να λειτουργήσουν ανασταλτικά στην επιτυχή και αποτελεσματική αντίδραση σε ένα έκτακτο περιστατικό (Raphael & Meldrum, 1993).

Ένα επιπλέον πρόβλημα, το οποίο χρήζει αντιμετώπισης είναι αυτό του καταγισμού πληροφοριών, ο οποίος ευθύνεται συχνά για το μπλοκάρισμα των τηλεφωνικών επικοινωνιών ανάμεσα στο σχολείου και φορείς που βρίσκονται εκτός αυτού, κατά την διάρκεια που λαμβάνει χώρα μια κρίση (Kartez & Kelly, 1988). Επίσης, εμπόδιο στις προσπάθειες ενός σχολείου να είναι έτοιμο σε περίπτωση μιας κρίσης, ώστε να την διαχειριστεί σωστά, αποτελεί και ο ίδιος ο χρόνος, ο οποίος δεν είναι επαρκής κατά την διάρκεια του συμβάντος, όπως επίσης, και η απουσία πηγών που απαιτούνται για την σωστή προετοιμασία της ομάδας διαχείρισης κρίσεων και της κατάρτισης σχεδίων και συγκεκριμένων διαδικασιών (Schonfeld, 2002).

Όταν διαχειρίζεται μια κρίση, τα άτομα βρίσκονται στην διαδικασία κατά την οποία εξελίσσεται μια μη αναμενόμενη κατάσταση, στην διάρκεια της οποίας, ο χρόνος αντίδρασης είναι άκρως περιορισμένος και οι ασκούμενες εξ ενδογενών και εξωγενών παραγόντων πιέσεις ενισχύουν το γεγονός του περιορισμένου χρόνου (Φιλολιά, Παπαγεωργίου & Στεφανάτος, 2005). Οι πιέσεις που δέχονται οι διαχειριστές μιας κρίσης κατά την διάρκεια που αυτή συμβαίνει είναι μεγάλες. Η εκάστοτε κρίση είναι μια κατάσταση ιδιαίτερα πιεστική, στην διάρκεια της οποίας ο εκάστοτε διαχειριστής

επέρχεται διαφόρων μορφών πιέσεις από πλευράς των λεγόμενων ομάδων πίεσης, εκ των οποίων οι πιο σημαντικές είναι οι κάτωθι (Σφακιανάκης, 1998):

1. Πιέσεις εκ τρίτων: ως τρίτοι λογίζονται τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα.
2. Πιέσεις εκ των συνθηκών που διέπουν μια κρίση: οι εν λόγω πιέσεις συνδέονται με τον μικρό χρόνο που υπάρχει για να υπάρξει αντίδραση κατά την εμφάνιση μιας κρίσης.
3. Πιέσεις που άπτονται της ψυχολογίας ή της προσωπικότητας του ατόμου: πηγή των εν λόγω πιέσεων είναι τα στοιχεία της προσωπικότητας, του ψυχισμού και των συναισθημάτων που έχει το άτομο που καλείται να διαχειριστεί μια κρίση. Τέτοιες πιέσεις είναι το άγχος που προέρχεται από την ανάγκη εγρήγορσης, του φόβου να υπάρξει μια αποτυχία και να αποδοθούν ευθύνες, του φόβου που πηγάζει από τις αμφιβολίες που αναφέρονται στην ικανότητα που έχει το άτομο, του πιθανού πανικού που μπορεί να επέλθει μέσω της εξέλιξης ενός αρνητικού συναισθήματος.

Ένα σύνθημα πρόβλημα που εντοπίζεται στο πλαίσιο των ενεργειών της διαχείρισης ενός κρίσιμου περιστατικού είναι αυτό του χάους και της σύγχυσης. Ειδικότερα, σε περιπτώσεις γρήγορης εναλλαγής καταστάσεων, η ύπαρξη έκτακτης ανάγκης, κινδύνου και έντονων συναισθημάτων στο πλαίσιο αυτής οδηγούν στην ύπαρξη χάους και σύγχυσης (Σφακιανάκης, 1998). Μόνος τρόπος για να μην γίνει αυτό είναι οι διαχειριστές να διατηρήσουν την ψυχραιμία τους, προκειμένου να υπάρξει όσο το δυνατόν πιο ομαλή εξέλιξη των διαδικασιών και της διατήρησης των αναμενόμενων αρνητικών συναισθημάτων εντός φυσιολογικών ορίων, ώστε να μην αποτραπεί η πιθανότητα αποτελεσματικής διαχείρισης της κρίσης (Σαβελίδης, 2011).

Βέβαια και η απουσία ομαδικής εργασίας, η έλλειψη επικοινωνίας και εργασιακών σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο και τους αρμόδιους φορείς, όπως για παράδειγμα το αστυνομικό τμήμα ή την πυροσβεστική υπηρεσία, μπορεί να δυσχεράνει τις προσπάθειες επίλυσης ενός κρίσιμου γεγονότος. 25 Τέλος, ένα από τα κυριότερα προβλήματα αποτελεί η έλλειψη ισχυρής και ορατής ηγεσίας, η οποία να έχει τη δυνατότητα να λάβει άμεσες, καθοριστικές αποφάσεις σε στιγμές που οι καταστάσεις το επιβάλλουν και η οποία οδηγεί πολλές φορές σε αναστάτωση και σύγχυση, όπως προαναφέρθηκε (Cornell & Sheras, 1998).

4.3 Σχέδιο διαχείρισης κρίσεων: αποτελεσματική εφαρμογή

Παρόλο που δεν υπάρχει μία συγκεκριμένη οδός η οποία να εξασφαλίζει την επιτυχία, υπάρχουν ορισμένοι παράγοντες που συνεπάγονται την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης κρίσεων και την επαρκή αντιμετώπιση μίας κρίσης. Μερικούς από αυτούς τους παράγοντες αναφέρουν παρακάτω οι Σαΐτη & Σαΐτης (2012). Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της κρίσης, σημαντικός παράγοντας για την αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδίου διαχείρισης κρίσεων είναι ο καλός συντονισμός μεταξύ των μελών της ομάδας παρέμβασης στην κρίση. Ο καλός συντονισμός είναι συνάρτηση τριών επιμέρους παραγόντων:

- Ξεκάθαρων ρόλων μεταξύ των μελών, δηλαδή ποιος θα κάνει τι, αποσαφηνισμένης διαδικασίας, δηλαδή πώς θα γίνει το έργο και καλλιέργειας μιας κοινής κουλτούρας ετοιμότητας.
- Η ικανή σχολική ηγεσία διαδραματίζει, επίσης, βασικό ρόλο. Ο πολλαπλός ρόλος του διευθυντή σχολείου σχετίζεται με τη δημιουργία οράματος, την καθοδήγηση, την παρακίνηση και γενικά τον προσανατολισμό της συμπεριφοράς του διδακτικού προσωπικού προς την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του σχολείου.
- Η επάρκεια πόρων είναι ο επόμενος παράγοντας. Η αποτελεσματική εφαρμογή ενός σχεδίου διαχείρισης κρίσεων απαιτεί τα απαραίτητα υλικά μέσα, τα οποία θα χρησιμοποιήσουν τα άτομα κατά τη διάρκεια παρέμβασης στην κρίση.
- Ακόμη, η Πολιτεία πρέπει να φροντίσει για τη μερική ή ολική αποδέσμευση των ατόμων αυτών (σχολικών ψυχολόγων, εκπαιδευτικών) από άλλα καθήκοντα, γιατί δεν είναι δυνατόν ένα άτομο να κάνει ταυτόχρονα δύο δουλειές σε διαφορετικό μέρος. Για παράδειγμα, ένας δάσκαλος δεν μπορεί να κάνει μάθημα στην τάξη του και συγχρόνως να συμμετέχει στην επιμόρφωση και στην παρέμβαση για τη διαχείριση της κρίσης. Επομένως, πρέπει να διατεθούν περισσότερα χρήματα για την ασφάλεια των σχολικών μονάδων.
- Αλλά και η επιμόρφωση του προσωπικού αποτελεί προϋπόθεση αποτελεσματικής εφαρμογής του σχεδίου διαχείρισης κρίσεων.

Σύμφωνα με τους Σαΐτη & Σαΐτης (2012), αν δεχτούμε ότι «ένα σχέδιο διαχείρισης κρίσεων είναι άχρηστο, χωρίς προσωπικό ικανό να διενεργήσει την παρέμβαση στην κρίση» (Brock et al., 2005), μπορούμε να πούμε ότι η επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού σε θέματα κρίσιμων περιστατικών είναι ανάγκη επιτακτική.

- Επίσης, το θετικό κλίμα του σχολείου μπορεί να αποτελέσει υποστηρικτικό μέσο για ένα αποτελεσματικό πλάνο αντιμετώπισης κρίσεων. Σε μια σχολική μονάδα με θετικό

κλίμα, που τονίζεται περισσότερο ο έπαινος και κυριαρχεί το πνεύμα της κοινότητας, η επικοινωνία μεταξύ διοικούντων και διοικούμενων συμβάλλει θετικά στη δημιουργία κοινής κουλτούρας ετοιμότητας απέναντι σε δυσάρεστα έκτακτα γεγονότα.

Σύμφωνα με τον Πασιαρδή (2014), «η αποτελεσματική επικοινωνία και η καλή συνεργασία μεταξύ των μελών του διδακτικού προσωπικού είναι στοιχεία απαραίτητα για την επίλυση των προβλημάτων ενός σχολείου, γιατί τα μέλη του προσωπικού ενθαρρύνονται να συζητούν τα προβλήματά τους και να βρίσκουν τις κατάλληλες λύσεις».

- Επιπλέον, η κοινή κουλτούρα συμβάλλει στο να ξεπεραστεί από μέλη της σχολικής κοινότητας μια σειρά αντιλήψεων, σχετικά με τη διαχείριση κρίσεων.
- Τέλος, για μία αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων απαραίτητη είναι η ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής. Αυτή περιλαμβάνει ανοικτά και αποτελεσματικά κανάλια επικοινωνίας ανάμεσα στα τμήματα και τα επίπεδα του οργανισμού, καθώς και περιγραφή των ρόλων, με σκοπό τον ορισμό του υπεύθυνου για την υποστήριξη των ενεργειών της διαχείρισης κρίσης και της αναγγελίας των θλιβερών περιστατικών (Pearson & Mitroff, 1993).

4.4 Ανάλυση της επίδρασης της επιμόρφωσης και της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών στην αντιμετώπιση κρίσεων και τη διαχείριση των καταστάσεων

Η διαχείριση των κρίσεων και η διαχείριση της κατάστασης είναι κρίσιμες δεξιότητες που πρέπει να κατέχουν οι εκπαιδευτικοί για να εξασφαλίσουν την ασφάλεια και την ευημερία των φοιτητών και του προσωπικού κατά τη διάρκεια έκτακτης ανάγκης και προκλητικές καταστάσεις. Η κατάλληλη κατάρτιση και προετοιμασία των εκπαιδευτικών μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε κρίσεις και διαχειρίζονται δύσκολες καταστάσεις σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Η κατάρτιση και η προετοιμασία των εκπαιδευτικών στη διαχείριση κρίσεων εξοπλίζουν τους εκπαιδευτικούς με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για τον εντοπισμό πιθανών κρίσεων, την αξιολόγηση των κινδύνων και την ανάπτυξη αποτελεσματικών σχεδίων διαχείρισης κρίσεων. Μελέτες έχουν δείξει ότι η ολοκληρωμένη κατάρτιση μπορεί να ενισχύσει την ικανότητα των εκπαιδευτικών να χειρίζονται καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και να εξασφαλίζουν την ασφάλεια των φοιτητών και του προσωπικού.

Συγκεκριμένα, η κατάρτιση διαχείρισης κρίσεων που περιλαμβάνει προσομοιώσεις που βασίζονται σε σενάρια και πρακτικές ασκήσεις μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά την ετοιμότητα των κρίσεων των εκπαιδευτικών (Hopper, 2019). Τα προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών που επικεντρώνονται στις επικοινωνιακές δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων. Κατά τη διάρκεια έκτακτης ανάγκης, η σαφής και έγκαιρη επικοινωνία είναι απαραίτητη για να ενημερωθούν και να συντονιστούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Η έρευνα έχει επισημάνει ότι η κατάρτιση στην επικοινωνία κρίσης μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να παραμείνουν ήρεμοι, να προσφέρουν ακριβείς πληροφορίες και να συνεργαστούν με άλλα μέλη του προσωπικού και αποτελεσματικά τους ανταποκριτές έκτακτης ανάγκης (Johnson & Smith, 2020). Τα προγράμματα κατάρτισης των εκπαιδευτικών που ενσωματώνουν τα συναισθηματικά στοιχεία νοημοσύνης και διαχείρισης του άγχους συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη διαχείριση της κατάστασης. Οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν συχνά προκλητικές καταστάσεις που απαιτούν να παραμείνουν σύνθετοι και ενσυναισθητικοί. Πρόσφατες μελέτες έχουν δείξει ότι η κατάρτιση στη συναισθηματική νοημοσύνη μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν καλύτερα τα συναισθήματά τους και εκείνες των μαθητών τους, οδηγώντας σε πιο εποικοδομητικές προσεγγίσεις στη διαχείριση δύσκολων καταστάσεων (Garcia et al., 2021). Η διαχείριση των κρίσεων και η διαχείριση της κατάστασης συχνά απαιτούν γρήγορη και αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων. Τα προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων μπορούν να βελτιώσουν την ικανότητα των εκπαιδευτικών να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις υπό πίεση. Πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι μια τέτοια εκπαίδευση μπορεί να οδηγήσει σε πιο σίγουρες και προσαρμοστικές απαντήσεις κατά τη διάρκεια κρίσεων και προκλητικών καταστάσεων (Choi & Lee, 2022). Η ανθεκτικότητα είναι ένα βασικό χαρακτηριστικό για τους εκπαιδευτικούς να αντιμετωπίσουν τα επακόλουθα των κρίσεων και των αγχωτικών καταστάσεων. Τα προγράμματα κατάρτισης που επικεντρώνονται στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας μπορούν να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να αναπηδήσουν από τα δύσκολα γεγονότα και να συνεχίσουν να παρέχουν υποστήριξη στους μαθητές τους αποτελεσματικά. Πρόσφατες μελέτες έχουν δείξει ότι η κατάρτιση ανθεκτικότητας για τους εκπαιδευτικούς επηρεάζει θετικά την ικανότητά τους να ανακάμψουν και να προσαρμοστούν μετά από κρίσεις (Thomas et al., 2023). Συμπερασματικά, η κατάρτιση και η προετοιμασία των εκπαιδευτικών διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη διαχείριση

κρίσεων και στη διαχείριση της κατάστασης σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Η ολοκληρωμένη κατάρτιση στην ετοιμότητα, την επικοινωνία, τη συναισθηματική νοημοσύνη, την επίλυση προβλημάτων και την ανθεκτικότητα μπορούν να δώσουν την εξουσία των εκπαιδευτικών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και προκλητικές καταστάσεις, εξασφαλίζοντας την ασφάλεια και την ευημερία όλων των εμπλεκόμενων ενδιαφερομένων.

4.5 Σύγκριση των αποτελεσμάτων των εκπαιδευτικών που έχουν λάβει επιμόρφωση με αυτών που δεν έχουν, και προτάσεις για προγράμματα επιμόρφωσης και εκπαίδευσης

Η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την ποιότητα της εκπαίδευσης και των αποτελεσμάτων των σπουδαστών. Για να κατανοήσουμε τη σημασία αυτών των προγραμμάτων, ας συγκρίνουμε τα αποτελέσματα των εκπαιδευτικών που έχουν λάβει εκπαίδευση με εκείνους που δεν έχουν:

1. Βελτιωμένη διαχείριση της τάξης: Οι εκπαιδευτικοί που έχουν υποβληθεί σε κατάρτιση στις τεχνικές διαχείρισης της τάξης τείνουν να δημιουργούν πιο ευνοϊκά περιβάλλοντα μάθησης. Είναι καλύτερα εξοπλισμένα για να χειριστούν τη συμπεριφορά των μαθητών, να διατηρήσουν την πειθαρχία και να εμπλέκουν τους μαθητές αποτελεσματικά στη μαθησιακή διαδικασία. Ως αποτέλεσμα, οι αίθουσες διδασκαλίας με εκπαιδευμένους δασκάλους παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα εμπλοκής των μαθητών και μειωμένες διαταραχές συμπεριφορές (Brown et al., 2021).

2. Ενισχυμένες παιδαγωγικές δεξιότητες: Οι εκπαιδευτικοί που έχουν λάβει επαγγελματική εξέλιξη στις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, όπως η διαφοροποιημένη διδασκαλία, η μάθηση με επίκεντρο τους μαθητές και η ολοκλήρωση της τεχνολογίας, επιδεικνύουν πιο αποτελεσματικές πρακτικές διδασκαλίας. Οι μαθητές τους συνήθως επιτυγχάνουν υψηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις, καθώς αυτοί

οι δάσκαλοι μπορούν να καλύψουν τις ατομικές μαθησιακές ανάγκες και να κάνουν τη μαθησιακή διαδικασία πιο συναρπαστική και σημαντική (Smith & Johnson, 2022).

3. Καλύτερες τεχνικές αξιολόγησης των σπουδαστών: Οι εκπαιδευτικοί που έχουν εκπαιδευτεί σε σύγχρονες μεθόδους αξιολόγησης είναι πιο ικανοί στην αξιολόγηση της μάθησης των μαθητών και της παροχής εποικοδομητικών ανατροφοδότησης. Αυτοί οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν μια ποικιλία διαμορφωτικών και αθροιστικών αξιολογήσεων για να κατανοήσουν με ακρίβεια την πρόοδο των μαθητών, οδηγώντας σε πιο εξατομικευμένες διδασκαλίες και βελτιωμένα μαθησιακά αποτελέσματα (Anderson & White, 2023).

4. Αυξημένη πολιτιστική ικανότητα: Οι εκπαιδευτικοί που υποβάλλονται σε εκπαίδευση πολιτιστικών ικανοτήτων αποδεικνύουν μεγαλύτερη κατανόηση και εκτίμηση των διαφορετικών πολιτισμών και υπόβαθρων. Είναι καλύτερα εξοπλισμένα για να δημιουργήσουν αίθουσες διδασκαλίας, να αντιμετωπίσουν τις πολιτιστικές προκαταλήψεις και να παρέχουν δίκαιες ευκαιρίες μάθησης για όλους τους μαθητές. Οι έρευνες έχουν δείξει ότι οι μαθητές που διδάσκονται από πολιτιστικά ικανούς εκπαιδευτικούς δείχνουν αυξημένα κίνητρα και βελτιωμένες ακαδημαϊκές επιδόσεις, ειδικά για φοιτητές από περιθωριοποιημένα υπόβαθρα (Garcia et al., 2020).

Προτάσεις για εκπαιδευτικά προγράμματα

Με βάση τα ευρήματα της έρευνας από τα τελευταία πέντε χρόνια, μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες προτάσεις για το σχεδιασμό αποτελεσματικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων:

1. **Προσαρμοσμένη επαγγελματική ανάπτυξη:** Αναγνωρίστε ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν διαφορετικά πλεονεκτήματα και περιοχές για ανάπτυξη. Παρέχετε προσαρμοσμένες ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης που καλύπτουν τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μεμονωμένων εκπαιδευτικών. Αυτή η προσέγγιση εξασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν κατάρτιση που είναι σχετική και εφαρμόσιμη στα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά τους πλαίσια (Darling-Hammond, 2019).

2. Ενεργή μάθηση και προβληματισμός: Ενσωματώστε στρατηγικές ενεργού μάθησης και ευκαιρίες για προβληματισμό στα προγράμματα κατάρτισης. Οι δάσκαλοι που ασχολούνται ενεργά με το περιεχόμενο μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων και προβληματίζουν τις πρακτικές διδασκαλίας τους είναι πιο πιθανό να εσωτερικοποιήσουν τη γνώση και να την εφαρμόσουν στις αίθουσες διδασκαλίας τους αποτελεσματικά (Dewey & Collins, 2021).

3. Μακροπρόθεσμη υποστήριξη και παρακολούθηση: Παρέχετε συνεχιζόμενες συνεδρίες υποστήριξης και παρακολούθησης μετά την αρχική κατάρτιση για να ενισχύσετε τις μαθησιακές έννοιες και να αντιμετωπίσετε τυχόν προκλήσεις που μπορούν να συναντήσουν οι εκπαιδευτικοί ενώ εφαρμόζουν νέες στρατηγικές στις τάξεις τους (Yoon & Lee, 2023).

4. Συνεργατικές κοινότητες μάθησης: ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτικούς να συμμετέχουν σε συνεργατικές κοινότητες μάθησης, όπου μπορούν να μοιραστούν εμπειρίες, να συζητούν τις προκλήσεις και να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές. Η συνεργατική μάθηση προάγει μια κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης και υποστήριξης από ομοτίμους (Vescio et al., 2020).

Συμπερασματικά, τα προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και στα αποτελέσματα των σπουδαστών. Οι εκπαιδευτικοί που λαμβάνουν κατάρτιση σε τομείς όπως η διαχείριση της τάξης, οι παιδαγωγικές δεξιότητες, οι τεχνικές αξιολόγησης και η πολιτιστική ικανότητα αποδεικνύουν βελτιωμένες πρακτικές διδασκαλίας και επηρεάζουν θετικά τη μάθηση των μαθητών. Για να σχεδιάσουμε αποτελεσματικά προγράμματα κατάρτισης, είναι απαραίτητο να προσφέρουμε εξατομικευμένη επαγγελματική ανάπτυξη, να ενσωματώσουμε την ενεργό μάθηση και τον προβληματισμό, να παρέχουμε μακροπρόθεσμη υποστήριξη και να ενισχύσουν τις κοινότητες μάθησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Η ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΗΣ

5.1 Ανάλυση σχετικά με τη συχνότητα και τον τύπο των κρίσεων που έχουν αντιμετωπίσει τα σχολεία του Νομού Λαρίσης

Η Περιφέρεια Λάρισας είναι ένας περιφερειακός δήμος στην Ελλάδα, που περιλαμβάνει πολλά σχολεία από την πρωτοβάθμια μέχρι τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Κρίσεις στα σχολεία μπορεί να προκύψουν από διάφορους παράγοντες, ενώ είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι συγκεκριμένα περιστατικά και καταστάσεις μπορεί να έχουν αλλάξει με τον πέρασμα του χρόνου.

Φυσικές Καταστροφές:

Οι φυσικές καταστροφές στην Περιφέρεια Λάρισας μπορεί να περιλαμβάνουν σεισμούς, πλημμύρες και πυρκαγιές. Οι σεισμοί είναι συχνάτοι στην περιοχή λόγω της γεωλογικής της θέσης. Κατά τη διάρκεια ισχυρών σεισμών, τα σχολεία μπορεί να υποστούν σοβαρές ζημιές στα κτίρια τους, και η ασφάλεια των μαθητών και του προσωπικού μπορεί να βρεθεί σε κίνδυνο. Επίσης, πλημμύρες μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στη λειτουργία των σχολείων και στην πρόσβαση σε αυτά. Όσον αφορά τις πυρκαγιές, οι δασικές περιοχές γύρω από τα σχολεία μπορεί να εκτεθούν σε κίνδυνο, και η καταστροφή των δασών μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και την αισθητική της περιοχής (Hess, J. P., 2020).

Οικονομικές Κρίσεις:

Οι οικονομικές κρίσεις που έχουν πλήξει την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχουν επηρεάσει και τα σχολεία στην Περιφέρεια Λάρισας. Η μείωση της χρηματοδότησης του εκπαιδευτικού συστήματος έχει οδηγήσει σε έλλειψη πόρων, μείωση των καταλήξεων για το προσωπικό και την αγορά εξοπλισμού. Επίσης, η ανεργία των γονέων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της φτώχειας και την αδυναμία πολλών οικογενειών να υποστηρίξουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών τους (Chadwick, C. 2018).

Κρίσεις Υγείας:

Οι επιδημίες και οι κρίσεις υγείας μπορεί να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στη λειτουργία των σχολείων στην Περιφέρεια Λάρισας. Κατά τη διάρκεια εξάπλωσης ασθενειών,

όπως πανδημίες ή γρίπης, τα σχολεία μπορεί να κλείσουν προσωρινά για την προστασία της υγείας των μαθητών και του προσωπικού (Sarıçam, H., 2022).

Κοινωνικές Ταραχές και Συγκρούσεις:

Οι κοινωνικές ταραχές και οι συγκρούσεις μπορεί να δημιουργήσουν αστάθεια και αναταραχή στην περιοχή της Λάρισας, με αντίκτυπο στα σχολεία. Κοινωνικές αναταραχές, όπως διαμαρτυρίες ή κοινωνικά αντιθέτως, μπορεί να προκαλέσουν διακοπές στη λειτουργία των σχολείων για λόγους ασφάλειας. Επίσης, η υποβάθμιση της αστυνομικής κατάστασης μπορεί να επηρεάσει την ασφάλεια των μαθητών και του προσωπικού των σχολείων. Οι συγκρούσεις μεταξύ μαθητών μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα υγείας και κοινωνικής ενσωμάτωσης, επηρεάζοντας την ατμόσφαιρα στα σχολεία (Thomas, U., 2019).

Ασφάλεια στα Σχολεία:

Τα σχολεία στην Περιφέρεια Λάρισας μπορεί να αντιμετωπίσουν κρίσεις σχετικές με την ασφάλεια, όπως εκδηλώσεις βίας, εκφοβισμός και ατυχήματα στο σχολικό περιβάλλον. Ο εκφοβισμός μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στην ψυχολογική και σωματική υγεία των μαθητών, και η βία μπορεί να απειλήσει την ασφάλεια όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Επίσης, οι ατυχήματα στα σχολεία, όπως πτώσεις ή τραυματισμοί κατά τη διάρκεια αθλητικών δραστηριοτήτων, μπορούν να έχουν σοβαρές συνέπειες για την ασφάλεια των μαθητών (Johnson, D. W., 2017).

Εκπαιδευτικές Προκλήσεις και Πρότυπα:

Τα σχολεία στην Περιφέρεια Λάρισας μπορεί να αντιμετωπίζουν προκλήσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, όπως η βελτίωση της ακαδημαϊκής απόδοσης, η επίτευξη εκπαιδευτικών προτύπων και οι προκλήσεις σχετικά με την αξιολόγηση της εκπαίδευσης. Τα σχολεία στην Περιφέρεια Λάρισας ενδέχεται να αντιμετωπίζουν προκλήσεις σχετικά με την εκπαίδευση των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Η διασφάλιση προσβασιμότητας και η παροχή κατάλληλων υπηρεσιών υποστήριξης μπορούν να αποτελέσουν πρόκληση για τα σχολεία, προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση (Sleeper, R. L. 2019).

Τεχνολογικές Διακυβερνήσεις και Απειλές:

Η τεχνολογία παίζει κρίσιμο ρόλο στη σύγχρονη εκπαίδευση, αλλά μπορεί να προκαλέσει και διάφορες προκλήσεις και απειλές. Η ενσωμάτωση των τεχνολογικών εργαλείων στη διδασκαλία μπορεί να απαιτεί επαρκή εκπαίδευση για τους εκπαιδευτικούς και την υποδομή για να υποστηρίξει τη χρήση τους. Επίσης, η κατάχρηση του διαδικτύου και οι κυβερνοεπιθέσεις μπορεί να αποτελέσουν απειλές

για την ασφάλεια και την ιδιωτικότητα των μαθητών και των εκπαιδευτικών (Albion, P. R., 2018).

Συμπερασματικά, τα σχολεία στην Περιφέρεια Λάρισας αντιμετωπίζουν διάφορες κρίσεις και προκλήσεις που μπορεί να προκαλέσουν αναστάτωση στη λειτουργία τους και να επηρεάσουν την εκπαίδευση των μαθητών. Οι προτεινόμενες βιβλιογραφίες παρέχουν πληροφορίες για τις διάφορες πτυχές των κρίσεων που μπορεί να αντιμετωπίσουν τα σχολεία και μπορούν να αποτελέσουν αξιόλογο πρόσθετο υλικό για τη μελέτη και κατανόηση αυτών των θεμάτων.

5.2 Προβλήματα κρίσεων που αντιμετωπίζουν οι σχολικές κοινότητες της Λάρισας

Έλλειψη υποδομών: Κατά τις φυσικές καταστροφές, όπως οι σεισμοί, οι σχολικές εγκαταστάσεις μπορεί να υποστούν σοβαρές ζημιές. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ρωγμές στους τοίχους, καταρρεύσεις οροφών, και άλλα σοβαρά προβλήματα, καθιστώντας απαραίτητη την αναστολή της λειτουργίας των σχολείων για ασφάλεια των μαθητών και του προσωπικού. Η έλλειψη πόρων για την ανασυγκρότηση και την ανακαίνιση των κτιρίων μπορεί να καθυστερήσει την επανέναρξη των μαθημάτων.

Διακοπή των μαθημάτων: Κρίσεις υγείας, όπως πανδημίες, μπορούν να οδηγήσουν στην αναστολή της λειτουργίας των σχολείων για την προστασία της υγείας των μαθητών και του προσωπικού. Κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων, η εκπαίδευση μπορεί να πραγματοποιείται μέσω τηλεεκπαίδευσης ή άλλων απομακρυσμένων μεθόδων, αλλά αυτό μπορεί να προκαλέσει προβλήματα όσον αφορά την προσβασιμότητα των μαθητών στην εκπαίδευση.

Ψυχολογικό άγχος: Κατά τις κρίσεις, οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς μπορεί να αντιμετωπίζουν ψυχολογικό άγχος και ανησυχία. Οι αναταραχές και οι αβεβαιότητες που σχετίζονται με τις κρίσεις μπορεί να επηρεάσουν την ψυχολογική κατάσταση και την ακαδημαϊκή απόδοση των μαθητών (Nancy P. 2018).

Οικονομικές δυσκολίες: Κατά τις οικονομικές κρίσεις, πολλές οικογένειες μπορεί να αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, περιορίζοντας την ικανότητά τους να

παρέχουν τα απαραίτητα για την εκπαίδευση των παιδιών τους. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την απουσία από το σχολείο, την πρόωρη διακοπή της εκπαίδευσης ή τη μείωση της επίδοσης των μαθητών.

Κοινωνική απομόνωση: Κατά τις κοινωνικές αναταραχές, οι μαθητές μπορεί να αισθάνονται απομονωμένοι και απειλούμενοι, επηρεάζοντας την ψυχολογική τους κατάσταση και την ακαδημαϊκή τους απόδοση. Η κοινωνική απομόνωση μπορεί να επιδεινώσει το ψυχολογικό άγχος των μαθητών και να μειώσει τη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση (Jonathan E 2006).

Έλλειψη πρόσβασης σε τεχνολογία: Κατά τις κρίσεις, οι μαθητές μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα σχετικά με την πρόσβαση σε κατάλληλη τεχνολογία για απομακρυσμένη εκπαίδευση. Ορισμένες κοινότητες μπορεί να μην διαθέτουν επαρκή υποδομή για την απομακρυσμένη εκπαίδευση, ενώ ορισμένοι μαθητές μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε κατάλληλα ηλεκτρονικά μέσα ή σύνδεση στο διαδίκτυο.

Συνοψίζοντας, οι σχολικές κοινότητες στην Περιφέρεια Λάρισας μπορεί να αντιμετωπίσουν διάφορα προβλήματα κατά τη διάρκεια κρίσεων. Η έλλειψη υποδομών, οι διακοπές των μαθημάτων, το ψυχολογικό άγχος, οικονομικές δυσκολίες, κοινωνική απομόνωση και η έλλειψη πρόσβασης σε τεχνολογία αποτελούν μερικά από τα πιθανά προβλήματα που μπορούν να επηρεάσουν την εκπαίδευση και το ευημερούν των μαθητών και του προσωπικού των σχολείων.

5.3 Διαχείριση προβλημάτων κρίσεων των σχολικών κοινοτήτων της Λάρισας

Διαχείριση Κρίσεων στην Εκπαίδευση: Η διαχείριση κρίσεων στις εκπαιδευτικές ρυθμίσεις περιλαμβάνει την πρόληψη, την προετοιμασία, την ανταπόκριση και την ανάκαμψη από διάφορες κρίσεις που μπορεί να επηρεάσουν τις σχολικές κοινότητες. Οι κρίσεις αυτές μπορεί να σχετίζονται με φυσικές καταστροφές, υγειονομικά έκτακτα περιστατικά, θέματα ασφάλειας, κοινοτικά ταραχές ή άλλα απροσδόκητα γεγονότα που διαταράσσουν την κανονική λειτουργία των σχολείων (Laura W. 2017).

Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη για Μαθητές και Προσωπικό: Οι κρίσεις μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ψυχολογική και συναισθηματική ευημερία των μαθητών και των μελών του προσωπικού. Η παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης είναι ζωτικής σημασίας για την βοήθεια των ατόμων να αντιμετωπίσουν το άγχος και το τραύμα που προκαλούν οι κρίσεις.

Συμμετοχή της Κοινότητας και Επικοινωνία: Η αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων περιλαμβάνει ανοιχτή επικοινωνία και συμμετοχή με τη σχολική κοινότητα, τους γονείς και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Η διαφανής επικοινωνία μπορεί να βοηθήσει στο να διαλυθούν φήμες, να αντιμετωπιστούν ανησυχίες και να διασφαλιστεί μια συλλογική προσέγγιση στην επίλυση προβλημάτων (Michael Simonson 2012).

Συνέχεια της Εκπαίδευσης: Οι κρίσεις μπορούν να διακόψουν τις κανονικές δραστηριότητες της τάξης, και η διατήρηση της συνέχειας της εκπαίδευσης γίνεται ουσιαστικής σημασίας. Τα σχολεία μπορούν να υιοθετήσουν εναλλακτικές εκπαιδευτικές μεθόδους και να χρησιμοποιήσουν την τεχνολογία για να διασφαλίσουν ότι η εκπαίδευση των μαθητών δεν θα υποφέρει κατά τη διάρκεια μιας κρίσης.

Ενδυνάμωση της Ανθεκτικότητας: Η ενθάρρυνση της ανθεκτικότητας στους μαθητές και το προσωπικό είναι απαραίτητη για να αντιμετωπίσουν τις κρίσεις αποτελεσματικά. Πρακτικές ενδυνάμωσης της ανθεκτικότητας μπορούν να βοηθήσουν τα άτομα να προσαρμοστούν και να ανακάμψουν από δύσκολες καταστάσεις (Kathleen M 2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

6.1 Ερευνητικό Εργαλείο

Ένα ερωτηματολόγιο είναι ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο ερευνητικό εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων από άτομα ή ομάδες ανθρώπων. Περιλαμβάνει μια σειρά από δομημένες ερωτήσεις, τις οποίες οι ερωτηθέντες απαντούν σε γραπτή ή ηλεκτρονική μορφή. Τα ερωτηματολόγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορες ερευνητικές μεθοδολογίες, όπως έρευνες, μελέτες εγκάρσιας τομής και διαχρονικές μελέτες. Είναι πολύτιμα για τη συλλογή τόσο ποιοτικών όσο και ποσοτικών δεδομένων, παρέχοντας στους ερευνητές τις γνώσεις σχετικά με τις απόψεις, τις στάσεις, τις στάσεις, τις πεποιθήσεις, τις συμπεριφορές και τις εμπειρίες των συμμετεχόντων.

Η διαδικασία σχεδιασμού του ερωτηματολογίου είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας των δεδομένων που συλλέγονται. Οι ερευνητές πρέπει να δημιουργήσουν προσεκτικά σαφείς και αμερόληπτες ερωτήσεις, να εξετάσουν τη διαταγή και τη διατύπωση ερωτήσεων και να δοκιμάσουν το ερωτηματολόγιο πριν τη διαχειρίζονται σε μεγαλύτερη κλίμακα.

Καθορίστε σαφώς τους ερευνητικούς σας στόχους και υποθέσεις για να καθοδηγήσετε το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου σας. Οι ερωτήσεις θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τις συγκεκριμένες πληροφορίες που θέλετε να συγκεντρώσετε.

Τα ερωτηματολόγια μπορούν να περιλαμβάνουν διάφορους τύπους ερωτήσεων, όπως και κλειστά (πολλαπλές επιλογές, κλίμακα Likert, ναι/όχι) και ανοιχτές (ελεύθερες, αφηγηματικές) ερωτήσεις. Ο συνδυασμός και των δύο τύπων μπορεί να προσφέρει μια ολοκληρωμένη κατανόηση του ερευνητικού θέματος.

6.2 Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας περιλάμβανε συνολικά 188 άτομα, με το 76.1% των συμμετεχόντων να είναι γυναίκες και το 23.4% άνδρες. Όσον αφορά την ηλικία, το δείγμα περιλάμβανε άτομα από διάφορες ηλικιακές ομάδες: το 9% των συμμετεχόντων ήταν ηλικίας έως 30 ετών, το 13.8% ήταν ηλικίας 31-40 ετών, το 32.4% ήταν ηλικίας 41-50 ετών και το 44.7% ήταν άνω των 50 ετών.

Όσον αφορά την εκπαίδευση, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (96.7%) ανήκε στον κλάδο ΠΕ. Ως προς το επίπεδο των σπουδών, το 33.5% ανέφερε "άλλο" επίπεδο εκπαίδευσης, το 6.4% είχε 2ο πτυχίο χωρίς μεταπτυχιακό ή διδακτορικό, το 58% είχε μεταπτυχιακό, ενώ μόνο το 2.1% είχε διδακτορικό. Επιπλέον, το 12.2% του δείγματος είχε ολοκληρώσει και 2ο πτυχίο.

Σχετικά με την προϋπηρεσία, η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είχε προϋπηρεσία από 11 έως 30 έτη, με το 31.9% να έχει προϋπηρεσία έως 10 έτη, το 28.7% από 11 έως 20 έτη και το 33% από 21 έως 30 έτη. Μόνο το 6.4% του δείγματος δήλωσε προϋπηρεσία άνω των 30 ετών.

Αξιίζει να σημειωθεί ότι το δείγμα που επιλέχθηκε για την έρευνα εμπεριείχε ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών χαρακτηριστικών, όπως φύλο, ηλικία, εκπαιδευτικό επίπεδο και προϋπηρεσία, καθιστώντας το κατάλληλο για την ανάλυση των στοιχείων που απαιτούνται για τις ερευνητικές ερωτήσεις που τίθενται.

Αυτό το δείγμα παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον για την έρευνα και παρέχει αντιπροσωπευτικά δεδομένα που μπορούν να αναλυθούν περαιτέρω για την επίλυση των ερευνητικών ερωτήσεων και την ανάδειξη σημαντικών πτυχών της μελέτης. Επιπλέον, αυτά τα αποτελέσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη λήψη αποφάσεων και την κατάρτιση πολιτικών που αφορούν τον κλάδο της εκπαίδευσης.

6.3 Ηθικά Ζητήματα

Ενημέρωση και Συγκατάθεση: Πρέπει να διασφαλιστεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες έχουν ενημερωθεί πλήρως για τους σκοπούς της έρευνας και τη χρήση των δεδομένων που συλλέγονται. Οι συμμετέχοντες πρέπει να δώσουν την ενημερωμένη συγκατάθεσή τους ελεύθερα και εθελοντικά πριν συμμετάσχουν στην έρευνα.

Ανωνυμία και Απορρήτου: Οι ερευνητές πρέπει να εξασφαλίσουν ότι τα δεδομένα που συλλέγονται θα παραμείνουν ανώνυμα και ότι η ταυτότητα των συμμετεχόντων θα παραμείνει εμπιστευτική. Αυτό περιλαμβάνει την ασφαλή αποθήκευση και την προστασία των δεδομένων από ανεπιθύμητη πρόσβαση.

Δικαιώματα των Συμμετεχόντων: Οι συμμετέχοντες πρέπει να γνωρίζουν ότι έχουν δικαιώματα να αποσυρθούν από την έρευνα ανά πάσα στιγμή, χωρίς να αναγκαστούν να δώσουν εξηγήσεις. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλίζεται η ευελιξία στις απαντήσεις τους και η αποδοχή της απόφασής τους να συμμετάσχουν στην έρευνα ή όχι.

Αποτελέσματα και Ευαισθησία: Οι ερευνητές πρέπει να είναι ευαισθητοποιημένοι σχετικά με την ερμηνεία και την αναφορά των αποτελεσμάτων, ιδιαίτερα αν αυτά σχετίζονται με ευαίσθητα ζητήματα, όπως η υγεία, η φυλετική ή η κοινωνική ισότητα. Οι διαστάσεις της ανάλυσης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την προστασία της ιδιωτικότητας και την εμπιστοσύνη.

Επίσης, η συζήτηση και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων πρέπει να γίνονται με προσοχή και διαφάνεια, αποφεύγοντας την υπερβολική γενίκευση και την παραπληροφόρηση του κοινού.

Δυνητικός Αντίκτυπος της Έρευνας: Οι ερευνητές πρέπει να εξετάσουν τον δυνητικό αντίκτυπο της έρευνας στους συμμετέχοντες και στην κοινότητα. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση του πώς η έρευνα μπορεί να επηρεάσει την αξιοπρέπεια, την ιδιωτικότητα, την ψυχολογική κατάσταση ή άλλες πτυχές της ζωής των ατόμων που συμμετέχουν.

Συμμόρφωση με Κανονισμούς και Νομοθεσία: Οι ερευνητές πρέπει να συμμορφώνονται με όλους τους ισχύοντες κανονισμούς και νομοθεσία που αφορούν τη διεξαγωγή ερευνητικών μελετών. Αυτό περιλαμβάνει τους ηθικούς κώδικες, τους κανόνες περί προστασίας δεδομένων και τους κανονισμούς πειραματισμού σε ανθρώπους.

Διάχυση των Αποτελεσμάτων: Οι ερευνητές πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται διαφανώς και είναι προσβάσιμα στο κοινό. Η διάχυση των αποτελεσμάτων πρέπει να γίνεται με τρόπο που να μην παραβιάζει τα δικαιώματα και την ιδιωτικότητα των συμμετεχόντων.

Εν κατακλείδι, η διεξαγωγή ερευνών απαιτεί από τους ερευνητές να είναι ευαισθητοποιημένοι σχετικά με τα ηθικά ζητήματα που συνδέονται με την έρευνά τους. Η εφαρμογή των παραπάνω αρχών εξασφαλίζει ότι η έρευνα είναι δίκαιη, εύλογη και

σέβεται τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των ανθρώπων που συμμετέχουν, συμβάλλοντας έτσι στην αξιοπιστία και την εγκυρότητα των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με το πρόγραμμα ανοικτού κώδικα Στατιστικής επεξεργασίας PSPP v.1.5.2. Η δημιουργία των πινάκων και γραφημάτων έγινε στο LibreOffice - Calc v7.6.0.

Έγινε περιγραφική ανάλυση (ποσοστιαία περιγραφή), χ^2 σχέσεις, Ανάλυση kolmogorov-smirnov (κανονικότητα ανάλυση), Αναλύσεις kruskal wallis (συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές), και παρουσίαση μέσω ορών.

- Το 76.1% του δείγματος ήταν γυναίκες και το 23.4% άνδρες.
- Σχετικά με την ηλικία, το 9% ως 30 ετών, το 13.8% ήταν ηλικίας 31-40 ετών, το 32.4% ηλικίας 41-50 ετών, και το 44.7% ηλικίας πάνω από 50 ετών.
- Το 96.7% του δείγματος ήταν στον κλάδο ΠΕ.
- Σχετικά με σπουδές, 33.5% είπε άλλο, 6.4% είχε 2ο πτυχίο χωρίς μεταπτυχιακό ή διδακτορικό, ενώ ο 58% είχε μεταπτυχιακό, και μόνο το 2.1% είχε διδακτορικό.
- 2ο πτυχίο είχαν συνολικά το 12.2% του δείγματος
- Προϋπηρεσία ως 10 έτη είχε το 31.9%, 11 ως 20 έτη το 28.7%, 21 ως 30 έτη το 33%, ενώ 30+ έτη είχε το 6.4%.

Πίνακας 1.1. Δημογραφικές μεταβλητές

		Frequency	Percent	Valid P.
Φύλο	Γυναίκα	143	76.10%	76.50%
	Άνδρας	44	23.40%	23.50%
	.	1	0.50%	
Ηλικία	≤ 30	17	9.00%	9.00%
	31-40	26	13.80%	13.80%
	41-50	61	32.40%	32.40%
	>50	84	44.70%	44.70%
Κλάδος	ΤΕ	10	5.30%	5.30%
	ΠΕ	178	94.70%	94.70%

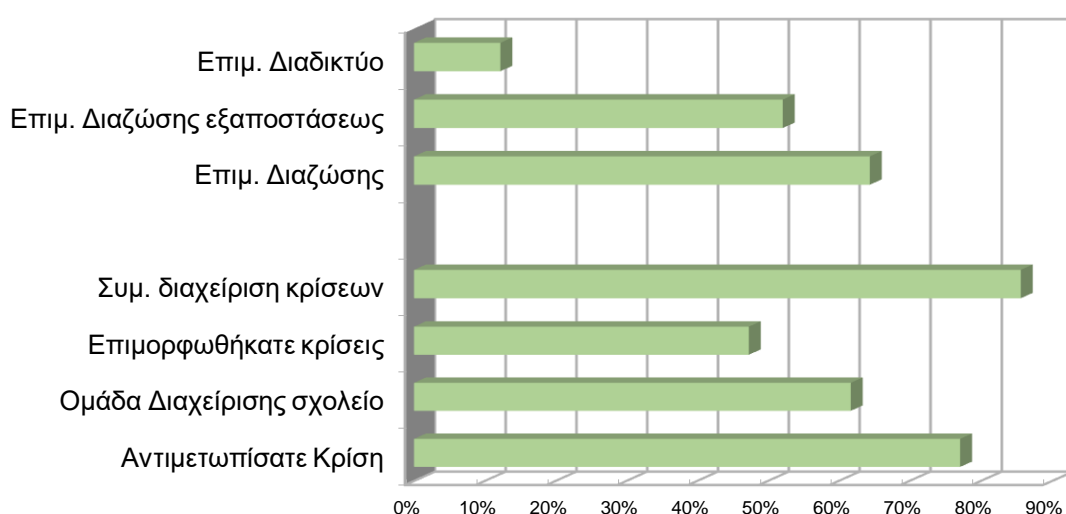
Σπουδές	Κανένα από αυτά (Άλλο)	63	33.50%	33.50%
	2ο Πτυχίο χωρίς ΜτΠ/Διδ.	12	6.40%	6.40%
	Μεταπτυχιακό	109	58.00%	58.00%
	Διδακτορικό	4	2.10%	2.10%
Πτυχίο2ο	Όχι	165	87.80%	87.80%
	Ναι	23	12.20%	12.20%
Προϋπηρεσία	0-10 έτη	60	31.90%	31.90%
	11-20 έτη	54	28.70%	28.70%
	21-30 έτη	62	33.00%	33.00%
	30 και πάνω	12	6.40%	6.40%

- Το 77.1% αντιμετώπισαν κρίση, το 61.7% είχε ομάδα διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο, το 47.3% επιμορφώθηκε για κρίσεις, το 85.6% συμμετείχε σε διαχείριση κρίσεων.
- Το 64.4% επιμορφώθηκε δια ζώσης, το 5.10% επιμορφώθηκε εξ αποστάσεως, και το 12.2% επιμορφώθηκε από διαδίκτυο.

Πίνακας 1.2. Ερωτήσεις για Κρίσεις στο σχολείο

		Frequency	Percent	Valid P.	
Ερωτήσεις για Κρίσεις στο σχολείο	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι	43	22.90%	22.90%
		Ναι	145	77.10%	77.10%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	72	38.30%	38.30%
		Ναι	116	61.70%	61.70%
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Όχι	99	52.70%	52.70%
		Ναι	89	47.30%	47.30%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	27	14.40%	14.40%
		Ναι	161	85.60%	85.60%
		Frequency	Percent	Valid P.	

Επιμόρφωση	Επιμ. Διαζώσης	Όχι	67	35.60%	35.60%
		Ναι	121	64.40%	64.40%
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Όχι	90	47.90%	47.90%
		Ναι	98	52.10%	52.10%
	Επιμ. Διαδίκτυο	Όχι	165	87.80%	87.80%
		Ναι	23	12.20%	12.20%

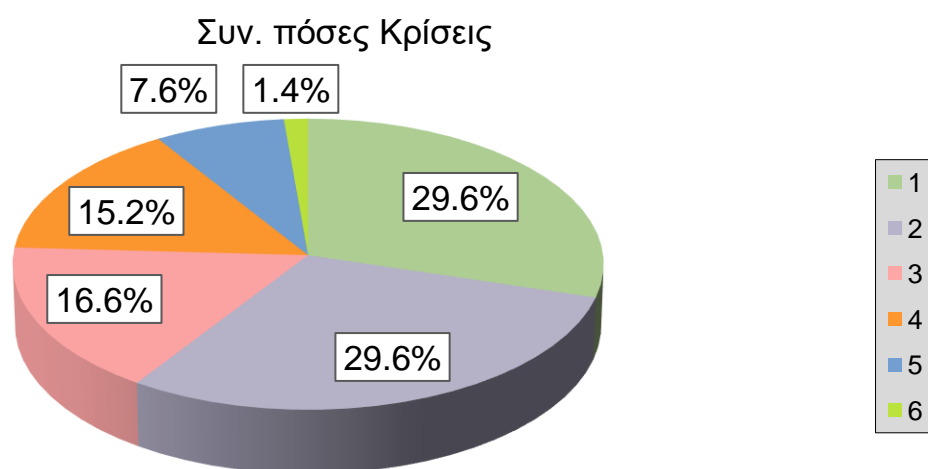
Γράφημα 1. Το 77.1% αντιμετώπισαν κρίση, το 61.7% είχε ομάδα διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο, το 47.3% επιμορφώθηκε για κρίσεις, το 85.6% συμμετείχε σε διαχείριση κρίσεων. Το 64.4% επιμορφώθηκε δια ζώσης, το 5.10% επιμορφώθηκε εξ αποστάσεως, και το 12.2% επιμορφώθηκε από διαδίκτυο.

Πίστευαν ότι μπορεί να επηρεαστεί η σχολική κοινότητα από Πυρκαγιά 6.90%, από παραβατικότητα 48.9%, από τραυματισμό από 23.4%, από σεισμό 30.9%, από σχολικό εκφοβισμό από 46.3%, από θάνατο 20.2%, από σεξουαλική παρενόχληση 10.1%, από αυτοκτονία 1.10%, από πλημμύρα 1.60%. Αυτοί που πίστευαν ότι μόνο 1 κρίση επηρεάζει τη σχολική κοινότητα συνολικά (οποιαδήποτε μία κρίση), ήταν 22.90% ή 1 με 2 οποιεσδήποτε κρίσεις συνολικά, κατά 45.80%, ή 3 με 4 κρίσεις κατά 24.50%, ή 5 με 6 κρίσεις κατά 8%.

Πίνακας 1.3. Πόσο πιστεύετε ότι μια κρίση μπορεί να επηρεάσει τη σχολική κοινότητα (εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές);

		Frequency	Percent	Valid P.
Κρ. Πυρκαγιά	Όχι	132	70.20%	91.00%
	Ναι	13	6.90%	9.00%
	.	43	22.90%	
Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	53	28.20%	36.60%
	Ναι	92	48.90%	63.40%
	.	43	22.90%	
Κρ. Τραυματισμό	Όχι	101	53.70%	69.70%
	Ναι	44	23.40%	30.30%
	.	43	22.90%	
Κρ. Σεισμό	Όχι	87	46.30%	60.00%
	Ναι	58	30.90%	40.00%
	.	43	22.90%	
Κρ. Σχολικό εκφοβισμό	Όχι	58	30.90%	40.00%
	Ναι	87	46.30%	60.00%
	.	43	22.90%	
Κρ. Θάνατο	Όχι	107	56.90%	73.80%
	Ναι	38	20.20%	26.20%
	.	43	22.90%	
Κρ. Σεξουαλική παρ.	Όχι	126	67.00%	86.90%
	Ναι	19	10.10%	13.10%
	.	43	22.90%	
Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	143	76.10%	98.60%
	Ναι	2	1.10%	1.40%
	.	43	22.90%	
Κρ. Πλημμύρα	Όχι	142	75.50%	97.90%
	Ναι	3	1.60%	2.10%
	.	43	22.90%	

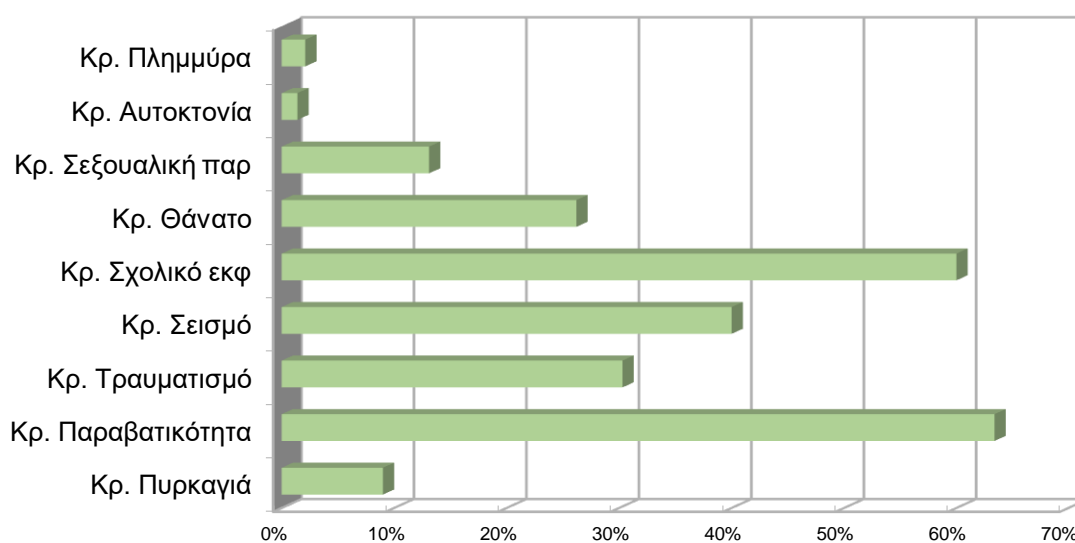
Συν. Κρίσεις				
1	43	22.90%	29.70%	
2	43	22.90%	29.70%	
3	24	12.80%	16.60%	
4	22	11.70%	15.20%	
5	11	5.90%	7.60%	
6	2	1.10%	1.40%	
.	43	22.90%		

Γράφημα 2α. Αυτοί που πίστευαν ότι μόνο 1 κρίση επηρεάζει τη σχολική κοινότητα συνολικά (οποιαδήποτε μία κρίση), ήταν 22.90% ή 1 με 2 οποιεσδήποτε κρίσεις συνολικά, κατά 45.80%, ή 3 με 4 κρίσεις κατά 24.50%, ή 5 με 6 κρίσεις κατά 8%

Κρίσεις

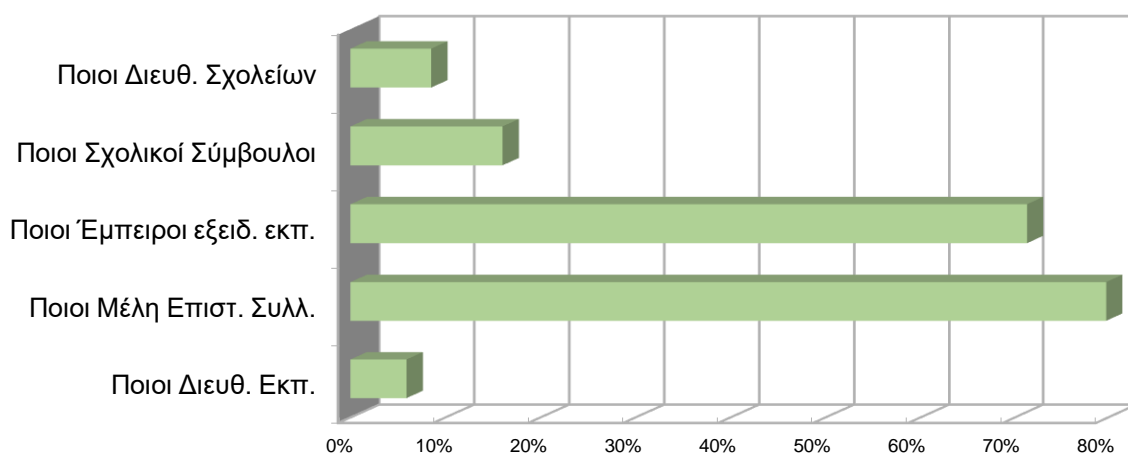
Γράφημα 2β. Πίστευαν ότι μπορεί να επηρεαστεί η σχολική κοινότητα από Πυρκαγιά 6.90%, από παραβατικότητα 48.9%, από τραυματισμό από 23.4%, από σεισμό 30.9%, από σχολικό εκφοβισμό από 46.3%, από θάνατο 20.2%, από σεξουαλική παρενόχληση 10.1%, από αυτοκτονία 1.10%, από πλημμύρα 1.60%.

Προτίμησαν η ενδοσχολική επιμόρφωση να ήταν από διευθυντές εκπαιδευτικοί 5.90%, 79.80% από μέλη επιστημονικών συλλόγων, 71.30% από έμπειρο εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό, 16% από σχολικούς συμβούλους, και 8.50% από διευθυντές σχολείων. Συνολικά, το δείγμα προτίμησαν 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (41% και 44.70% =) 85.70% ενώ 3 με 5 το 14.40%.

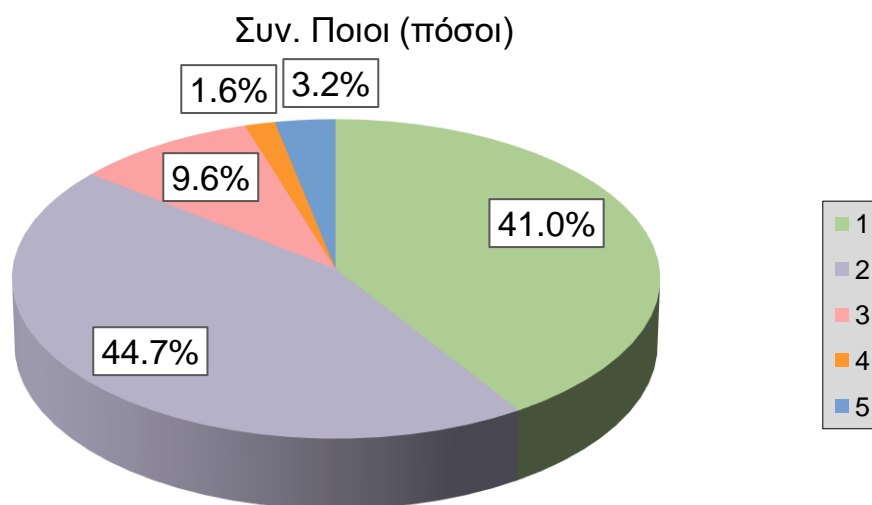
Πίνακας 1.4. Σε περίπτωση ενδοσχολικής επιμόρφωσης, οι επιμορφωτές θα επιθυμούσατε να είναι: (Μπορούν να δοθούν πάνω από μια απαντήσεις).

		Frequency	Percent	Valid P.
Ποιοι Διευθυντές Εκπαιδευτικοί	Όχι	177	94.10%	94.10%
	Ναι	11	5.90%	5.90%
Ποιοι Μέλη Επιστημονικών Συλλόγων	Όχι	38	20.20%	20.20%

	Ναι	150	79.80%	79.80%
Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	54	28.70%	28.70%
	Ναι	134	71.30%	71.30%
Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	158	84.00%	84.00%
	Ναι	30	16.00%	16.00%
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	172	91.50%	91.50%
	Ναι	16	8.50%	8.50%
Συνολικά τύποι επιμορφωτών προτίμησαν;	1	77	41.00%	41.00%
	2	84	44.70%	44.70%
	3	18	9.60%	9.60%
	4	3	1.60%	1.60%
	5	6	3.20%	3.20%

Γράφημα 3α. Προτίμησαν η ενδοσχολική επιμόρφωση να ήταν από διευθυντές εκπαιδευτικοί 5.90%, 79.80% από μέλη επιστημονικών συλλόγων, 71.30% από έμπειρο εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό, 16% από σχολικούς συμβούλους, και 8.50% από διευθυντές σχολείων. Συνολικά, το δείγμα προτίμησαν 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (41% και 44.70% =) 85.70% ενώ 3 με 5 το 14.40%.

Γράφημα 3β. Συνολικά, το δείγμα προτίμησαν 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (41% και 44.70% =>) 85.70% ενώ 3 με 5 το 14.40%.

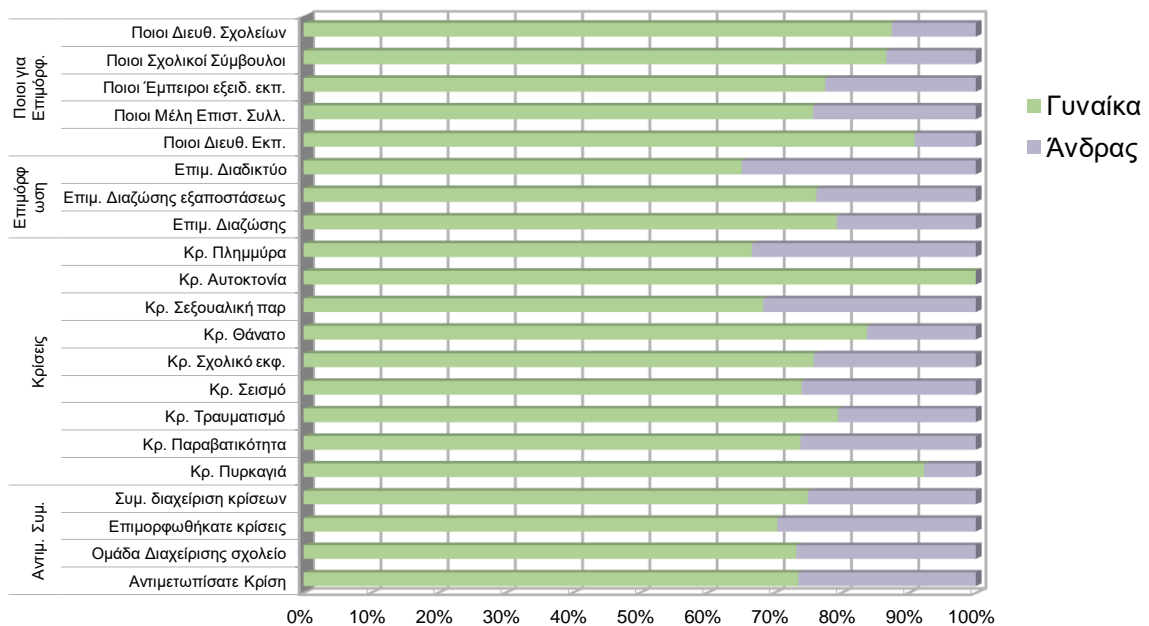
X2 - Σχέσεις μεταβλητών

Εξετάστηκε αν οι δημογραφικές μεταβλητές επηρεάζουν τις επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα. Το φύλο, οι Σπουδές, ο Κλάδος, και το 2ο πτυχίο δεν φάνηκαν να παίζουν ρόλο στις μεταβλητές επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα. Η ηλικία και η προϋπηρεσία φάνηκε να επηρεάζουν τις μεταβλητές επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα.

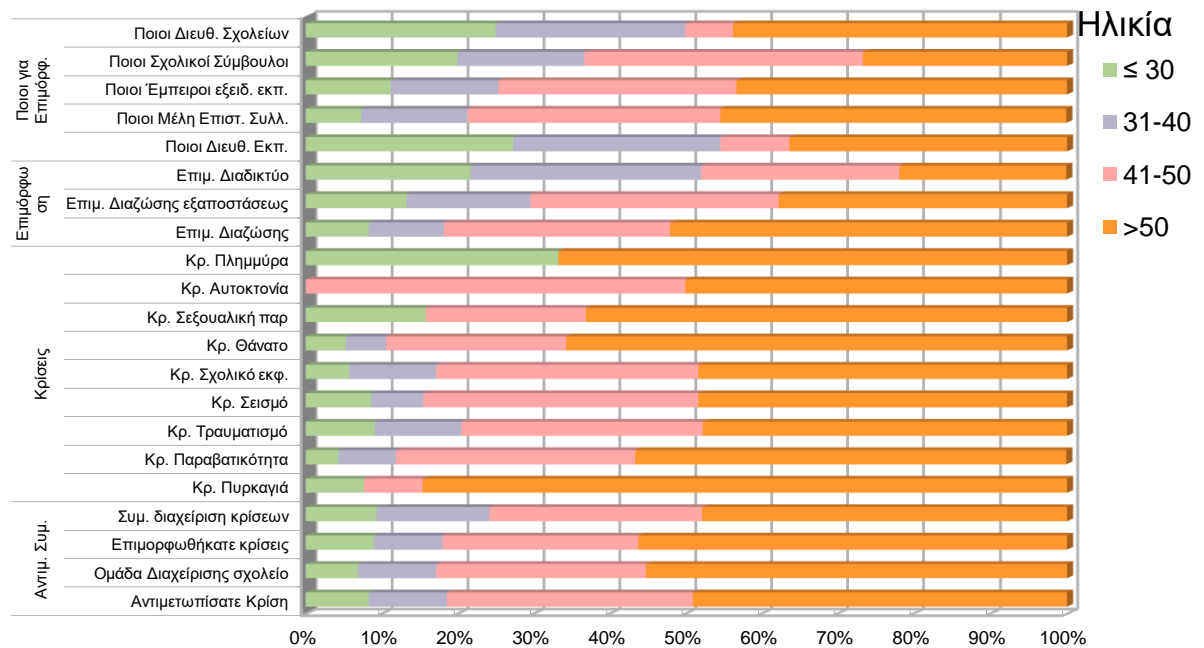
- Οι γυναίκες είχαν 65%+ προτιμήσεις στις μεταβλητές έρευνας από ότι οι άνδρες.
- Οι ηλικίες >50 ετών είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι των άλλων ηλικιών. 41-50 με >50 είχαν 70%+ στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας έναντι <40 ετών.
- Ο κλάδος ΠΕ είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 90%+ έναντι ΤΕ κλάδου.

- Οι σπουδές Μεταπτυχιακό είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλων σπουδών. Δείγμα που είχε το 2ο πτυχίο είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 80%+ έναντι άλλων μη 2ου πτυχίου.
- Δείγμα με προϋπηρεσία ως 20 έτη είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλης προϋπηρεσίας

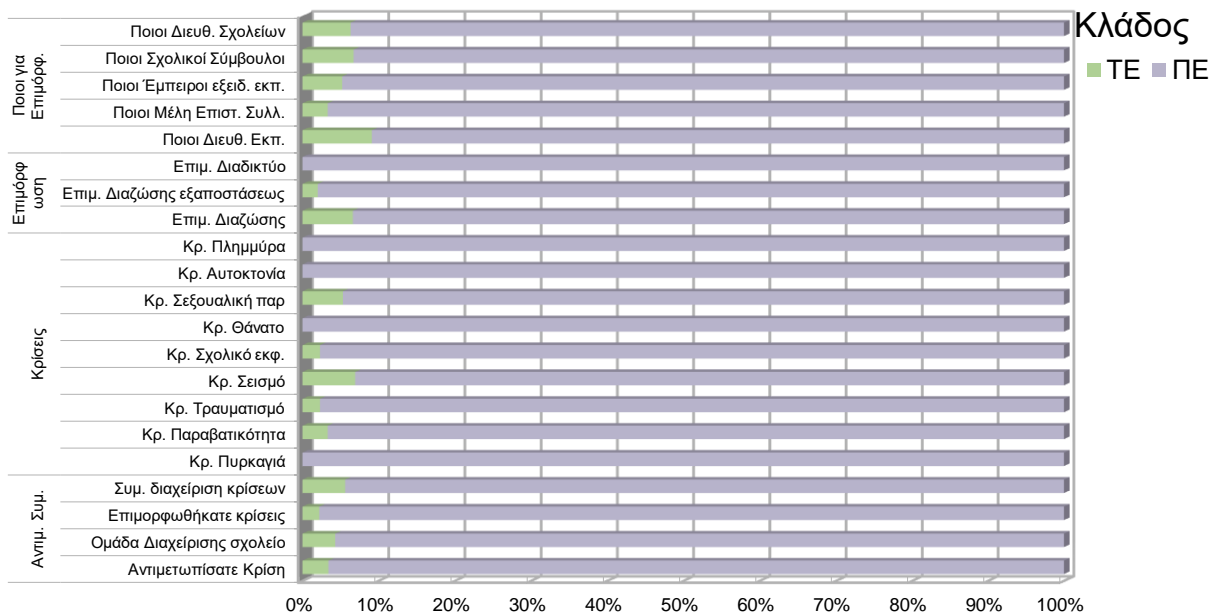
(πίνακες στο παράρτημα Ι)

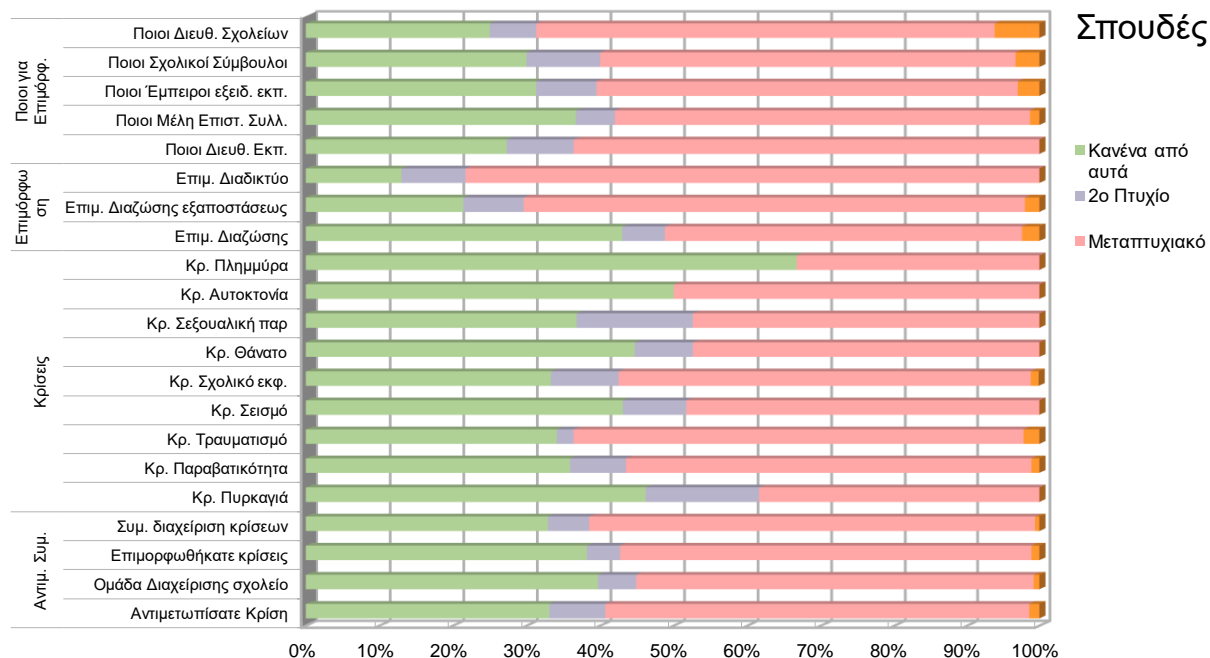
Γράφημα 4-1. χ^2 σχέσεις – φύλο. Οι γυναίκες είχαν 65%+ προτιμήσεις στις μεταβλητές έρευνας από ότι οι άνδρες.

Γράφημα 4-2. χ^2 σχέσεις – ηλικία. Οι ηλικίες >50 ετών είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι των άλλων ηλικιών. 41-50 με >50 είχαν 70%+ στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας έναντι <40 ετών.

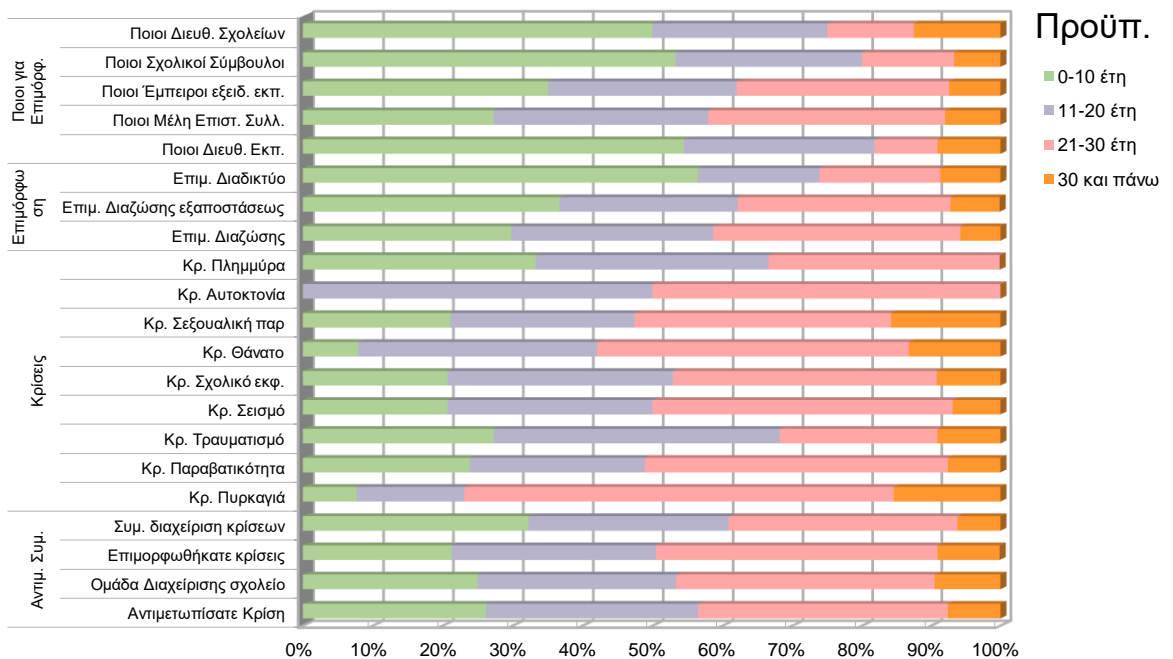
Γράφημα 4-3. χ^2 σχέσεις – κλάδος. Ο κλάδος ΠΕ είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 90%+ έναντι ΤΕ κλάδου.

Γράφημα 4-4. χ^2 σχέσεις – σπουδές. Οι σπουδές Μεταπτυχιακό είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλων σπουδών.

Γράφημα 4-5. χ² σχέσεις – 2ο πτυχίο. Το 2ο πτυχίο είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 80%+ έναντι άλλων μη 2ου πτυχίου.

Γράφημα 4-6. χ² σχέσεις – προϋπηρεσία. Δείγμα με προϋπηρεσία ως 20 έτη είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλης προϋπηρεσίας.

Ανάλυση kolmogorov-smirnov

Η ανάλυση kolmogorov-smirnov έδειξε ότι καμία μεταβλητή δεν είχε κανονική κατανομή ($p < .05$), οπότε τα παραμετρικά τεστ μπορεί να αποκλειστούν για την εξέταση διαφορών μεταβλητών.

Πίνακας 3.0. Ανάλυση kolmogorov-smirnov

	Συν Κρίσεις	Συν Ποιοι	Κρίση Επληρ.	Ικαν επιμ.	Συμβ. διαχείριση	Σχέδιο διαγ.	Ομάδα Διαγ.	Ασκήσε ις	Αγαστή Συνεργα σία	MME συμβολή	Σύλλογο ς Γονέων	Συν Υπ. Παιδείας	Συν 100 Αυτοδ.	Συν κρατικοί φορείς	Συν Μη κρατικοί Εκπ.
N	145	188	188	93	188	188	188	188	188	188	188	188	188	188	188
Mean	2.46	1.81	4.60	3.29	3.32	4.53	4.42	4.40	4.40	3.10	3.97	3.88	4.35	4.07	3.53
Std. Deviation															
Normal Parameters															
Most Absolute	.23	.28	.42	.25	.28	.39	.33	.35	.35	.17	.23	.24	.33	.23	.21
Extreme Positive	.23	.28	.26	.25	.28	.26	.23	.24	.23	.17	.16	.15	.22	.15	.15
Differences															
Negative	-.14	-.19	-.42	-.20	-.21	-.39	-.33	-.35	-.35	-.17	-.23	-.24	-.33	-.23	-.42
Kolmogorov-Smirnov Z	2.73	3.77	5.71	2.43	3.84	5.34	4.57	4.86	4.78	2.35	3.18	3.33	4.54	3.09	2.91
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.000

Αναλύσεις kruskal wallis - συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές

- Στο σύνολο κρίσεων, η ηλικία, σπουδές, η προϋπηρεσία, η αντιμετώπιση κρίσης, ομάδα διαχείρισης σχολείου, οι κρίσεις, οι επιμορφώσεις βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές.
- Στην ομάδα διαχείρισης σχολείου, στην επιμόρφωση κρίσεων, και στη συμμετοχή διαχείριση κρίσεων φάνηκε να υπάρχουν στατιστικές σημαντικές διαφορές.
- Στις κρίσεις τραυματισμού υπήρχαν οι πιο πολλές στατιστικά σημαντικές διαφορές, και έπειτα στις κρίσεις παραβατικότητας, ενώ στις υπόλοιπες κρίσεις, οι στατιστικά σημαντικές διαφορές ήταν ελάχιστες.
- Στο ποιοι έμπειροι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ενώ στα υπόλοιπα “ποιοι” δεν βρέθηκαν τόσες στατιστικά σημαντικές διαφορές.

- Ο μέσος όρος κρίσεων και σύνολο ποιοι ήταν 2.5 και 1.9 στο σύνολο. Εκτός από ικανοποίηση επιμόρφωσης, από συμβολή διαχείρισης, και ΜΜΕ συμβολή είχαν τον μικρότερο μέσο όρο (<3.5) σε κλίμακα από 1=καθόλου ως 5=πάρα πολύ όλες οι άλλες μεταβλητές είχαν μεγάλο μέσο όρο (>3.5).
- Οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερο μέσο όρο σε σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι. Σχεδόν σε όλες τις άλλες μεταβλητές οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερους μέσους από άνδρες εκτός ΜΜΕ συμβολή, αгаστή συνεργασία, σχέδιο διαχείρισης, και κρίση επηρεασμός όπου οι μέσοι ήταν παρόμοιοι.
- Οι μικρότερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο σε όλες τις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων, και σύλλογο γονέων και επιμόρφωση εκπαιδευτικών.
- Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι σε ΤΕ και ΠΕ κλάδους εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου είχαν μεγαλύτερους μέσους οι ΠΕ.
- Μεταπτυχιακό και διδακτορικό είχαν μεγαλύτερους μέσους σε κρίση επηρεασμός, συμβολή διαχείρισης, σχέδιο διαχείρισης, με συμβολή, σύλλογος γονέων, σύνολο αστυνομίας-πυροσβεστικής, και σύνολο μη κρατικοί φορείς.
- Αυτοί που δεν είχαν 2ο πτυχίο είχαν μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές.
- Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ ηλικιών στις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου οι μεγαλύτερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο.
- Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ αντιμετώπισης/συμμετοχή σε κρίσεις.
- Η κρίση θανάτου είχε τους μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές ενώ η σεξουαλική παρενόχληση τους μικρότερους μέσους. Οι υπόλοιπες κρίσεις είχαν παρόμοιους μέσους μεταξύ τους.
- Οι επιμορφώσεις δια ζώσης ή διαδικτύου ή και τα δύο μαζί είχαν παρόμοιους μέσους εκτός από σύνολο κρίσεων που η επιμόρφωση από διαδίκτυο είχε αρκετά μεγαλύτερο μέσον όρο.
- Στο ποιοι επιμόρφωση είχαν παρόμοιους μέσους όρους.

Πίνακας 4.0α. Αναλύσεις kruskal wallis - συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές

	Φύλο			Ηλικία			Κλάδος			Σπουδές			Πτυχίο2ο			Προϋπ.			Αντιμ. Κρίση			
	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	
Συν. Κρίσεις	1.92	1	0.166	8.49	3	0.037 **	0.03	1	0.858	7.02	3	0.071 *	0.05	1	0.823	10.38	3	0.016 **	14	0	0	**
Συν. Ποιοι	1.77	1	0.184	5.3	3	0.151	0.44	1	0.509	2.1	3	0.552	1.58	1	0.209	7.75	3	0.052 **	1.08	1	0.298	

Κρίση Επιρρασμός	0.31	1	0.576	2.03	3	0.567	0.87	1	0.351	11.13	3	0.011	**	2.55	1	0.11	2.27	3	0.519	0.34	1	0.559		
Ικαν. επιμόρφωση	0.17	1	0.678	5.52	3	0.137	0.18	1	0.67	2.63	3	0.452		1.62	1	0.203	5.25	3	0.155	0.03	1	0.873		
Συμβολή διαχείριση	6.02	1	0.014	**	3.53	3	0.317	0	1	0.984	2.37	3	0.499	0.13	1	0.718	2.2	3	0.532	6.85	1	0.009	**	
Σχέδιο διαχείρισης	0.02	1	0.889		2.26	3	0.52	0.77	1	0.382	7.5	3	0.057	*	2.49	1	0.114	4.34	3	0.227	2.6	1	0.107	
Ομάδα Διαχείρισης	1.39	1	0.238		2.79	3	0.425	0.79	1	0.373	2.74	3	0.433		0.19	1	0.661	2.62	3	0.454	0.98	1	0.322	
Ασκήσεις	0.14	1	0.712		2.95	3	0.399	0.13	1	0.724	2.87	3	0.412		0	1	0.989	0.36	3	0.949	0.61	1	0.435	
Αγαστή Συνεργασία	0.08	1	0.772		0.43	3	0.933	0.67	1	0.412	3.35	3	0.341		0.33	1	0.565	0.34	3	0.952	5.75	1	0.017	**
MME συμβολή	0.25	1	0.62		9.3	3	0.026	**	0.03	1	0.863	5.19	3	0.159	2.14	1	0.143	2.14	3	0.544	3.44	1	0.064	*
Σύλλογος Γονέων	0.14	1	0.712		2.48	3	0.48		0.02	1	0.89	1.47	3	0.689	0.21	1	0.65	5.09	3	0.166	1.37	1	0.242	
Συν. Υπουργείο Παιδείας	0.37	1	0.542		7.79	3	0.051	**	0.11	1	0.735	5.6	3	0.133	0.5	1	0.48	4.64	3	0.2	5.05	1	0.025	**
Συν. 100 199	0.97	1	0.325		9.24	3	0.026	**	0.7	1	0.402	4.71	3	0.194	3.61	1	0.057	*	4.26	3	0.235	0.01	1	0.924
Συν. Αυτοδιοίκηση	1.41	1	0.236		4.04	3	0.257		0.54	1	0.462	4.5	3	0.212	0.68	1	0.41	4.68	3	0.196	0.28	1	0.596	
Συν. Μη κρατικοί φορείς	7.02	1	0.008	**	13.51	3	0.004	**	0.44	1	0.506	1.51	3	0.68	1.41	1	0.235	7.14	3	0.068	*	1.63	1	0.202
Επιμ. Εκπαιδευτικών	8.15	1	0.004	**	2.39	3	0.495		0	1	0.961	3.6	3	0.308	0.16	1	0.69	1.29	3	0.733	0.02	1	0.877	

Πίνακας 4.0ε. Αναλύσεις kruskal wallis - συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές

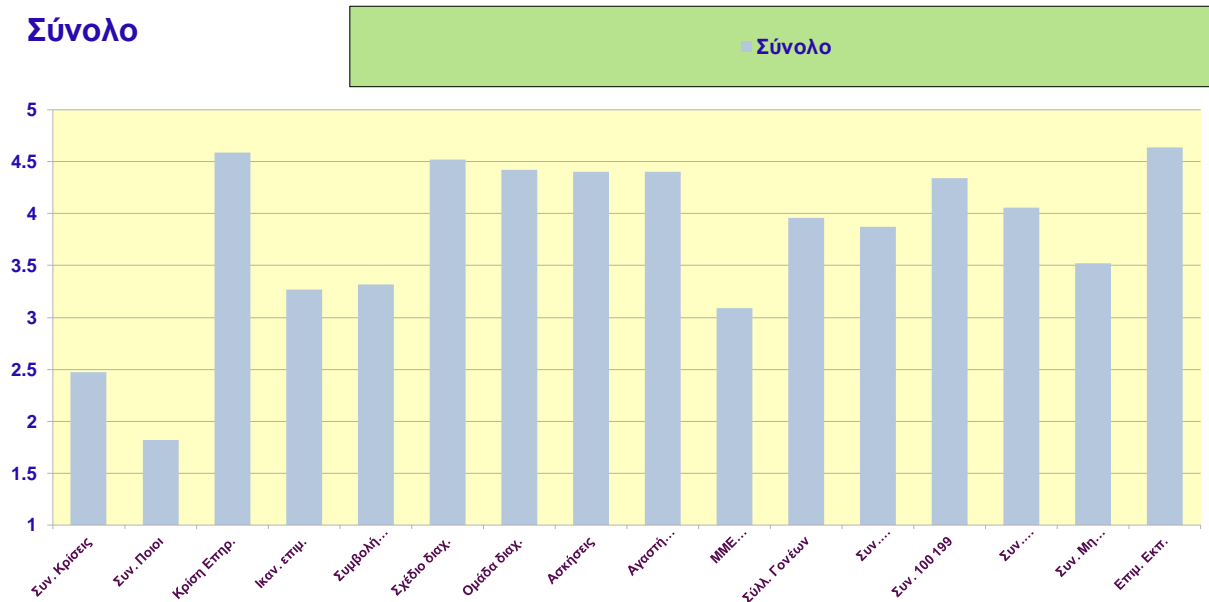
	Ποιοι Διευθ Εκπ			Ποιοι Μέλη Επιστ Συλλ			Ποιοι Έμπειροι εξειδ εκπ			Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι			Ποιοι Διευθ Σχολείων				
	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p	X2	df	p		
Συν. Κρίσεις	1.5	1	0.221	1.43	1	0.233	0.84	1	0.36	2.23	1	0.135	0.28	1	0.599		
Συν. Ποιοι	21.43	1	0	**	24.6	1	0	**	70.21	1	0	**	66.56	1	0	**	
Κρίση Επιρρασμός	0.53	1	0.468	0.26	1	0.613	0.04	1	0.851	0.17	1	0.681	1.69	1	0.193		
Ικαν. επιμόρφωση	0.2	1	0.651	0	1	0.945	1.9	1	0.168	0.01	1	0.927	0.74	1	0.39		
Συμβολή διαχείριση	0.01	1	0.928	1.94	1	0.164	0.23	1	0.631	0.51	1	0.475	0.4	1	0.525		
Σχέδιο διαχείρισης	1.2	1	0.272	0.94	1	0.333	6.28	1	0.012	**	0.2	1	0.652	0.08	1	0.774	
Ομάδα Διαχείρισης	0.12	1	0.725	1.38	1	0.24	4.56	1	0.033	**	0.36	1	0.55	0.13	1	0.718	
Ασκήσεις	0.73	1	0.393	2.97	1	0.085	*	6.24	1	0.013	**	0.65	1	0.421	0.00748	1	0.998
Αγαστή Συνεργασία	1.19	1	0.276	0	1	0.964	4.35	1	0.037	**	0.36	1	0.549	0.01	1	0.907	
MME συμβολή	0.8	1	0.37	0.04	1	0.843	0.18	1	0.668	2.53	1	0.112	0.04	1	0.85		
Σύλλογος Γονέων	0.27	1	0.606	0.16	1	0.685	1.11	1	0.292	0.95	1	0.329	0.03	1	0.865		
Συν. Υπουργείο Παιδείας	2.46	1	0.117	0.99	1	0.319	4.86	1	0.027	**	1.4	1	0.237	0.07	1	0.785	
Συν. 100 199	0.91	1	0.34	0.9	1	0.342	2.64	1	0.104	6.71	1	0.01	**	3.71	1	0.054	**
Συν. Αυτοδιοίκηση	2.37	1	0.124	0.21	1	0.65	1.49	1	0.222	3.14	1	0.076	*	1.55	1	0.213	
Συν. Μη κρατικοί φορείς	0.75	1	0.388	1.5	1	0.221	0.19	1	0.665	9.3	1	0.002	**	0.52	1	0.469	
Επιμ. Εκπαιδευτικών	1.51	1	0.219	2.56	1	0.11	0.04	1	0.838	0.46	1	0.5	0	1	0.964		

Πίνακας 5.0. Μέσοι όροι - σύνολο

Σύνολο	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.47	144	1.33
Συν. Ποιοι	1.82	187	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.59	187	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.27	92	0.8

Συμβολή διαχείριση	3.32	187	0.76
Σχέδιο διαχείρισης	4.52	187	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.42	187	0.79
Ασκήσεις	4.4	187	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.4	187	0.82
MME συμβολή	3.09	187	1.11
Σύλλογος Γονέων	3.96	187	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.87	187	1.06
Συν. 100 199	4.34	187	0.86
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.06	187	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.52	187	1.07
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.64	187	0.65

Σύνολο

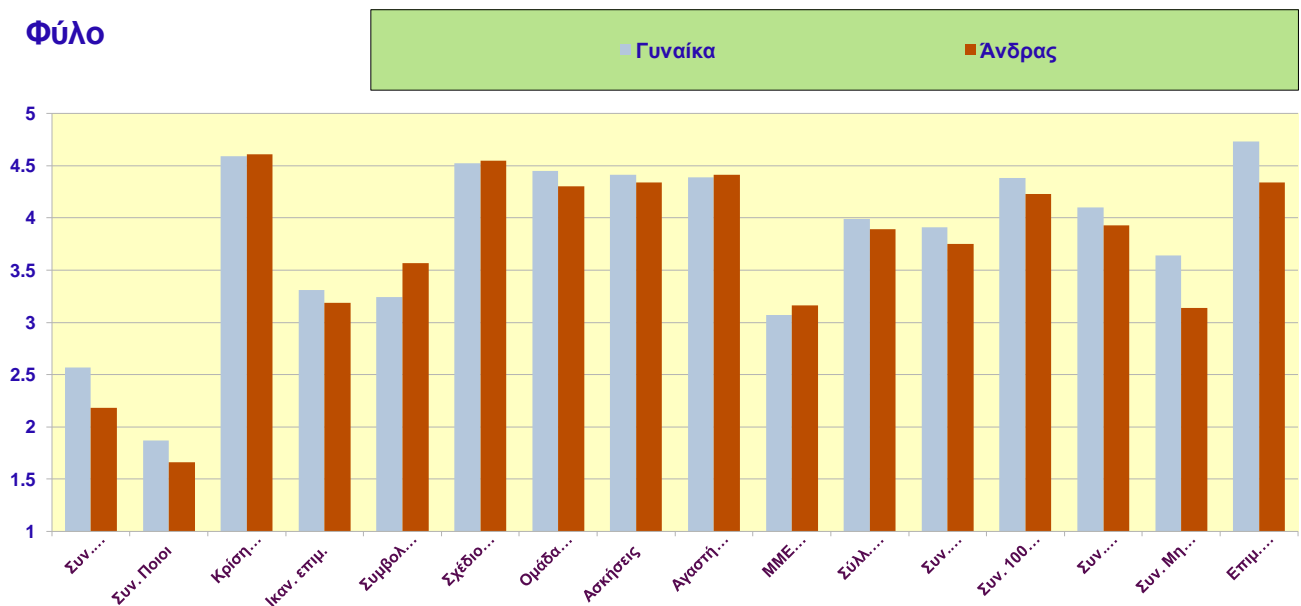
Γράφημα Μ1. Μέσοι όροι σύνολο. Ο μέσος όρος κρίσεων και σύνολο ποιοι ήταν 2.5 και 1.9 στο σύνολο. Εκτός από ικανοποίηση επιμόρφωσης, από συμβολή διαχείρισης, και MME συμβολή είχαν τον μικρότερο μέσο όρο (<3.5) σε κλίμακα από 1=καθόλου ως 5=πάρα πολύ όλες οι άλλες μεταβλητές είχαν μεγάλο μέσο όρο (>3.5).

Πίνακας 5.1. Μέσοι όροι φύλου

	Γυναίκα	Ανδρας	Total
--	---------	--------	-------

	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.57	106	1.38	2.18	38	1.16	2.47	144	1.33
Συν. Ποιοι	1.87	143	0.94	1.66	44	0.81	1.82	187	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.59	143	0.63	4.61	44	0.69	4.59	187	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.31	65	0.81	3.19	27	0.79	3.27	92	0.8
Συμβολή διαχείριση	3.24	143	0.74	3.57	44	0.79	3.32	187	0.76
Σχέδιο διαχείρισης	4.52	143	0.75	4.55	44	0.7	4.52	187	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.45	143	0.76	4.3	44	0.88	4.42	187	0.79
Ασκήσεις	4.41	143	0.83	4.34	44	0.94	4.4	187	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.39	143	0.81	4.41	44	0.84	4.4	187	0.82
MME συμβολή	3.07	143	1.12	3.16	44	1.08	3.09	187	1.11
Σύλλογος Γονέων	3.99	143	0.89	3.89	44	1.04	3.96	187	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.91	143	1.03	3.75	44	1.18	3.87	187	1.06
Συν. 100 199	4.38	143	0.84	4.23	44	0.91	4.34	187	0.86
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.1	143	0.9	3.93	44	0.93	4.06	187	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.64	143	1.05	3.14	44	1.09	3.52	187	1.07
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.73	143	0.51	4.34	44	0.94	4.64	187	0.65

Φύλο

Γράφημα M2. Οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερο μέσο όρο σε σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι. Σχεδόν σε όλες τις άλλες μεταβλητές οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερους μέσους από άνδρες εκτός MME συμβολή, αγαστή συνεργασία, σχέδιο διαχείρισης, και κρίση επιρρασμός όπου οι μέσοι ήταν παρόμοιοι.

Πίνακας 5.1. Μέσοι όροι ηλικία

	≤30		31-40		41-50		4>50		Total	
	Mea n	Std. N Deviation	Mea n	Std. N Deviation	Mea n	Std. N Deviation	Mea n	Std. N Deviation	Mea n	Std. N Deviation
Συν. Κρίσεις	2.08	1.44	1.87	0.92	2.32	1.38	2.73	1.31	2.46	1.33
Συν. Ποιοι	2.29	1.1	2	1.26	1.72	0.71	1.73	0.84	1.81	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.71	0.59	4.5	0.65	4.64	0.63	4.57	0.66	4.6	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.87	0.64	3.38	0.74	3.15	0.78	3.25	0.84	3.29	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.41	0.62	3.12	0.77	3.26	0.79	3.42	0.78	3.32	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.59	0.51	4.35	0.85	4.54	0.85	4.56	0.65	4.53	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.65	0.61	4.23	0.91	4.41	0.84	4.44	0.73	4.42	0.79
Ασκήσεις	4.59	0.87	4.27	0.92	4.3	0.97	4.48	0.74	4.4	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.53	0.72	4.42	0.81	4.33	0.94	4.42	0.75	4.4	0.82
MME συμβολή	3.47	1.01	3.27	1.08	3.3	1.15	2.83	1.08	3.1	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.94	0.75	3.77	0.95	4.1	0.89	3.94	0.97	3.97	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4.41	0.94	4.08	0.93	3.84	1.1	3.74	1.08	3.88	1.07
Συν. 100 199	4.76	0.56	4.38	0.85	4.44	0.83	4.18	0.89	4.35	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.35	0.79	4.19	0.85	4.11	0.91	3.94	0.94	4.07	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	4.06	0.9	3.46	1.24	3.79	0.93	3.25	1.09	3.53	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.53	0.62	4.54	0.76	4.67	0.72	4.67	0.57	4.64	0.65

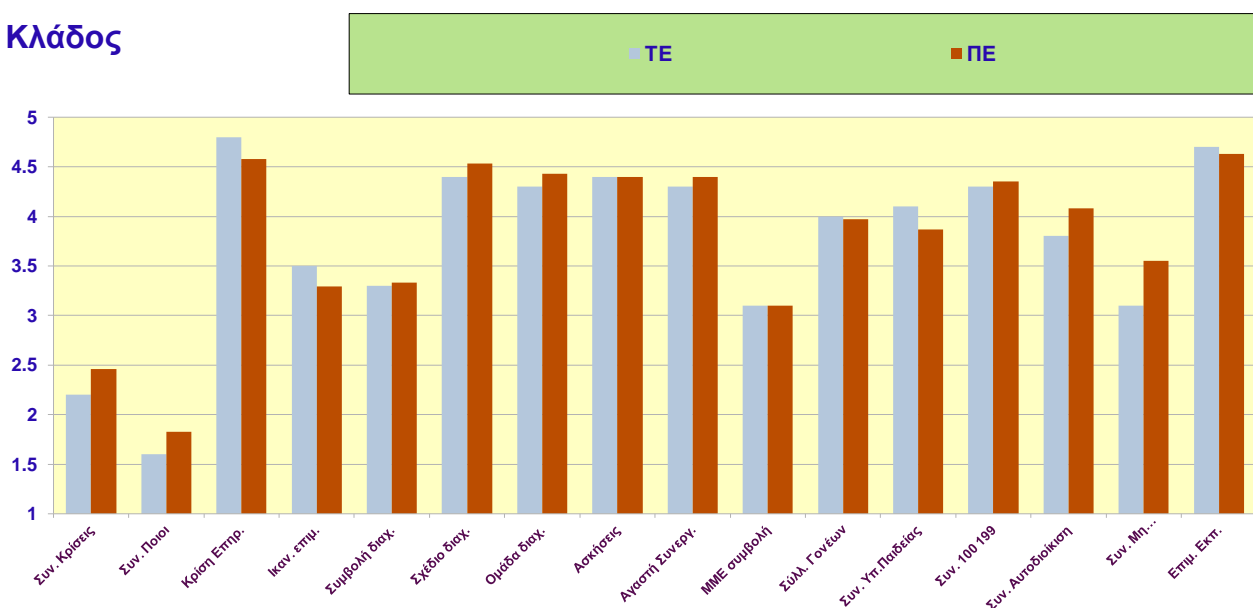
Γράφημα Μ3. Οι μικρότερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο σε όλες τις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων, και σύλλογο γονέων και επιμόρφωση εκπαιδευτικών.

Πίνακας 5.3. Μέσοι όροι κλάδου

	TE			ΠΕ			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.2	5	0.84	2.46	140	1.35	2.46	145	1.33

Συν. Ποιοι	1.6	10	0.7	1.83	178	0.92	1.81	188	0.91
Κρίση Επιηραασμός	4.8	10	0.42	4.58	178	0.65	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.5	2	0.71	3.29	91	0.82	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.3	10	0.67	3.33	178	0.78	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.4	10	0.7	4.53	178	0.74	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.3	10	0.67	4.43	178	0.79	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.4	10	0.7	4.4	178	0.87	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.3	10	0.67	4.4	178	0.83	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.1	10	1.1	3.1	178	1.12	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	4	10	0.94	3.97	178	0.93	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4.1	10	0.57	3.87	178	1.09	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.3	10	0.48	4.35	178	0.87	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.8	10	1.14	4.08	178	0.89	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.1	10	1.52	3.55	178	1.05	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.7	10	0.48	4.63	178	0.66	4.64	188	0.65

Κλάδος

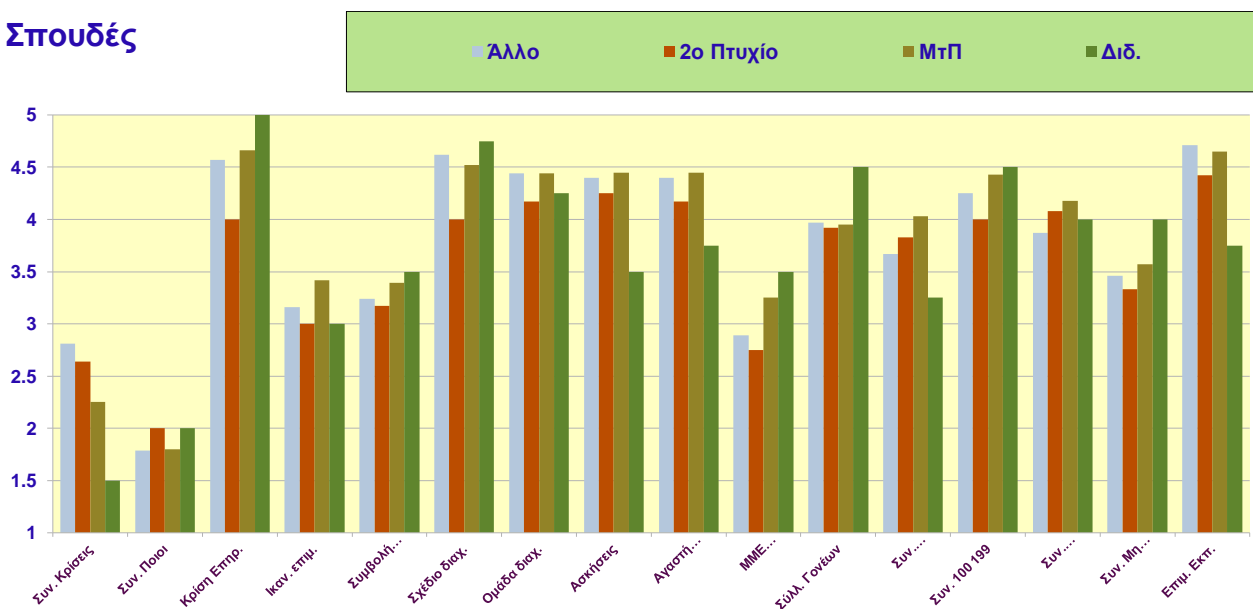
Γράφημα M4. Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι σε TE και ΠΕ κλάδους εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου είχαν μεγαλύτερους μέσους οι ΠΕ.

Πίνακας 5.4. Μέσοι όροι σπουδές

Σπουδές	2ο Πτυχίο	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικ ό	Total

	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation		Mean	N	Std. Deviation	
												n	Mean			N	n
Συν. Κρίσεις	2.81	48	1.35	2.64	11	1.57	2.25	84	1.27	1.5	2	0.71	2.46	145	1.33		
Συν. Ποιοι	1.79	63	0.81	2	12	0.74	1.8	109	0.98	2	4	1.15	1.81	188	0.91		
Κρίση Επηρεασμός	4.57	63	0.67	4	12	0.85	4.66	109	0.58	5	4	0	4.6	188	0.64		
Ικαν. επιμόρφωση	3.16	37	0.8	3	5	0.71	3.42	50	0.84	3	1	NaN	3.29	93	0.82		
Συμβολή διαχείριση	3.24	63	0.73	3.17	12	0.58	3.39	109	0.82	3.5	4	0.58	3.32	188	0.77		
Σχέδιο διαχείρισης	4.62	63	0.63	4	12	0.85	4.52	109	0.76	4.75	4	0.5	4.53	188	0.73		
Ομάδα Διαχείρισης	4.44	63	0.71	4.17	12	0.83	4.44	109	0.83	4.25	4	0.5	4.42	188	0.79		
Ασκήσεις	4.4	63	0.87	4.25	12	0.87	4.45	109	0.8	3.5	4	1.73	4.4	188	0.86		
Αγαστή Συνεργασία	4.4	63	0.77	4.17	12	0.94	4.45	109	0.81	3.75	4	1.26	4.4	188	0.82		
MME συμβολή	2.89	63	1.09	2.75	12	0.87	3.25	109	1.14	3.5	4	1	3.1	188	1.12		
Σύλλογος Γονέων	3.97	63	0.97	3.92	12	0.9	3.95	109	0.92	4.5	4	0.58	3.97	188	0.92		
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.67	63	1.12	3.83	12	1.11	4.03	109	0.99	3.25	4	1.5	3.88	188	1.07		
Συν. 100 199	4.25	63	0.9	4	12	0.85	4.43	109	0.83	4.5	4	0.58	4.35	188	0.85		
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.87	63	0.99	4.08	12	0.79	4.18	109	0.87	4	4	0	4.07	188	0.91		
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.46	63	1.15	3.33	12	1.23	3.57	109	1.04	4	4	0	3.53	188	1.08		
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.71	63	0.58	4.42	12	0.79	4.65	109	0.58	3.75	4	1.89	4.64	188	0.65		

Σπουδές

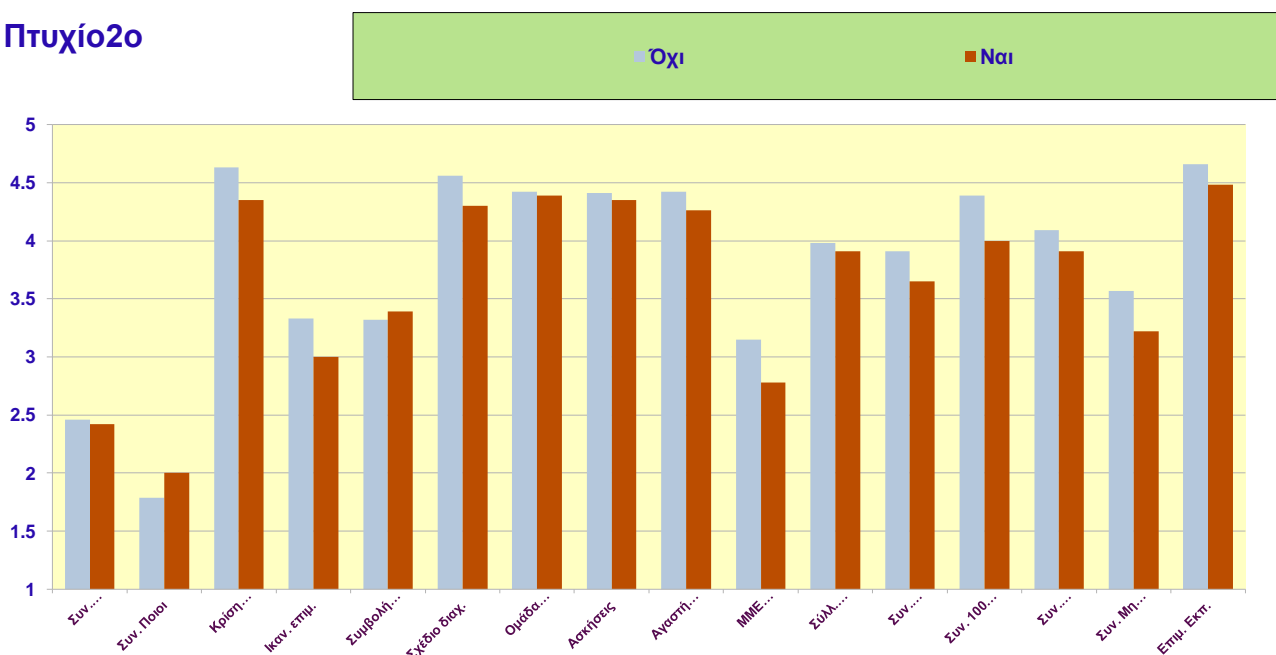

Γράφημα M5. Μεταπτυχιακό και διδακτορικό είχαν μεγαλύτερους μέσους σε κρίση επηρεασμός, συμβολή διαχείρισης, σχέδιο διαχείρισης, με συμβολή, σύλλογος γονέων, σύνολο αστυνομίας-πυροσβεστικής, και σύνολο μη κρατικοί φορείς.

Πίνακας 5.5. Μέσοι όροι 2ου πτυχίου

Πτυχίο2ο	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.46	126	1.32	2.42	19	1.43	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.79	165	0.9	2	23	0.95	1.81	188	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.63	165	0.61	4.35	23	0.83	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.33	81	0.82	3	12	0.74	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.32	165	0.77	3.39	23	0.78	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.56	165	0.72	4.3	23	0.82	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.42	165	0.8	4.39	23	0.72	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.41	165	0.83	4.35	23	1.03	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.42	165	0.8	4.26	23	0.96	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.15	165	1.13	2.78	23	1	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.98	165	0.93	3.91	23	0.9	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.91	165	1.03	3.65	23	1.3	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.39	165	0.82	4	23	1.04	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.09	165	0.9	3.91	23	1	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.57	165	1.05	3.22	23	1.24	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.66	165	0.59	4.48	23	0.99	4.64	188	0.65

Πτυχίο2ο

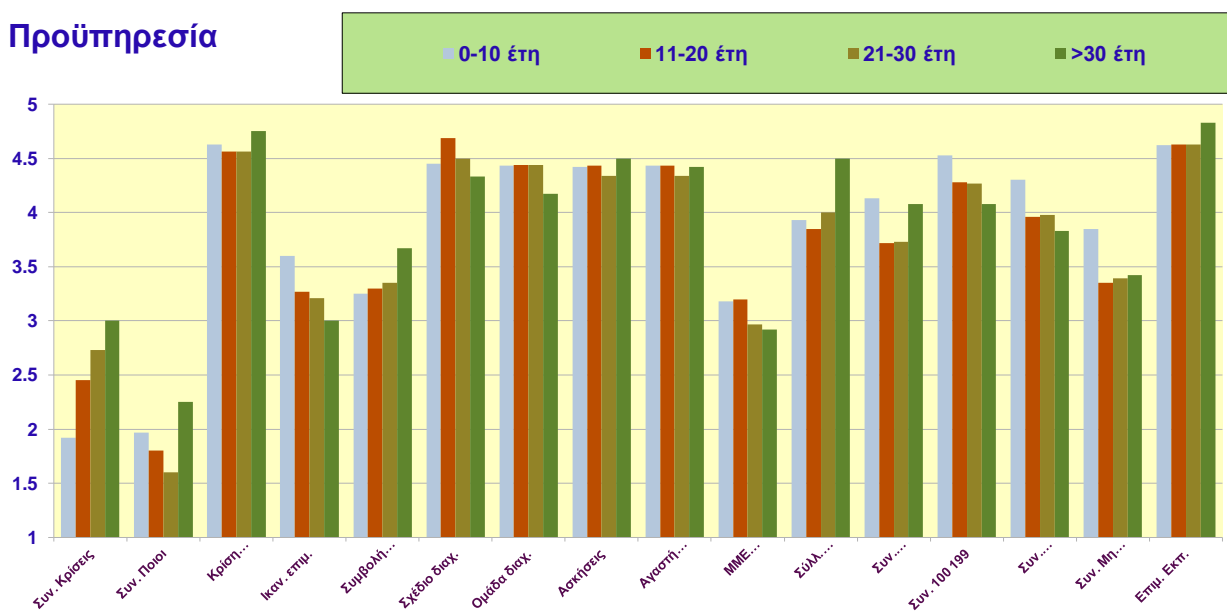
Γράφημα M6. Αυτοί που δεν είχαν 2ο πτυχίο είχαν μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές.

Πίνακας 5.6. Μέσοι όροι προϋπηρεσίας

Προϋπηρεσία	0-10 έτη			11-20 έτη			21-30 έτη			Total			Std. Deviation		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation			
Συν. Κρίσεις	1.92	38	1.02	2.45	44	1.44	2.73	52	1.34	3	11	1.34	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.97	60	1.07	1.8	54	0.86	1.6	62	0.71	2.25	12	0.97	1.81	188	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.63	60	0.66	4.56	54	0.63	4.56	62	0.64	4.75	12	0.62	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.6	20	0.68	3.27	26	0.87	3.21	39	0.86	3	8	0.53	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.25	60	0.77	3.3	54	0.84	3.35	62	0.7	3.67	12	0.78	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.45	60	0.77	4.69	54	0.58	4.5	62	0.8	4.33	12	0.78	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.43	60	0.79	4.44	54	0.72	4.44	62	0.86	4.17	12	0.72	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.42	60	0.81	4.43	54	0.84	4.34	62	0.94	4.5	12	0.8	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.43	60	0.77	4.43	54	0.81	4.34	62	0.89	4.42	12	0.79	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.18	60	1.05	3.2	54	1.07	2.97	62	1.2	2.92	12	1.24	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.93	60	0.95	3.85	54	0.92	4	62	0.94	4.5	12	0.52	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4.13	60	0.87	3.72	54	1.22	3.73	62	1.1	4.08	12	0.79	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.53	60	0.7	4.28	54	0.96	4.27	62	0.83	4.08	12	1.08	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.3	60	0.72	3.96	54	1.05	3.98	62	0.9	3.83	12	1.03	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.85	60	0.94	3.35	54	1.23	3.39	62	1.05	3.42	12	0.9	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.62	60	0.61	4.63	54	0.71	4.63	62	0.68	4.83	12	0.39	4.64	188	0.65

Προϋπηρεσία

Γράφημα Μ7. Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ ηλικιών στις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου οι μεγαλύτερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο.

Πίνακας 5.7. Μέσοι όροι Αντιμετωπίσατε Κρίση

Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	.0	NaN		2.46	145	1.33	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.67	43	0.78	1.86	145	0.94	1.81	188	0.91
Κρίση Επηρεασμός	4.53	43	0.7	4.61	145	0.63	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.23	13	0.73	3.3	80	0.83	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.07	43	0.63	3.4	145	0.79	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.42	43	0.7	4.56	145	0.74	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.37	43	0.69	4.43	145	0.81	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.33	43	0.89	4.42	145	0.85	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.19	43	0.82	4.46	145	0.81	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.37	43	1.09	3.02	145	1.11	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.84	43	0.9	4.01	145	0.93	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.63	43	0.98	3.95	145	1.08	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.4	43	0.69	4.33	145	0.9	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.19	43	0.7	4.03	145	0.96	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.7	43	1.06	3.48	145	1.08	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.6	43	0.76	4.65	145	0.62	4.64	188	0.65

Πίνακας 5.8. Μέσοι όροι Ομάδα διαχείρισης σχολείο

Ομάδα_Διαχείρισης_σχολείο	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.04	48	1.34	2.66	97	1.29	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.76	72	0.88	1.84	116	0.93	1.81	188	0.91
Κρίση Επηρεασμός	4.56	72	0.67	4.62	116	0.63	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.25	20	0.85	3.3	73	0.81	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.14	72	0.76	3.44	116	0.76	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.33	72	0.82	4.65	116	0.65	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.22	72	0.91	4.54	116	0.68	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.12	72	0.98	4.57	116	0.73	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.29	72	0.91	4.47	116	0.75	4.4	188	0.82

MME συμβολή	3.18	72	1.12	3.05	116	1.12	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.82	72	1	4.06	116	0.87	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.81	72	1.02	3.92	116	1.1	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.28	72	0.81	4.39	116	0.88	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.94	72	0.84	4.15	116	0.94	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.49	72	1.07	3.55	116	1.08	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.5	72	0.8	4.72	116	0.52	4.64	188	0.65

Πίνακας 5.9. Μέσοι όροι Επιμορφωθήκατε κρίσεις

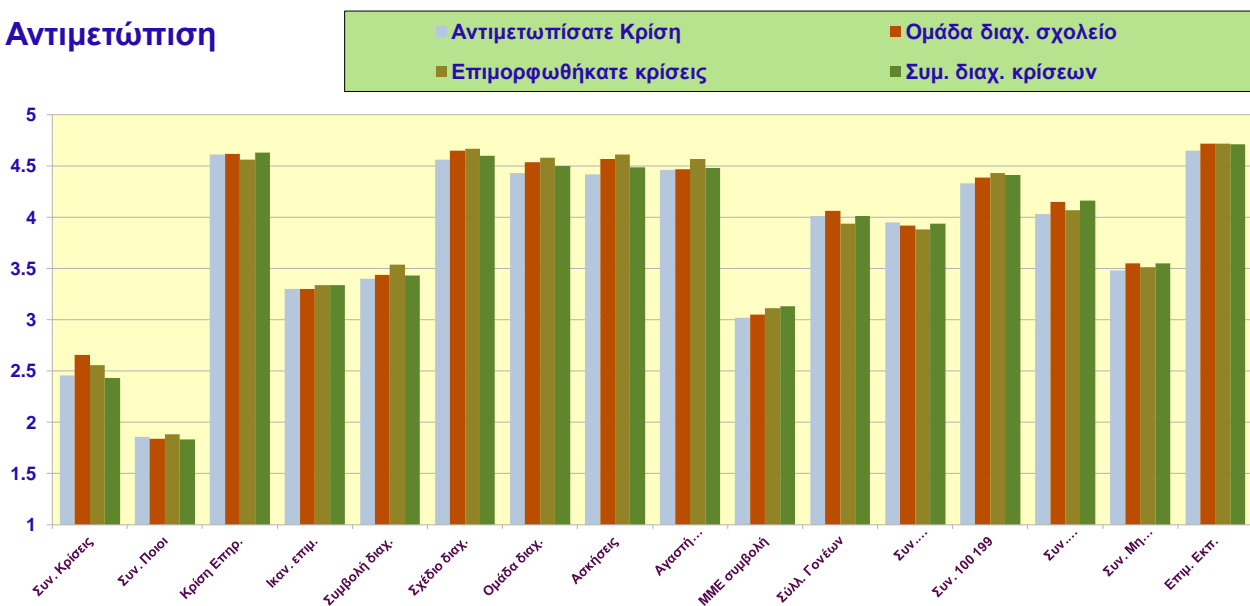
Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.33	66	1.36	2.56	79	1.31	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.76	99	0.92	1.88	89	0.9	1.81	188	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.63	99	0.62	4.56	89	0.67	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	2.25	4	0.5	3.34	89	0.8	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.13	99	0.71	3.54	89	0.78	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.39	99	0.78	4.67	89	0.65	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.27	99	0.84	4.58	89	0.69	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.21	99	0.94	4.61	89	0.7	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.24	99	0.87	4.57	89	0.72	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.09	99	1.11	3.11	89	1.13	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.99	99	0.85	3.94	89	1	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.88	99	1.05	3.88	89	1.09	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.27	99	0.82	4.43	89	0.89	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.07	99	0.87	4.07	89	0.95	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.55	99	1.09	3.51	89	1.07	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.57	99	0.73	4.72	89	0.54	4.64	188	0.65

Πίνακας 6.0. Μέσοι όροι Συμ. Διαχείριση κρίσεων

Συμ_διαχείριση_ κρίσεων	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.6	20	1.5	2.43	125	1.31	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.74	27	0.71	1.83	161	0.94	1.81	188	0.91
Κρίση Επιρρασμός	4.37	27	0.79	4.63	161	0.61	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	2.9	10	0.57	3.34	83	0.83	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	2.7	27	0.61	3.43	161	0.75	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.11	27	0.97	4.6	161	0.67	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	3.93	27	1	4.5	161	0.72	4.42	188	0.79

Ασκήσεις	3.85	27	1.17	4.49	161	0.76	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	3.89	27	1.01	4.48	161	0.75	4.4	188	0.82
MME συμβολή	2.93	27	1.14	3.13	161	1.11	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.7	27	0.99	4.01	161	0.91	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.48	27	1.12	3.94	161	1.04	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	3.96	27	0.9	4.41	161	0.83	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.56	27	0.97	4.16	161	0.87	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.37	27	1.08	3.55	161	1.08	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.22	27	1.05	4.71	161	0.53	4.64	188	0.65

Αντιμετώπιση

Γράφημα Μ8. Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ αντιμετώπισης/συμμετοχή σε κρίσεις.

Πίνακας 6.1. Μέσοι όροι κρίσεις πυρκαγιάς

Κρ_Πυρκαγιά	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.33	132	1.28	3.69	13	1.25	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.86	132	0.93	1.85	13	1.14	1.86	145	0.94

Κρίση Επιρρεασμός	4.61	132	0.64	4.62	13	0.51	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.27	77	0.82	4	3	1	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.39	132	0.8	3.46	13	0.78	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.56	132	0.75	4.54	13	0.66	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.44	132	0.82	4.38	13	0.77	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.43	132	0.85	4.31	13	0.85	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.48	132	0.81	4.31	13	0.75	4.46	145	0.81
MME συμβολή	3.06	132	1.11	2.62	13	1.12	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	3.98	132	0.95	4.31	13	0.63	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.95	132	1.11	3.92	13	0.76	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.31	132	0.91	4.54	13	0.78	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.02	132	0.98	4.15	13	0.8	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.47	132	1.09	3.54	13	1.05	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.63	132	0.63	4.85	13	0.38	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.2. Μέσοι όροι κρίσεις Παραβατικότητα

Κρ_Παραβατικότητα	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	1.58	53	0.77	2.96	92	1.33	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.91	53	0.9	1.83	92	0.97	1.86	145	0.94
Κρίση Επιρρεασμός	4.58	53	0.63	4.63	92	0.62	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.48	31	0.68	3.18	49	0.91	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.49	53	0.82	3.35	92	0.78	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.7	53	0.57	4.48	92	0.82	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.49	53	0.8	4.4	92	0.83	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.51	53	0.78	4.37	92	0.89	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.62	53	0.66	4.37	92	0.87	4.46	145	0.81
MME συμβολή	3.17	53	1.03	2.93	92	1.16	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	3.75	53	0.87	4.15	92	0.94	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4.19	53	1	3.82	92	1.11	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.28	53	0.93	4.36	92	0.88	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.06	53	0.95	4.02	92	0.97	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.49	53	0.97	3.47	92	1.14	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.53	53	0.67	4.72	92	0.58	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.3. Μέσοι όροι κρίσεις τραυματισμός

Κρ_Τραυματισμό	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.18	101	1.24	3.09	44	1.34	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.73	101	0.86	2.14	44	1.07	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.55	101	0.67	4.75	44	0.49	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.25	53	0.81	3.41	27	0.89	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.28	101	0.75	3.68	44	0.83	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.47	101	0.81	4.77	44	0.52	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.36	101	0.89	4.61	44	0.58	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.33	101	0.88	4.64	44	0.72	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.39	101	0.86	4.64	44	0.65	4.46	145	0.81
MME συμβολή	2.94	101	1.16	3.2	44	0.98	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	4	101	0.94	4.02	44	0.93	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.93	101	1.1	4	44	1.06	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.2	101	0.97	4.64	44	0.61	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.9	101	1	4.34	44	0.81	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.37	101	1.1	3.73	44	1	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.65	101	0.62	4.64	44	0.61	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.4. Μέσοι όροι κρίσεις σεισμό

Κρ_Σεισμό	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.09	87	1.18	3	58	1.38	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.86	87	0.99	1.84	58	0.87	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.67	87	0.56	4.53	58	0.71	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.23	43	0.87	3.38	37	0.79	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.38	87	0.8	3.43	58	0.8	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.55	87	0.71	4.57	58	0.8	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.4	87	0.86	4.48	58	0.75	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.37	87	0.9	4.5	58	0.76	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.53	87	0.71	4.36	58	0.93	4.46	145	0.81
MME συμβολή	2.95	87	1.16	3.12	58	1.04	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	4.11	87	0.91	3.84	58	0.95	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4	87	1.09	3.88	58	1.08	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.33	87	0.94	4.33	58	0.85	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.09	87	0.94	3.95	58	1	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.48	87	1.11	3.47	58	1.05	3.48	145	1.08

Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.63	87	0.61	4.67	58	0.63	4.65	145	0.62
---------------------	------	----	------	------	----	------	------	-----	------

Πίνακας 6.5. Μέσοι όροι κρίσεις σχολικός εκφοβισμός

Κρ_Σχολικό_εκφ	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	1.6	58	0.86	3.02	87	1.29	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.9	58	1.07	1.83	87	0.85	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.59	58	0.68	4.63	87	0.59	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.43	30	0.82	3.22	50	0.84	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.5	58	0.78	3.33	87	0.8	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.62	58	0.64	4.52	87	0.8	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.48	58	0.86	4.4	87	0.78	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.62	58	0.67	4.29	87	0.93	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.57	58	0.7	4.39	87	0.87	4.46	145	0.81
MME συμβολή	3	58	1.03	3.03	87	1.18	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	3.88	58	0.96	4.09	87	0.91	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4.03	58	1.08	3.9	87	1.09	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.29	58	0.97	4.36	87	0.85	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.14	58	0.96	3.97	87	0.96	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.53	58	1.06	3.44	87	1.1	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.57	58	0.75	4.7	87	0.51	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.6. Μέσοι όροι κρίσεις θάνατος

Κρ_Θάνατο	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.01	107	1	3.71	38	1.35	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.96	107	1	1.55	38	0.69	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.62	107	0.62	4.61	38	0.64	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.31	55	0.77	3.28	25	0.98	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.42	107	0.77	3.34	38	0.88	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.55	107	0.72	4.58	38	0.83	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.46	107	0.73	4.37	38	1.02	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.4	107	0.85	4.47	38	0.86	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.51	107	0.73	4.32	38	0.99	4.46	145	0.81
MME συμβολή	2.96	107	1.01	3.18	38	1.37	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	4.02	107	0.92	3.97	38	0.97	4.01	145	0.93

Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.96	107	1.12	3.92	38	0.97	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.32	107	0.9	4.37	38	0.91	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.01	107	0.96	4.11	38	0.98	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.46	107	1.05	3.53	38	1.18	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.63	107	0.65	4.71	38	0.52	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.7. Μέσοι όροι κρίσεις σεξουαλική παρενόχληση

Κρ_Σεξουαλική_παρ	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.22	126	1.17	4	19	1.33	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.87	126	0.96	1.79	19	0.85	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.59	126	0.62	4.79	19	0.63	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.37	70	0.8	2.8	10	0.92	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.39	126	0.82	3.47	19	0.61	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.58	126	0.73	4.42	19	0.84	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.45	126	0.82	4.32	19	0.82	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.42	126	0.85	4.42	19	0.84	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.52	126	0.75	4.11	19	1.1	4.46	145	0.81
MME συμβολή	3.06	126	1.11	2.74	19	1.15	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	4.02	126	0.92	3.89	19	1.05	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	4.02	126	1.05	3.53	19	1.22	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.34	126	0.91	4.26	19	0.81	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.07	126	0.96	3.79	19	0.98	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.49	126	1.07	3.37	19	1.16	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.63	126	0.63	4.74	19	0.56	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.8. Μέσοι όροι κρίσεις αυτοκτονία

Κρ_Αυτοκτονία	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.42	143	1.3	5	2	1.41	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.86	143	0.95	1.5	2	0.71	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.62	143	0.63	4.5	2	0.71	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.33	78	0.82	2	2	0	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.41	143	0.79	2.5	2	0.71	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.55	143	0.75	5	2	0	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.43	143	0.82	5	2	0	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.41	143	0.85	5	2	0	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.45	143	0.81	5	2	0	4.46	145	0.81

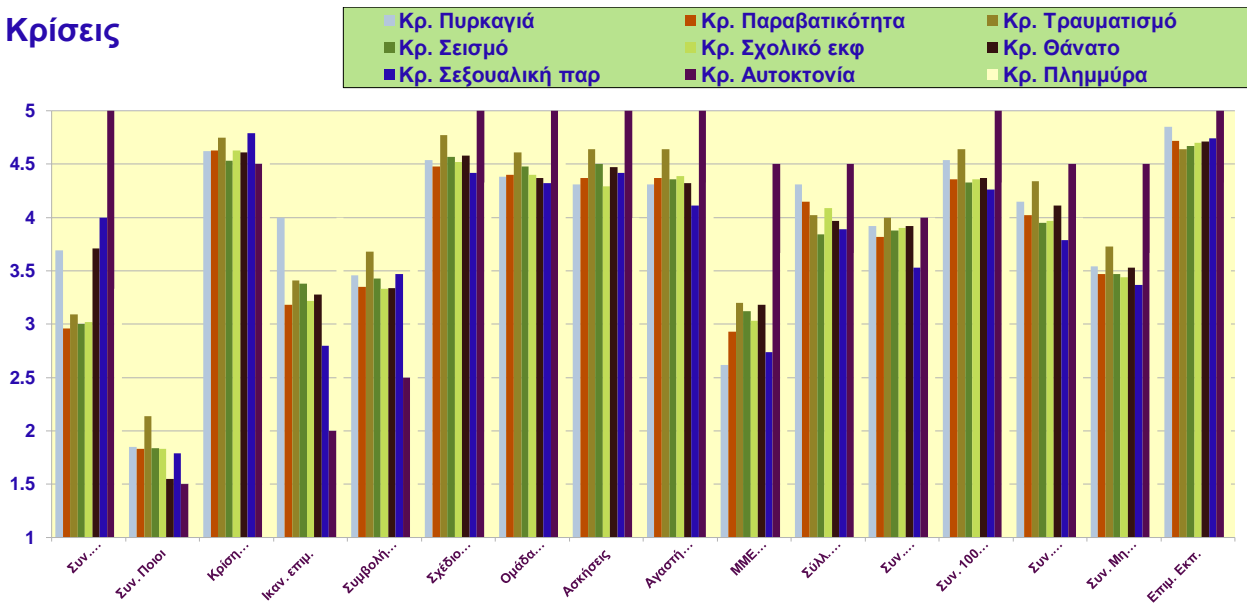

MME συμβολή	3	143	1.11	4.5	2	0.71	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	4	143	0.93	4.5	2	0.71	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.95	143	1.08	4	2	1.41	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.32	143	0.9	5	2	0	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.03	143	0.96	4.5	2	0.71	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.46	143	1.08	4.5	2	0.71	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.64	143	0.62	5	2	0	4.65	145	0.62

Πίνακας 6.9. Μέσοι όροι κρίσεις πλημμύρας

Κρ_ Πλημμύρα	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.44	142	1.32	3.33	3	2.08	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.86	142	0.95	1.67	3	0.58	1.86	145	0.94
Κρίση Επηρεασμός	4.61	142	0.63	4.67	3	0.58	4.61	145	0.63
Ικαν. επιμόρφωση	3.29	79	0.83	4	1	NaN	3.3	80	0.83
Συμβολή διαχείριση	3.39	142	0.79	3.67	3	1.15	3.4	145	0.79
Σχέδιο διαχείρισης	4.56	142	0.75	4.33	3	0.58	4.56	145	0.74
Ομάδα Διαχείρισης	4.43	142	0.82	4.67	3	0.58	4.43	145	0.81
Ασκήσεις	4.43	142	0.85	4	3	1	4.42	145	0.85
Αγαστή Συνεργασία	4.46	142	0.8	4.33	3	1.15	4.46	145	0.81
MME συμβολή	3.01	142	1.12	3.67	3	0.58	3.02	145	1.11
Σύλλογος Γονέων	4.01	142	0.94	3.67	3	0.58	4.01	145	0.93
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.95	142	1.09	4	3	0	3.95	145	1.08
Συν. 100 199	4.33	142	0.9	4.33	3	0.58	4.33	145	0.9
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.04	142	0.96	4	3	1	4.03	145	0.96
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.47	142	1.09	3.67	3	0.58	3.48	145	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.65	142	0.61	4.33	3	1.15	4.65	145	0.62

Κρίσεις

Γράφημα Μ9. Η κρίση θανάτου είχε τους μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές ενώ η σεξουαλική παρενόχληση τους μικρότερους μέσους. Οι υπόλοιπες κρίσεις είχαν παρόμοιους μέσους μεταξύ τους.

Πίνακας 7.0. Μέσοι όροι επιμόρφωσης διά ζώσης

Επιμ_Διαζώσης	Όχι		Ναι		Total		
	Mean	N Std. Deviation	Mean	N Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.11	53 1.25	2.65	92 1.35	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.7	67 0.84	1.88	121 0.94	1.81	188	0.91
Κρίση Επιηρεασμός	4.64	67 0.62	4.57	121 0.66	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.48	27 0.8	3.21	66 0.81	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.42	67 0.82	3.27	121 0.74	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.63	67 0.6	4.47	121 0.8	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.49	67 0.73	4.38	121 0.82	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.42	67 0.84	4.39	121 0.87	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.54	67 0.77	4.32	121 0.84	4.4	188	0.82
ΜΜΕ συμβολή	3.34	67 1.2	2.97	121 1.05	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	4.06	67 0.89	3.92	121 0.95	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.88	67 1.07	3.88	121 1.07	3.88	188	1.07

Συν. 100 199	4.37	67	0.71	4.33	121	0.93	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.15	67	0.82	4.02	121	0.95	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.55	67	0.99	3.51	121	1.13	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.61	67	0.7	4.65	121	0.63	4.64	188	0.65

Πίνακας 7.1. Μέσοι όροι επιμόρφωσης διάζωσης-εξαποστάσεως

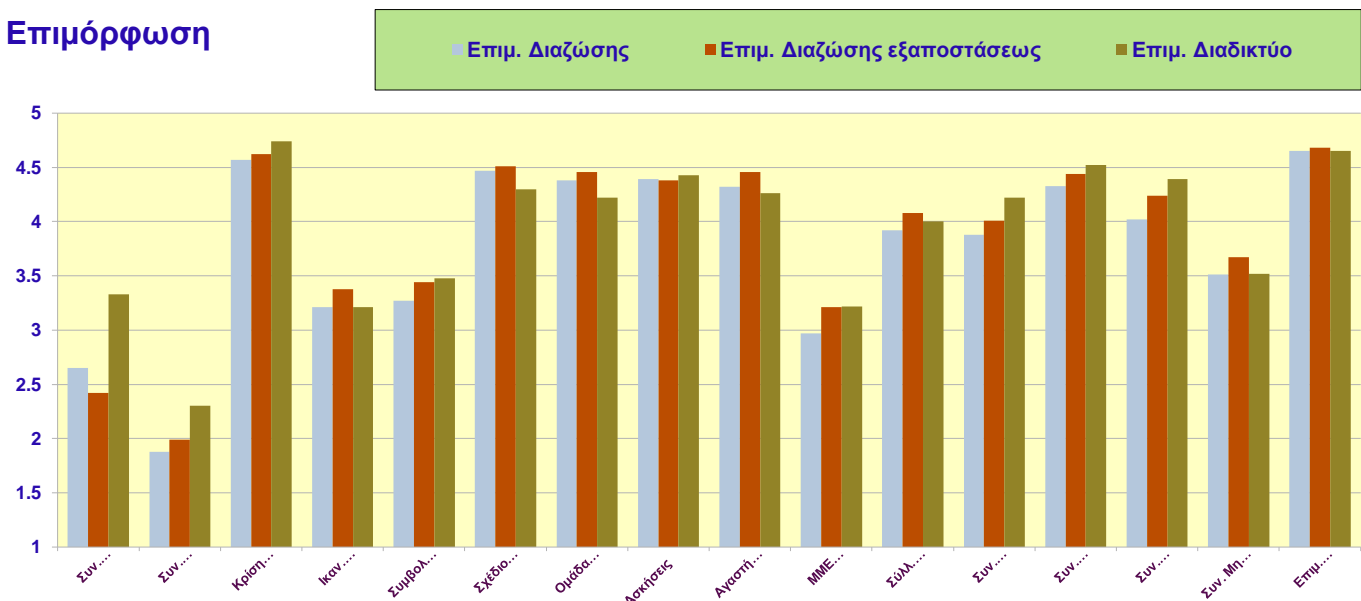
Επιμ_ Διάζωσης_εξαποστάσεως	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.5	66	1.21	2.42	79	1.44	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.62	90	0.68	1.99	98	1.05	1.81	188	0.91
Κρίση Επιηρεασμός	4.57	90	0.65	4.62	98	0.63	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.22	51	0.83	3.38	42	0.79	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.2	90	0.75	3.44	98	0.77	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.54	90	0.67	4.51	98	0.79	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.38	90	0.74	4.46	98	0.83	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.42	90	0.79	4.38	98	0.91	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.33	90	0.82	4.46	98	0.81	4.4	188	0.82
MME συμβολή	2.98	90	1.07	3.21	98	1.15	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.84	90	1.03	4.08	98	0.81	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.73	90	1.09	4.01	98	1.03	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.24	90	0.95	4.44	98	0.75	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.88	90	0.97	4.24	98	0.81	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.37	90	1.18	3.67	98	0.96	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.59	90	0.7	4.68	98	0.6	4.64	188	0.65

Πίνακας 7.2. Μέσοι όροι επιμόρφωσης διαδικτύου

Επιμ_ Διαδικτύου	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.33	127	1.29	3.33	18	1.37	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.75	165	0.84	2.3	23	1.22	1.81	188	0.91
Κρίση Επιηρεασμός	4.58	165	0.65	4.74	23	0.62	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.3	79	0.81	3.21	14	0.89	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.3	165	0.78	3.48	23	0.73	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.56	165	0.69	4.3	23	0.97	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.45	165	0.77	4.22	23	0.9	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.39	165	0.85	4.43	23	0.95	4.4	188	0.86

Αγαστή Συνεργασία	4.42	165	0.8	4.26	23	0.96	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.08	165	1.09	3.22	23	1.31	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.96	165	0.9	4	23	1.09	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.83	165	1.08	4.22	23	0.9	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.32	165	0.88	4.52	23	0.67	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.02	165	0.93	4.39	23	0.66	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.53	165	1.08	3.52	23	1.08	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.64	165	0.66	4.65	23	0.57	4.64	188	0.65

Επιμόρφωση

Γράφημα M10. Οι επιμορφώσεις δια ζώσης ή διαδικτύου ή και τα δύο μαζί είχαν παρόμοιους μέσους εκτός από σύνολο κρίσεων που η επιμόρφωση από διαδίκτυο είχε αρκετά μεγαλύτερο μέσον όρο.

Πίνακας 7.3. Μέσοι όροι ποιοι διευθυντές εκπαιδευτικοί

Ποιοι_Διευθ_Εκπ	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.49	138	1.34	1.86	7	1.07	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.69	177	0.7	3.82	11	1.47	1.81	188	0.91
Κρίση Επιπηρεασιός	4.61	177	0.62	4.36	11	0.92	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.28	87	0.82	3.5	6	0.84	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.32	177	0.77	3.36	11	0.81	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.55	177	0.71	4.18	11	1.08	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.43	177	0.77	4.27	11	1.01	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.42	177	0.84	4.09	11	1.14	4.4	188	0.86

Αγαστή Συνεργασία	4.42	177	0.8	4.09	11	1.04	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.08	177	1.14	3.36	11	0.67	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.96	177	0.93	4.09	11	0.94	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.85	177	1.07	4.36	11	0.81	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.33	177	0.86	4.55	11	0.82	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.05	177	0.91	4.45	11	0.82	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.51	177	1.08	3.82	11	0.98	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.65	177	0.65	4.45	11	0.69	4.64	188	0.65

Πίνακας 7.4. Μέσοι όροι ποιοι μέλη επιστημονικών συλλόγων

Ποιοι_Μέλη_Επιστ_Συλλ	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.12	26	1.03	2.53	119	1.38	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.26	38	0.55	1.95	150	0.93	1.81	188	0.91
Κρίση Επηρεασμός	4.58	38	0.6	4.6	150	0.66	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.29	14	0.83	3.29	79	0.82	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.16	38	0.75	3.37	150	0.77	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.5	38	0.6	4.53	150	0.77	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.34	38	0.71	4.44	150	0.81	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.18	38	0.98	4.45	150	0.82	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.39	38	0.82	4.4	150	0.82	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.13	38	1.26	3.09	150	1.08	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	4.05	38	0.8	3.95	150	0.95	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.97	38	1.17	3.85	150	1.04	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.24	38	0.91	4.37	150	0.84	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.03	38	0.88	4.08	150	0.92	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.26	38	1.25	3.59	150	1.02	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.47	38	0.83	4.68	150	0.59	4.64	188	0.65

Πίνακας 7.5. Μέσοι όροι ποιοι έμπειροι εξειδικευμένοι εκπαιδευτές

Ποιοι_Έμπειροι_εξειδ_εκπ	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.61	38	1.33	2.4	107	1.34	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.09	54	0.29	2.1	134	0.91	1.81	188	0.91
Κρίση Επηρεασμός	4.56	54	0.72	4.61	134	0.61	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.12	25	1.01	3.35	68	0.73	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.28	54	0.79	3.34	134	0.77	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.31	54	0.84	4.61	134	0.67	4.53	188	0.73

Ομάδα Διαχείρισης	4.24	54	0.85	4.49	134	0.75	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.2	54	0.86	4.48	134	0.85	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.19	54	0.93	4.49	134	0.75	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.15	54	1.32	3.08	134	1.03	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.85	54	0.98	4.01	134	0.9	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.67	54	0.99	3.96	134	1.09	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.19	54	0.91	4.41	134	0.82	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	3.94	54	0.94	4.12	134	0.89	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.5	54	1.02	3.54	134	1.1	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.61	54	0.68	4.65	134	0.64	4.64	188	0.65

Πίνακας 7.6. Μέσοι όροι ποιοι σχολικοί σύμβουλοι

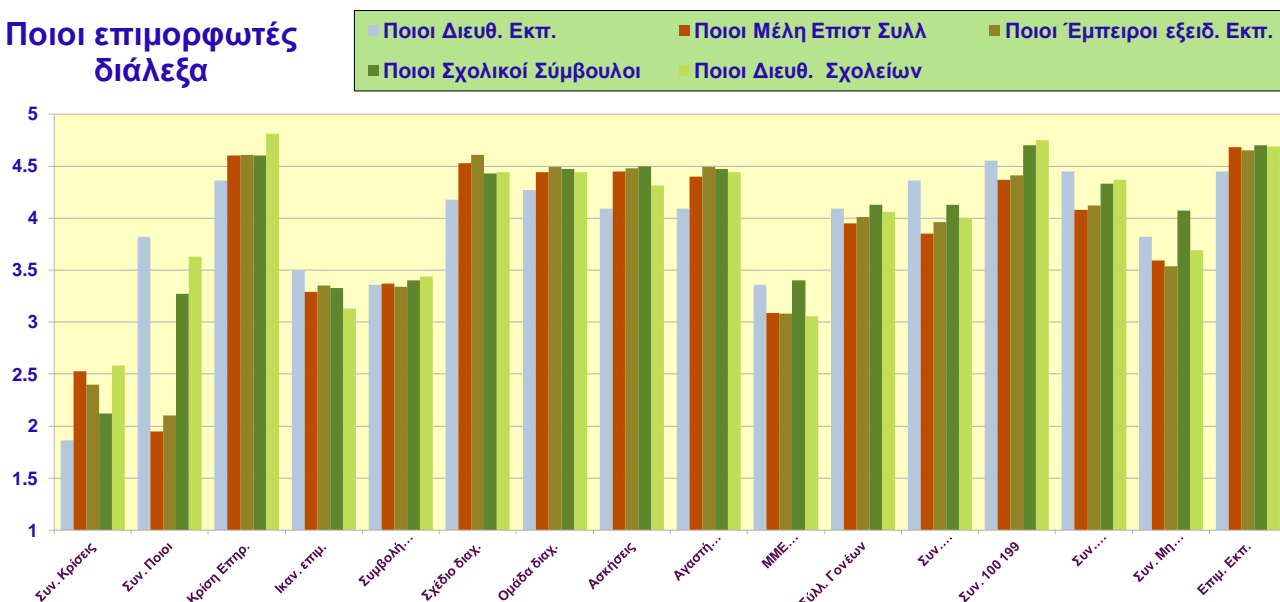
Ποιοι_Σχολικοί_Σύμβουλοι	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.52	121	1.33	2.12	24	1.33	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.54	158	0.55	3.27	30	1.05	1.81	188	0.91
Κρίση Επηρεασμός	4.59	158	0.63	4.6	30	0.72	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.28	81	0.83	3.33	12	0.78	3.29	93	0.82
Συμβολή διαχείριση	3.31	158	0.79	3.4	30	0.67	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.54	158	0.71	4.43	30	0.86	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.41	158	0.78	4.47	30	0.82	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.38	158	0.86	4.5	30	0.82	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.39	158	0.82	4.47	30	0.82	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.04	158	1.15	3.4	30	0.89	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.94	158	0.94	4.13	30	0.82	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.83	158	1.1	4.13	30	0.82	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.28	158	0.88	4.7	30	0.6	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.02	158	0.92	4.33	30	0.8	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.42	158	1.08	4.07	30	0.91	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.63	158	0.66	4.7	30	0.6	4.64	188	0.65

Πίνακας 7.7. Μέσοι όροι ποιοι διευθυντές σχολείων

Ποιοι_Διευθ_Σχολείων	Όχι			Ναι			Total		
	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation	Mean	N	Std. Deviation
Συν. Κρίσεις	2.44	133	1.35	2.58	12	1.24	2.46	145	1.33
Συν. Ποιοι	1.65	172	0.64	3.63	16	1.36	1.81	188	0.91
Κρίση Επηρεασμός	4.58	172	0.66	4.81	16	0.4	4.6	188	0.64
Ικαν. επιμόρφωση	3.31	85	0.82	3.13	8	0.83	3.29	93	0.82

Συμβολή διαχείρισης	3.31	172	0.78	3.44	16	0.73	3.32	188	0.77
Σχέδιο διαχείρισης	4.53	172	0.72	4.44	16	0.89	4.53	188	0.73
Ομάδα Διαχείρισης	4.42	172	0.78	4.44	16	0.89	4.42	188	0.79
Ασκήσεις	4.41	172	0.84	4.31	16	1.08	4.4	188	0.86
Αγαστή Συνεργασία	4.4	172	0.82	4.44	16	0.81	4.4	188	0.82
MME συμβολή	3.1	172	1.14	3.06	16	0.77	3.1	188	1.12
Σύλλογος Γονέων	3.96	172	0.95	4.06	16	0.68	3.97	188	0.92
Συν. Υπουργείο Παιδείας	3.87	172	1.08	4	16	0.89	3.88	188	1.07
Συν. 100 199	4.31	172	0.87	4.75	16	0.45	4.35	188	0.85
Συν. Αυτοδιοίκηση	4.04	172	0.93	4.37	16	0.62	4.07	188	0.91
Συν. Μη κρατικοί φορείς	3.51	172	1.07	3.69	16	1.14	3.53	188	1.08
Επιμ. Εκπαιδευτικών	4.63	172	0.67	4.69	16	0.48	4.64	188	0.65

Ποιοι επιμορφωτές διάλεξα

Γράφημα M11. Στο ποιοι επιμορφωτές είχαν παρόμοιους μέσους όρους.

Συμπεράσματα

Ποσοστιαία ανάλυση - περιγραφική

- Το 76.1% του δείγματος ήταν γυναίκες και το 23.4% άνδρες.
- Σχετικά με την ηλικία, το 9% ως 30 ετών, το 13.8% ήταν ηλικίας 31-40 ετών, το 32.4% ηλικίας 41-50 ετών, και το 44.7% ηλικίας πάνω από 50 ετών.
- Το 96.7% του δείγματος ήταν στον κλάδο ΠΕ.

- Σχετικά με σπουδές, 33.5% είπε άλλο, 6.4% είχε 2ο πτυχίο χωρίς μεταπτυχιακό ή διδακτορικό, ενώ ο 58% είχε μεταπτυχιακό, και μόνο το 2.1% είχε διδακτορικό.
- 2ο πτυχίο είχαν συνολικά το 12.2% του δείγματος
- Προϋπηρεσία ως 10 έτη είχε το 31.9%, 11 ως 20 έτη το 28.7%, 21 ως 30 έτη το 33%, ενώ 30+ έτη είχε το 6.4%.
- Το 77.1% αντιμετώπισαν κρίση, το 61.7% είχε ομάδα διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο, το 47.3% επιμορφώθηκε για κρίσεις, το 85.6% συμμετείχε σε διαχείριση κρίσεων.
- Το 64.4% επιμορφώθηκε δια ζώσης, το 5.10% επιμορφώθηκε εξ αποστάσεως, και το 12.2% επιμορφώθηκε από διαδίκτυο.
- Πίστευαν ότι μπορεί να επηρεαστεί η σχολική κοινότητα από Πυρκαγιά 6.90%, από παραβατικότητα 48.9%, από τραυματισμό από 23.4%, από σεισμό 30.9%, από σχολικό εκφοβισμό από 46.3%, από θάνατο 20.2%, από σεξουαλική παρενόχληση 10.1%, από αυτοκτονία 1.10%, από πλημμύρα 1.60%. Συνολικά, 1 με κρίσεις πιστεύουν ότι μπορεί να επηρεάσουν τη σχολική κοινότητα κατά 22.90 ή συνολικά 45.80%, 3 με 4 κρίσεις 24.50%, και 5 με 6 κρίσεις 7%.
- Προτίμησαν η ενδοσχολική επιμόρφωση να ήταν από διευθυντές εκπαιδευτικοί 5.90%, 79.80% από μέλη επιστημονικών συλλόγων, 71.30% από έμπειρο εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό, 16% από σχολικούς συμβούλους, και 8.50% από διευθυντές σχολείων. Συνολικά, το δείγμα προτίμησαν 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (41% και 44.70% =) 85.70% ενώ 3 με 5 το 14.40%.

Ανάλυση διαφορών

Εξετάστηκε αν οι δημογραφικές μεταβλητές επηρεάζουν τις επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα. Το φύλο, οι Σπουδές, ο Κλάδος, και το 2ο πτυχίο δεν φάνηκαν να παίζουν ρόλο στις μεταβλητές επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα. Η ηλικία και η προϋπηρεσία φάνηκε να επηρεάζουν τις μεταβλητές επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα.

- Οι γυναίκες είχαν 65%+ προτιμήσεις στις μεταβλητές έρευνας από ότι οι άνδρες.
- Οι ηλικίες >50 ετών είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι των άλλων ηλικιών. 41-50 με >50 είχαν 70%+ στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας έναντι <40 ετών.
- Ο κλάδος ΠΕ είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 90%+ έναντι ΤΕ κλάδου.
- Οι σπουδές Μεταπτυχιακό είχαν στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλων σπουδών. Δείγμα που είχε το 2ο πτυχίο είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 80%+ έναντι άλλων μη 2ου πτυχίου.
- Δείγμα με προϋπηρεσία ως 20 έτη είχε στις περισσότερες μεταβλητές έρευνας 50%+ έναντι άλλης προϋπηρεσίας

Η ανάλυση kolmogorov-smirnov έδειξε ότι καμία μεταβλητή δεν είχε κανονική κατανομή ($p < .05$), οπότε τα παραμετρικά τεστ μπορεί να αποκλειστούν για την εξέταση διαφορών μεταβλητών.

Αναλύσεις kruskal wallis - συνεχών μεταβλητών κρίσεων με δημογραφικές

- Στο σύνολο κρίσεων, η ηλικία, σπουδές, η προϋπηρεσία, η αντιμετώπιση κρίσης, ομάδα διαχείρισης σχολείου, οι κρίσεις, οι επιμορφώσεις βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές.
- Στην ομάδα διαχείρισης σχολείου, στην επιμόρφωση κρίσεων, και στη συμμετοχή διαχείριση κρίσεων φάνηκε να υπάρχουν στατιστικές σημαντικές διαφορές.
- Στις κρίσεις τραυματισμού υπήρχαν οι πιο πολλές στατιστικά σημαντικές διαφορές, και έπειτα στις κρίσεις παραβατικότητας, ενώ στις υπόλοιπες κρίσεις, οι στατιστικά σημαντικές διαφορές ήταν ελάχιστες.

- Στο ποιοι έμπειροι εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ενώ στα υπόλοιπα “ποιοι” δεν βρέθηκαν τόσες στατιστικά σημαντικές διαφορές.
- Ο μέσος όρος κρίσεων και σύνολο ποιοι ήταν 2.5 και 1.9 στο σύνολο. Εκτός από ικανοποίηση επιμόρφωσης, από συμβολή διαχείρισης, και ΜΜΕ συμβολή είχαν τον μικρότερο μέσο όρο (<3.5) σε κλίμακα από 1=καθόλου ως 5=πάρα πολύ όλες οι άλλες μεταβλητές είχαν μεγάλο μέσο όρο (>3.5).
- Οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερο μέσο όρο σε σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοί. Σχεδόν σε όλες τις άλλες μεταβλητές οι γυναίκες είχαν μεγαλύτερους μέσους από άνδρες εκτός ΜΜΕ συμβολή, αгаστή συνεργασία, σχέδιο διαχείρισης, και κρίση επηρεασμός όπου οι μέσοι ήταν παρόμοιοι.
- Οι μικρότερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο σε όλες τις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων, και σύλλογο γονέων και επιμόρφωση εκπαιδευτικών.
- Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι σε ΤΕ και ΠΕ κλάδους εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου είχαν μεγαλύτερους μέσους οι ΠΕ.
- Μεταπτυχιακό και διδακτορικό είχαν μεγαλύτερους μέσους σε κρίση επηρεασμός, συμβολή διαχείρισης, σχέδιο διαχείρισης, μμε συμβολή, σύλλογος γονέων, σύνολο αστυνομίας-πυροσβεστικής, και σύνολο μη κράτικι φορείς.
- Αυτοί που δεν είχαν 2ο πτυχίο είχαν μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές.
- Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ ηλικιών στις μεταβλητές εκτός από σύνολο κρίσεων και σύνολο ποιοι όπου οι μεγαλύτερες ηλικίες είχαν μεγαλύτερο μέσον όρο.
- Υπήρχαν παρόμοιοι μέσοι μεταξύ αντιμετώπισης/συμμετοχή σε κρίσεις.
- Η κρίση θανάτου είχε τους μεγαλύτερους μέσους σχεδόν σε όλες τις μεταβλητές ενώ η σεξουαλική παρενόχληση τους μικρότερους μέσους. Οι υπόλοιπες κρίσεις είχαν παρόμοιους μέσους μεταξύ τους.
- Οι επιμορφώσεις δια ζώσης ή διαδικτύου ή και τα δύο μαζί είχαν παρόμοιους μέσους εκτός από σύνολο κρίσεων που η επιμόρφωση από διαδίκτυο είχε αρκετά μεγαλύτερο μέσον όρο.
- Στο ποιοι επιμόρφωση είχαν παρόμοιους μέσους όρους.

Παράρτημα Ι : πίνακες χ τετράγωνο

Πίνακας 2.0. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών. Το φύλο, οι Σπουδές, ο Κλάδος, και το 2ο πτυχίο δεν φάνηκαν να παίζουν ρόλο στις μεταβλητές επιμορφώσεις και κρίσεις στη σχολική κοινότητα.

		Φύλο				Ηλικία				Σπουδές			
		X2	df	p	sig.	X2	df	p	sig.	X2	df	p	Sign.
Αντιμετώπιση / συμμετοχή	Αντιμετώπισατε Κρίση	2.85	1	0.092	*	8.58	3	0.035	**	3.14	3	0.371	
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείου	1.73	1	0.188		13.87	3	0.003	**	7.09	3	0.069	*
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	3.34	1	0.067	*	10.14	3	0.017	**	2.95	3	0.399	
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	1.33	1	0.248		10.5	3	0.015	**	14.8	3	0.002	**
Κρίσεις - επηρεασμός	Κρ. Πυρκαγιά	2.57	1	0.109		7.88	3	0.049	**	3.01	3	0.39	
	Κρ. Παραβατικότητα	0.01	1	0.913		9.51	3	0.023	**	1.01	3	0.799	
	Κρ. Τραυματισμό	1.15	1	0.284		0.14	3	0.987		2.86	3	0.413	
	Κρ. Σεισμό	0.01	1	0.906		1.56	3	0.668		5.95	3	0.114	
	Κρ. Σχ. εκφ.	0.57	1	0.449		2.27	3	0.519		0.93	3	0.819	
	Κρ. Θάνατο	2.65	1	0.103	*	6.04	3	0.11		3.81	3	0.282	
	Κρ. Σεξουαλική παρ	0.3	1	0.582		5.52	3	0.137		2.75	3	0.431	
	Κρ. Αυτοκτονία	0.73	1	0.394		0.57	3	0.903		0.38	3	0.945	
Κρ. Πλημμύρα	0.08	1	0.783		3.83	3	0.28		1.64	3	0.651		
Επιμορφώσεις	Επιμ. Δια ζώσης	1.57	1	0.211		8.89	3	0.031	**	14.44	3	0.002	**
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	0	1	0.951		7.16	3	0.067	*	13.75	3	0.003	**
	Επιμ. Διαδικτύου	1.85	1	0.174		13.31	3	0.004	**	5.91	3	0.116	
Ποιοι για επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	1.35	1	0.245		7.97	3	0.047	**	0.58	3	0.9	
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	0.16	1	0.687		2.66	3	0.446		5.91	3	0.116	
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	0.34	1	0.559		2.81	3	0.422		4.72	3	0.193	
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	2.06	1	0.151		7.74	3	0.052	**	1.12	3	0.773	
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	1.18	1	0.277		10.2	3	0.017	**	1.84	3	0.607	
		Κλάδος				Πτυχίο2ο				Προϋπηρεσία			
		X2	df	p	Sign.	X2	df	p	Sign.	X2	df	p	Sign.
Αντιμετώπιση / συμμετοχή	Αντιμετώπισατε Κρίση	4.41	1	0.036	**	0.45	1	0.504		10.09	3	0.018	**
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείου	0.61	1	0.434		0.01	1	0.93		10.64	3	0.014	**
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	3.17	1	0.075	*	0	1	0.96		10.59	3	0.014	**
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	0.16	1	0.686		0.2	1	0.658		0.11	3	0.99	
Κρίσεις - επηρεασμός	Κρ. Πυρκαγιά	0.51	1	0.475		0.07	1	0.798		6.69	3	0.082	*

	Κρ. Παραβατικότητα	0.03	1	0.871	0	1	0.978	6.95	3	0.074	*		
	Κρ. Τραυματισμό	0.26	1	0.609	2.19	1	0.139	5.58	3	0.134			
	Κρ. Σεισμό	3.45	1	0.063	*	0.09	1	0.763	2.63	3	0.452		
	Κρ. Σχ. εκφ.	0.86	1	0.353	0.65	1	0.422	3.77	3	0.287			
	Κρ. Θάνατο	1.84	1	0.175	0.3	1	0.584	10.08	3	0.018	**		
	Κρ. Σεξουαλική παρ	0.22	1	0.642	3.35	1	0.067	*	2.28	3	0.516		
	Κρ. Αυτοκτονία	0.07	1	0.788	0.31	1	0.58	1.06	3	0.788			
	Κρ. Πλημύρα	0.11	1	0.741	0.46	1	0.497	0.31	3	0.959			
Επιμορφώσεις	Επιμ. Δια ζώσης	1.13	1	0.289	0.01	1	0.927	1.37	3	0.713			
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	4.37	1	0.037	**	0.8	1	0.37	2.76	3	0.43		
	Επιμ. Διαδικτύου	1.47	1	0.225	2.21	1	0.138	8.29	3	0.04	**		
Ποιοι για επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	0.33	1	0.566	0.38	1	0.535	4.04	3	0.257			
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	5.81	1	0.016	**	3.45	1	0.063	*	9.13	3	0.028	**
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	0.01	1	0.927	5.13	1	0.023	**	3.67	3	0.299		
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	0.13	1	0.72	0.65	1	0.419	9.37	3	0.025	**		
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	0.03	1	0.862	0.69	1	0.406	5.13	3	0.163			

Πίνακας 2.1. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών – Φύλο.

		Φύλο		Γυναίκα	Ανδρας	Σύνολο
Αντιμετώπιση / Συμμετοχή	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι	Count	37	6	43
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	86.0%	14.0%	100.0%
	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Ναι	Count	106	38	144
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	73.6%	26.4%	100.0%
Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	Count	58	13	71
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	81.7%	18.3%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ναι	Count	85	31	116
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	73.3%	26.7%	100.0%
Επιμορφωθήκατε κρίσας	Επιμορφωθήκατε κρίσας	Όχι	Count	81	18	99
	Επιμορφωθήκατε κρίσας		Row %	81.8%	18.2%	100.0%
	Επιμορφωθήκατε κρίσας	Ναι	Count	62	26	88
	Επιμορφωθήκατε κρίσας		Row %	70.5%	29.5%	100.0%
Συμ. διαχείριση κρίσεων	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	Count	23	4	27
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	85.2%	14.8%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Ναι	Count	120	40	160
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	75.0%	25.0%	100.0%
Κρίσεις	Κρ. Πορκαργά	Όχι	Count	94	37	131
	Κρ. Πορκαργά		Row %	71.8%	28.2%	100.0%

Κρ. Πυρκαγιά	Ναι	Count	12	1	13
Κρ. Πυρκαγιά		Row %	92.3%	7.7%	100.0%
Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	Count	38	14	52
Κρ. Παραβατικότητα		Row %	73.1%	26.9%	100.0%
Κρ. Παραβατικότητα	Ναι	Count	68	24	92
Κρ. Παραβατικότητα		Row %	73.9%	26.1%	100.0%
Κρ. Τραυματισμό	Όχι	Count	71	29	100
Κρ. Τραυματισμό		Row %	71.0%	29.0%	100.0%
Κρ. Τραυματισμό	Ναι	Count	35	9	44
Κρ. Τραυματισμό		Row %	79.5%	20.5%	100.0%
Κρ. Σεισμό	Όχι	Count	63	23	86
Κρ. Σεισμό		Row %	73.3%	26.7%	100.0%
Κρ. Σεισμό	Ναι	Count	43	15	58
Κρ. Σεισμό		Row %	74.1%	25.9%	100.0%
Κρ. Σχ. εκφ.	Όχι	Count	40	17	57
Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	70.2%	29.8%	100.0%
Κρ. Σχ. εκφ.	Ναι	Count	66	21	87
Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	75.9%	24.1%	100.0%
Κρ. Θάνατο	Όχι	Count	75	32	107
Κρ. Θάνατο		Row %	70.1%	29.9%	100.0%
Κρ. Θάνατο	Ναι	Count	31	6	37
Κρ. Θάνατο		Row %	83.8%	16.2%	100.0%
Κρ. Σεξουαλική παρ	Όχι	Count	93	32	125
Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	74.4%	25.6%	100.0%
Κρ. Σεξουαλική παρ	Ναι	Count	13	6	19
Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	68.4%	31.6%	100.0%
Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	Count	104	38	142
Κρ. Αυτοκτονία		Row %	73.2%	26.8%	100.0%
Κρ. Αυτοκτονία	Ναι	Count	2	0	2
Κρ. Αυτοκτονία		Row %	100.0%	0.0%	100.0%
Κρ. Πλημμύρα	Όχι	Count	104	37	141
Κρ. Πλημμύρα		Row %	73.8%	26.2%	100.0%
Κρ. Πλημμύρα	Ναι	Count	2	1	3
Κρ. Πλημμύρα		Row %	66.7%	33.3%	100.0%
Επιμ. Διαζώσης	Όχι	Count	47	19	66
Επιμ. Διαζώσης		Row %	71.2%	28.8%	100.0%
Επιμ. Διαζώσης	Ναι	Count	96	25	121
Επιμ. Διαζώσης		Row %	79.3%	20.7%	100.0%
Επιμ. Διαζώσης εξαιρούμενος	Όχι	Count	69	21	90

	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Row %	76.7%	23.3%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Ναι	Count 74	23	97
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Row %	76.3%	23.7%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Όχι	Count 128	36	164
	Επιμ. Διαδικτύο	Row %	78.0%	22.0%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Ναι	Count 15	8	23
	Επιμ. Διαδικτύο	Row %	65.2%	34.8%	100.0%
Ποιοι για Επιδόρηση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Όχι	Count 133	43	176
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Row %	75.6%	24.4%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Ναι	Count 10	1	11
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Row %	90.9%	9.1%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Όχι	Count 30	8	38
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Row %	78.9%	21.1%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Ναι	Count 113	36	149
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Row %	75.8%	24.2%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	Count 39	14	53
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Row %	73.6%	26.4%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Ναι	Count 104	30	134
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Row %	77.6%	22.4%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	Count 117	40	157
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %	74.5%	25.5%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Ναι	Count 26	4	30
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %	86.7%	13.3%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	Count 129	42	171
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %	75.4%	24.6%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Ναι	Count 14	2	16
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %	87.5%	12.5%	100.0%

Πίνακας 2.2. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών – Ηλικία.

		Ηλικία				Σύνολο	
			≤ 30	31-40	41-50	4>50	
Αντιμετώπιση / Συμμετοχή	Αντιμετώπισατε Κρίση	Όχι	Count 5	11	14	13	43
	Αντιμετώπισατε Κρίση	Row %	11.6%	25.6%	32.6%	30.2%	100.0%
	Αντιμετώπισατε Κρίση	Ναι	Count 12	15	47	71	145
	Αντιμετώπισατε Κρίση	Row %	8.3%	10.3%	32.4%	49.0%	100.0%
Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	Count 9	14	29	20	72
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Row %	12.5%	19.4%	40.3%	27.8%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ναι	Count 8	12	32	64	116
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Row %	6.9%	10.3%	27.6%	55.2%	100.0%

Κρίσιες	Επιμωφροθήκατε κρίσιες	Όχι	Count	9	18	38	34	99
	Επιμωφροθήκατε κρίσιες		Row %	9.1%	18.2%	38.4%	34.3%	100.0%
	Επιμωφροθήκατε κρίσιες	Ναι	Count	8	8	23	50	89
	Επιμωφροθήκατε κρίσιες		Row %	9.0%	9.0%	25.8%	56.2%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	Count	2	2	16	7	27
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	7.4%	7.4%	59.3%	25.9%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Ναι	Count	15	24	45	77	161
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	9.3%	14.9%	28.0%	47.8%	100.0%
	Κρ. Πυρκαγιά	Όχι	Count	11	15	46	60	132
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	8.3%	11.4%	34.8%	45.5%	100.0%
	Κρ. Πυρκαγιά	Ναι	Count	1	0	1	11	13
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	7.7%	0.0%	7.7%	84.6%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	Count	8	8	18	19	53
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	15.1%	15.1%	34.0%	35.8%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Ναι	Count	4	7	29	52	92
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	4.3%	7.6%	31.5%	56.5%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Όχι	Count	8	10	33	50	101
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	7.9%	9.9%	32.7%	49.5%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Ναι	Count	4	5	14	21	44
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	9.1%	11.4%	31.8%	47.7%	100.0%
Κρ. Σεισμό	Όχι	Count	7	11	26	43	87	
Κρ. Σεισμό		Row %	8.0%	12.6%	29.9%	49.4%	100.0%	
Κρ. Σεισμό	Ναι	Count	5	4	21	28	58	
Κρ. Σεισμό		Row %	8.6%	6.9%	36.2%	48.3%	100.0%	
Κρ. Σχ. εκφ.	Όχι	Count	7	5	17	29	58	
Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	12.1%	8.6%	29.3%	50.0%	100.0%	
Κρ. Σχ. εκφ.	Ναι	Count	5	10	30	42	87	
Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	5.7%	11.5%	34.5%	48.3%	100.0%	
Κρ. Θάνατο	Όχι	Count	10	13	38	46	107	
Κρ. Θάνατο		Row %	9.3%	12.1%	35.5%	43.0%	100.0%	
Κρ. Θάνατο	Ναι	Count	2	2	9	25	38	
Κρ. Θάνατο		Row %	5.3%	5.3%	23.7%	65.8%	100.0%	
Κρ. Σεξουαλική παρ	Όχι	Count	9	15	43	59	126	
Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	7.1%	11.9%	34.1%	46.8%	100.0%	
Κρ. Σεξουαλική παρ	Ναι	Count	3	0	4	12	19	
Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	15.8%	0.0%	21.1%	63.2%	100.0%	
Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	Count	12	15	46	70	143	
Κρ. Αυτοκτονία		Row %	8.4%	10.5%	32.2%	49.0%	100.0%	
Κρ. Αυτοκτονία	Ναι	Count	0	0	1	1	2	
Κρ. Αυτοκτονία		Row %	0.0%	0.0%	50.0%	50.0%	100.0%	

Επιμόρφωση	Κρ. Πλήμμυρα	Όχι	Count	11	15	47	69	142
	Κρ. Πλήμμυρα		Row %	7.7%	10.6%	33.1%	48.6%	100.0%
	Κρ. Πλήμμυρα	Ναι	Count	1	0	0	2	3
	Κρ. Πλήμμυρα		Row %	33.3%	0.0%	0.0%	66.7%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης	Όχι	Count	7	14	25	21	67
	Επιμ. Διαζώσης		Row %	10.4%	20.9%	37.3%	31.3%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης	Ναι	Count	10	12	36	63	121
	Επιμ. Διαζώσης		Row %	8.3%	9.9%	29.8%	52.1%	100.0%
Επιμόρφωση	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Όχι	Count	4	10	29	47	90
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως		Row %	4.4%	11.1%	32.2%	52.2%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Ναι	Count	13	16	32	37	98
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως		Row %	13.3%	16.3%	32.7%	37.8%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Όχι	Count	12	19	55	79	165
	Επιμ. Διαδικτύο		Row %	7.3%	11.5%	33.3%	47.9%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Ναι	Count	5	7	6	5	23
	Επιμ. Διαδικτύο		Row %	21.7%	30.4%	26.1%	21.7%	100.0%
Ποιοι για Επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Όχι	Count	14	23	60	80	177
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	7.9%	13.0%	33.9%	45.2%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Ναι	Count	3	3	1	4	11
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	27.3%	27.3%	9.1%	36.4%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Όχι	Count	6	5	11	16	38
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.		Row %	15.8%	13.2%	28.9%	42.1%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Ναι	Count	11	21	50	68	150
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.		Row %	7.3%	14.0%	33.3%	45.3%	100.0%
Ποιοι για Επιμόρφωση	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	Count	2	7	19	26	54
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.		Row %	3.7%	13.0%	35.2%	48.1%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Ναι	Count	15	19	42	58	134
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.		Row %	11.2%	14.2%	31.3%	43.3%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	Count	11	21	50	76	158
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι		Row %	7.0%	13.3%	31.6%	48.1%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Ναι	Count	6	5	11	8	30
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι		Row %	20.0%	16.7%	36.7%	26.7%	100.0%
Ποιοι για Επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	Count	13	22	60	77	172
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων		Row %	7.6%	12.8%	34.9%	44.8%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Ναι	Count	4	4	1	7	16
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων		Row %	25.0%	25.0%	6.3%	43.8%	100.0%

Πίνακας 2.3. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών – Κλάδος.

Κλάδος	ΤΕ	ΠΕ	Σύνολο
--------	----	----	--------

Αντιμετώπιση / Συμμετοχή	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι	Count	5	38	43
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	11.6%	88.4%	100.0%
	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Ναι	Count	5	140	145
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	3.4%	96.6%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	Count	5	67	72
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	6.9%	93.1%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ναι	Count	5	111	116
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	4.3%	95.7%	100.0%
	Επιμωροθήκατε κρίσεως	Όχι	Count	8	91	99
	Επιμωροθήκατε κρίσεως		Row %	8.1%	91.9%	100.0%
	Επιμωροθήκατε κρίσεως	Ναι	Count	2	87	89
	Επιμωροθήκατε κρίσεως		Row %	2.2%	97.8%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	Count	1	26	27
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	3.7%	96.3%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Ναι	Count	9	152	161
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	5.6%	94.4%	100.0%
Κρίσεις	Κρ. Πυρκαγιά	Όχι	Count	5	127	132
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	3.8%	96.2%	100.0%
	Κρ. Πυρκαγιά	Ναι	Count	0	13	13
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	0.0%	100.0%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	Count	2	51	53
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	3.8%	96.2%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Ναι	Count	3	89	92
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	3.3%	96.7%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Όχι	Count	4	97	101
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	4.0%	96.0%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Ναι	Count	1	43	44
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	2.3%	97.7%	100.0%
	Κρ. Σεισμό	Όχι	Count	1	86	87
	Κρ. Σεισμό		Row %	1.1%	98.9%	100.0%
	Κρ. Σεισμό	Ναι	Count	4	54	58
	Κρ. Σεισμό		Row %	6.9%	93.1%	100.0%
	Κρ. Σχ. εκφ.	Όχι	Count	3	55	58
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	5.2%	94.8%	100.0%
	Κρ. Σχ. εκφ.	Ναι	Count	2	85	87
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	2.3%	97.7%	100.0%
	Κλάδος		TE	ΠΕ	0	
	Κρ. Θάνατο	Όχι	Count	5	102	107
	Κρ. Θάνατο		Row %	4.7%	95.3%	100.0%
	Κρ. Θάνατο	Ναι	Count	0	38	38
Κρ. Θάνατο		Row %	0.0%	100.0%	100.0%	

	Κρ. Σεξουαλική παρ	Όχι	Count	4	122	126
	Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	3.2%	96.8%	100.0%
	Κρ. Σεξουαλική παρ	Ναι	Count	1	18	19
	Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	5.3%	94.7%	100.0%
	Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	Count	5	138	143
	Κρ. Αυτοκτονία		Row %	3.5%	96.5%	100.0%
	Κρ. Αυτοκτονία	Ναι	Count	0	2	2
	Κρ. Αυτοκτονία		Row %	0.0%	100.0%	100.0%
	Κρ. Πλημύρα	Όχι	Count	5	137	142
	Κρ. Πλημύρα		Row %	3.5%	96.5%	100.0%
	Κρ. Πλημύρα	Ναι	Count	0	3	3
	Κρ. Πλημύρα		Row %	0.0%	100.0%	100.0%
Επιμόρφωση	Επιμ. Διαζώσης	Όχι	Count	2	65	67
	Επιμ. Διαζώσης		Row %	3.0%	97.0%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης	Ναι	Count	8	113	121
	Επιμ. Διαζώσης		Row %	6.6%	93.4%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Όχι	Count	8	82	90
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως		Row %	8.9%	91.1%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Ναι	Count	2	96	98
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως		Row %	2.0%	98.0%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Όχι	Count	10	155	165
	Επιμ. Διαδικτύο		Row %	6.1%	93.9%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Ναι	Count	0	23	23
	Επιμ. Διαδικτύο		Row %	0.0%	100.0%	100.0%
Ποιοι για Επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Όχι	Count	9	168	177
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	5.1%	94.9%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Ναι	Count	1	10	11
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	9.1%	90.9%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.	Όχι	Count	5	33	38
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.		Row %	13.2%	86.8%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.	Ναι	Count	5	145	150
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.		Row %	3.3%	96.7%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	Count	3	51	54
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.		Row %	5.6%	94.4%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Ναι	Count	7	127	134
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.		Row %	5.2%	94.8%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	Count	8	150	158
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι		Row %	5.1%	94.9%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Ναι	Count	2	28	30

Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %	6.7%	93.3%	100.0%	
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	Count	9	163	172
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %	5.2%	94.8%	100.0%	
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Ναι	Count	1	15	16
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %	6.3%	93.8%	100.0%	

Πίνακας 2.4. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών – Σπουδές.

		Σπουδές		Κανένα από αυτά	2ο Πτυχίο	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	Σύνολο
Αντιμετώπιση / Συμμετοχή	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι	Count	15	1	25	2	43
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	34.9%	2.3%	58.1%	4.7%	100.0%
	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Ναι	Count	48	11	84	2	145
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	33.1%	7.6%	57.9%	1.4%	100.0%
Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	Count	17	6	46	3	72
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	23.6%	8.3%	63.9%	4.2%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ναι	Count	46	6	63	1	116
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	39.7%	5.2%	54.3%	0.9%	100.0%
Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Όχι	Count	29	8	59	3	99
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις		Row %	29.3%	8.1%	59.6%	3.0%	100.0%
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Ναι	Count	34	4	50	1	89
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις		Row %	38.2%	4.5%	56.2%	1.1%	100.0%
Συμ. διαχείριση κρίσεων	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	Count	10	3	11	3	27
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	37.0%	11.1%	40.7%	11.1%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Ναι	Count	53	9	98	1	161
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	32.9%	5.6%	60.9%	0.6%	100.0%
Κρίσεις	Κρ. Πορκαγιά	Όχι	Count	42	9	79	2	132
	Κρ. Πορκαγιά		Row %	31.8%	6.8%	59.8%	1.5%	100.0%
	Κρ. Πορκαγιά	Ναι	Count	6	2	5	0	13
	Κρ. Πορκαγιά		Row %	46.2%	15.4%	38.5%	0.0%	100.0%
Κρ. Παραβατικότητα	Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	Count	15	4	33	1	53
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	28.3%	7.5%	62.3%	1.9%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Ναι	Count	33	7	51	1	92
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	35.9%	7.6%	55.4%	1.1%	100.0%
Κρ. Τραυματισμό	Κρ. Τραυματισμό	Όχι	Count	33	10	57	1	101
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	32.7%	9.9%	56.4%	1.0%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Ναι	Count	15	1	27	1	44
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	34.1%	2.3%	61.4%	2.3%	100.0%
Κρ. Σεισμό	Κρ. Σεισμό	Όχι	Count	23	6	56	2	87
	Κρ. Σεισμό		Row %	26.4%	6.9%	64.4%	2.3%	100.0%
	Κρ. Σεισμό	Ναι	Count	25	5	28	0	58
	Κρ. Σεισμό		Row %	43.1%	8.6%	48.3%	0.0%	100.0%

	Κρ. Σχ. εκφ.	Όχι	Count	19	3	35	1	58
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	32.8%	5.2%	60.3%	1.7%	100.0%
	Κρ. Σχ. εκφ.	Ναι	Count	29	8	49	1	87
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	33.3%	9.2%	56.3%	1.1%	100.0%
	Κρ. Θάνατο	Όχι	Count	31	8	66	2	107
	Κρ. Θάνατο		Row %	29.0%	7.5%	61.7%	1.9%	100.0%
	Κρ. Θάνατο	Ναι	Count	17	3	18	0	38
	Κρ. Θάνατο		Row %	44.7%	7.9%	47.4%	0.0%	100.0%
	Κρ. Σεξουαλική παρ	Όχι	Count	41	8	75	2	126
	Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	32.5%	6.3%	59.5%	1.6%	100.0%
	Κρ. Σεξουαλική παρ	Ναι	Count	7	3	9	0	19
	Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	36.8%	15.8%	47.4%	0.0%	100.0%
	Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	Count	47	11	83	2	143
	Κρ. Αυτοκτονία		Row %	32.9%	7.7%	58.0%	1.4%	100.0%
	Κρ. Αυτοκτονία	Ναι	Count	1	0	1	0	2
	Κρ. Αυτοκτονία		Row %	50.0%	0.0%	50.0%	0.0%	100.0%
	Κρ. Πλημμύρα	Όχι	Count	46	11	83	2	142
	Κρ. Πλημμύρα		Row %	32.4%	7.7%	58.5%	1.4%	100.0%
	Κρ. Πλημμύρα	Ναι	Count	2	0	1	0	3
	Κρ. Πλημμύρα		Row %	66.7%	0.0%	33.3%	0.0%	100.0%
Επιμόρφωση	Επιμ. Διαζώσης	Όχι	Count	11	5	50	1	67
	Επιμ. Διαζώσης		Row %	16.4%	7.5%	74.6%	1.5%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης	Ναι	Count	52	7	59	3	121
	Επιμ. Διαζώσης		Row %	43.0%	5.8%	48.8%	2.5%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Όχι	Count	42	4	42	2	90
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως		Row %	46.7%	4.4%	46.7%	2.2%	100.0%
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Ναι	Count	21	8	67	2	98
	Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως		Row %	21.4%	8.2%	68.4%	2.0%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Όχι	Count	60	10	91	4	165
	Επιμ. Διαδικτύο		Row %	36.4%	6.1%	55.2%	2.4%	100.0%
	Επιμ. Διαδικτύο	Ναι	Count	3	2	18	0	23
	Επιμ. Διαδικτύο		Row %	13.0%	8.7%	78.3%	0.0%	100.0%
Ποιοι για Επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Όχι	Count	60	11	102	4	177
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	33.9%	6.2%	57.6%	2.3%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Ναι	Count	3	1	7	0	11
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	27.3%	9.1%	63.6%	0.0%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Όχι	Count	8	4	24	2	38
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.		Row %	21.1%	10.5%	63.2%	5.3%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Ναι	Count	55	8	85	2	150

Ποιοι Μέλη Επιστ. Σωλ.	Row %		36.7%	5.3%	56.7%	1.3%	100.0%
Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	Count	21	1	32	0	54
Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Row %		38.9%	1.9%	59.3%	0.0%	100.0%
Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Ναι	Count	42	11	77	4	134
Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Row %		31.3%	8.2%	57.5%	3.0%	100.0%
Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	Count	54	9	92	3	158
Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %		34.2%	5.7%	58.2%	1.9%	100.0%
Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Ναι	Count	9	3	17	1	30
Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %		30.0%	10.0%	56.7%	3.3%	100.0%
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	Count	59	11	99	3	172
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %		34.3%	6.4%	57.6%	1.7%	100.0%
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Ναι	Count	4	1	10	1	16
Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %		25.0%	6.3%	62.5%	6.3%	100.0%

Πίνακας 2.5. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών – 2ο πτυχίο.

		Πτυχίο2ο		Όχι	Ναι	Σύνολο
Αντιμετώπιση / Συμμετοχή	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι	Count	39	4	43
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	90.7%	9.3%	100.0%
	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Ναι	Count	126	19	145
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	86.9%	13.1%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	Count	63	9	72
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	87.5%	12.5%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ναι	Count	102	14	116
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	87.9%	12.1%	100.0%
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Όχι	Count	87	12	99
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις		Row %	87.9%	12.1%	100.0%
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Ναι	Count	78	11	89
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις		Row %	87.6%	12.4%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	Count	23	4	27
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	85.2%	14.8%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Ναι	Count	142	19	161
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	88.2%	11.8%	100.0%
Κρίσεις	Κρ. Πυρκαγιά	Όχι	Count	115	17	132
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	87.1%	12.9%	100.0%
	Κρ. Πυρκαγιά	Ναι	Count	11	2	13
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	84.6%	15.4%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	Count	46	7	53
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	86.8%	13.2%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Ναι	Count	80	12	92
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	87.0%	13.0%	100.0%

Επιμόρφωση	Κρ. Τραυματισμό	Όχι	Count	85	16	101
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	84.2%	15.8%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Ναι	Count	41	3	44
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	93.2%	6.8%	100.0%
	Κρ. Σεισμό	Όχι	Count	75	12	87
	Κρ. Σεισμό		Row %	86.2%	13.8%	100.0%
	Κρ. Σεισμό	Ναι	Count	51	7	58
	Κρ. Σεισμό		Row %	87.9%	12.1%	100.0%
	Πτυχιό2ο		Όχι	Ναι	0	
	Κρ. Σχ. εκφ.	Όχι	Count	52	6	58
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	89.7%	10.3%	100.0%
	Κρ. Σχ. εκφ.	Ναι	Count	74	13	87
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	85.1%	14.9%	100.0%
	Κρ. Θάνατο	Όχι	Count	92	15	107
	Κρ. Θάνατο		Row %	86.0%	14.0%	100.0%
	Κρ. Θάνατο	Ναι	Count	34	4	38
Κρ. Θάνατο		Row %	89.5%	10.5%	100.0%	
Κρ. Σεξουαλική παρ	Όχι	Count	112	14	126	
Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	88.9%	11.1%	100.0%	
Κρ. Σεξουαλική παρ	Ναι	Count	14	5	19	
Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	73.7%	26.3%	100.0%	
Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	Count	124	19	143	
Κρ. Αυτοκτονία		Row %	86.7%	13.3%	100.0%	
Κρ. Αυτοκτονία	Ναι	Count	2	0	2	
Κρ. Αυτοκτονία		Row %	100.0%	0.0%	100.0%	
Κρ. Πλημμύρα	Όχι	Count	123	19	142	
Κρ. Πλημμύρα		Row %	86.6%	13.4%	100.0%	
Κρ. Πλημμύρα	Ναι	Count	3	0	3	
Κρ. Πλημμύρα		Row %	100.0%	0.0%	100.0%	
Επιμ. Διαζώσης	Όχι	Count	59	8	67	
Επιμ. Διαζώσης		Row %	88.1%	11.9%	100.0%	
Επιμ. Διαζώσης	Ναι	Count	106	15	121	
Επιμ. Διαζώσης		Row %	87.6%	12.4%	100.0%	
Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Όχι	Count	81	9	90	
Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως		Row %	90.0%	10.0%	100.0%	
Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως	Ναι	Count	84	14	98	
Επιμ. Διαζώσης εξαποστάσεως		Row %	85.7%	14.3%	100.0%	
Επιμ. Διαδικτύο	Όχι	Count	147	18	165	
Επιμ. Διαδικτύο		Row %	89.1%	10.9%	100.0%	
Επιμ. Διαδικτύο	Ναι	Count	18	5	23	

	Επιμ. Διαδικτύο	Row %	78.3%	21.7%	100.0%	
Ποιοι για Επιδόρωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Όχι	Count	156	21	177
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	88.1%	11.9%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Ναι	Count	9	2	11
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.		Row %	81.8%	18.2%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Όχι	Count	30	8	38
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.		Row %	78.9%	21.1%	100.0%
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.	Ναι	Count	135	15	150
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Συλλ.		Row %	90.0%	10.0%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	Count	52	2	54
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.		Row %	96.3%	3.7%	100.0%
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Ναι	Count	113	21	134
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.		Row %	84.3%	15.7%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	Count	140	18	158
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι		Row %	88.6%	11.4%	100.0%
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Ναι	Count	25	5	30
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι		Row %	83.3%	16.7%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	Count	152	20	172
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων		Row %	88.4%	11.6%	100.0%
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Ναι	Count	13	3	16
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων		Row %	81.3%	18.8%	100.0%

Πίνακας 2.6. χ^2 - Σχέσεις μεταβλητών – Προϋπηρεσία.

		Προϋπηρεσία		0-10 έτη	11-20 έτη	21-30 έτη	30 και πάνω	Σύνολο
Αντιμετώπιση / Συμμετοχή	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Όχι	Count	22	10	10	1	43
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	51.2%	23.3%	23.3%	2.3%	100.0%
	Αντιμετωπίσατε Κρίση	Ναι	Count	38	44	52	11	145
	Αντιμετωπίσατε Κρίση		Row %	26.2%	30.3%	35.9%	7.6%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Όχι	Count	31	21	19	1	72
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	43.1%	29.2%	26.4%	1.4%	100.0%
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο	Ναι	Count	29	33	43	11	116
	Ομάδα Διαχείρισης σχολείο		Row %	25.0%	28.4%	37.1%	9.5%	100.0%
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Όχι	Count	41	28	26	4	99
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις		Row %	41.4%	28.3%	26.3%	4.0%	100.0%
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις	Ναι	Count	19	26	36	8	89
	Επιμορφωθήκατε κρίσεις		Row %	21.3%	29.2%	40.4%	9.0%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Όχι	Count	8	8	9	2	27
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	29.6%	29.6%	33.3%	7.4%	100.0%
	Συμ. διαχείριση κρίσεων	Ναι	Count	52	46	53	10	161
	Συμ. διαχείριση κρίσεων		Row %	32.3%	28.6%	32.9%	6.2%	100.0%

Κρίσεις	Κρ. Πυρκαγιά	Όχι	Count	37	42	44	9	132
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	28.0%	31.8%	33.3%	6.8%	100.0%
	Κρ. Πυρκαγιά	Ναι	Count	1	2	8	2	13
	Κρ. Πυρκαγιά		Row %	7.7%	15.4%	61.5%	15.4%	100.0%
Κρ. Παραβατικότητα	Κρ. Παραβατικότητα	Όχι	Count	16	21	12	4	53
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	30.2%	39.6%	22.6%	7.5%	100.0%
	Κρ. Παραβατικότητα	Ναι	Count	22	23	40	7	92
	Κρ. Παραβατικότητα		Row %	23.9%	25.0%	43.5%	7.6%	100.0%
Κρ. Τραυματισμό	Κρ. Τραυματισμό	Όχι	Count	26	26	42	7	101
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	25.7%	25.7%	41.6%	6.9%	100.0%
	Κρ. Τραυματισμό	Ναι	Count	12	18	10	4	44
	Κρ. Τραυματισμό		Row %	27.3%	40.9%	22.7%	9.1%	100.0%
Κρ. Σεισμό	Κρ. Σεισμό	Όχι	Count	26	27	27	7	87
	Κρ. Σεισμό		Row %	29.9%	31.0%	31.0%	8.0%	100.0%
	Κρ. Σεισμό	Ναι	Count	12	17	25	4	58
	Κρ. Σεισμό		Row %	20.7%	29.3%	43.1%	6.9%	100.0%
Κρ. Σχ. εκφ.	Κρ. Σχ. εκφ.	Όχι	Count	20	16	19	3	58
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	34.5%	27.6%	32.8%	5.2%	100.0%
	Κρ. Σχ. εκφ.	Ναι	Count	18	28	33	8	87
	Κρ. Σχ. εκφ.		Row %	20.7%	32.2%	37.9%	9.2%	100.0%
Κρ. Θάνατο	Κρ. Θάνατο	Όχι	Count	35	31	35	6	107
	Κρ. Θάνατο		Row %	32.7%	29.0%	32.7%	5.6%	100.0%
	Κρ. Θάνατο	Ναι	Count	3	13	17	5	38
	Κρ. Θάνατο		Row %	7.9%	34.2%	44.7%	13.2%	100.0%
Κρ. Σεξουαλική παρ	Κρ. Σεξουαλική παρ	Όχι	Count	34	39	45	8	126
	Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	27.0%	31.0%	35.7%	6.3%	100.0%
	Κρ. Σεξουαλική παρ	Ναι	Count	4	5	7	3	19
	Κρ. Σεξουαλική παρ		Row %	21.1%	26.3%	36.8%	15.8%	100.0%
Κρ. Αυτοκτονία	Κρ. Αυτοκτονία	Όχι	Count	38	43	51	11	143
	Κρ. Αυτοκτονία		Row %	26.6%	30.1%	35.7%	7.7%	100.0%
	Κρ. Αυτοκτονία	Ναι	Count	0	1	1	0	2
	Κρ. Αυτοκτονία		Row %	0.0%	50.0%	50.0%	0.0%	100.0%
Κρ. Πλημμύρα	Κρ. Πλημμύρα	Όχι	Count	37	43	51	11	142
	Κρ. Πλημμύρα		Row %	26.1%	30.3%	35.9%	7.7%	100.0%
	Κρ. Πλημμύρα	Ναι	Count	1	1	1	0	3
	Κρ. Πλημμύρα		Row %	33.3%	33.3%	33.3%	0.0%	100.0%
Επιμόρφωση	Επιμ. Διαζύωσης	Όχι	Count	24	19	19	5	67
	Επιμ. Διαζύωσης		Row %	35.8%	28.4%	28.4%	7.5%	100.0%
	Επιμ. Διαζύωσης	Ναι	Count	36	35	43	7	121

	Επιμ. Διαζώσης	Row %	29.8%	28.9%	35.5%	5.8%	100.0%	
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Όχι	Count	24	29	32	5	90
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Row %	26.7%	32.2%	35.6%	5.6%	100.0%	
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Ναι	Count	36	25	30	7	98
	Επιμ. Διαζώσης εξ αποστάσεως	Row %	36.7%	25.5%	30.6%	7.1%	100.0%	
	Επιμ. Διαδικτύο	Όχι	Count	47	50	58	10	165
	Επιμ. Διαδικτύο	Row %	28.5%	30.3%	35.2%	6.1%	100.0%	
	Επιμ. Διαδικτύο	Ναι	Count	13	4	4	2	23
	Επιμ. Διαδικτύο	Row %	56.5%	17.4%	17.4%	8.7%	100.0%	
Ποιοι για Επιμόρφωση	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Όχι	Count	54	51	61	11	177
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Row %	30.5%	28.8%	34.5%	6.2%	100.0%	
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Ναι	Count	6	3	1	1	11
	Ποιοι Διευθ. Εκπ.	Row %	54.5%	27.3%	9.1%	9.1%	100.0%	
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.	Όχι	Count	19	8	11	0	38
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.	Row %	50.0%	21.1%	28.9%	0.0%	100.0%	
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.	Ναι	Count	41	46	51	12	150
	Ποιοι Μέλη Επιστ. Σύλλ.	Row %	27.3%	30.7%	34.0%	8.0%	100.0%	
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Όχι	Count	13	18	21	2	54
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Row %	24.1%	33.3%	38.9%	3.7%	100.0%	
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Ναι	Count	47	36	41	10	134
	Ποιοι Έμπειροι εξειδ. εκπ.	Row %	35.1%	26.9%	30.6%	7.5%	100.0%	
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Όχι	Count	44	46	58	10	158
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %	27.8%	29.1%	36.7%	6.3%	100.0%	
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Ναι	Count	16	8	4	2	30
	Ποιοι Σχολικοί Σύμβουλοι	Row %	53.3%	26.7%	13.3%	6.7%	100.0%	
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Όχι	Count	52	50	60	10	172
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %	30.2%	29.1%	34.9%	5.8%	100.0%	
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Ναι	Count	8	4	2	2	16
	Ποιοι Διευθ. Σχολείων	Row %	50.0%	25.0%	12.5%	12.5%	100.0%	

Συνοψίζοντας ακολουθούν τα ευρήματα των ερευνητικών ερωτημάτων:

Σύμφωνα με το παρακάτω ερευνητικό ερώτημα *Σε ποιο βαθμό τα σχέδια διαχείρισης κρίσεων που εφαρμόζονται στα σχολεία του Νομού Λάρισας είναι εναρμονισμένα με τους συγκεκριμένους κινδύνους και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας;* Διαπιστώθηκε ένα πολύπλευρο τοπίο στο οποίο τα σχέδια διαχείρισης κρίσεων, ενώ υπάρχουν εντός εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, συχνά παρουσιάζουν ποικίλους βαθμούς ευθυγράμμισης με τους συγκεκριμένους κινδύνους και τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας. Είναι

προφανές ότι έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες από τα σχολεία για την ανάπτυξη πρωτοκόλλων διαχείρισης κρίσεων, αντανακλώντας τη δέσμευση για διασφάλιση της ασφάλειας όλων των ενδιαφερομένων. Ωστόσο, το επίπεδο ολοκλήρωσης μεταξύ αυτών των σχεδίων και των διαφοροποιημένων χαρακτηριστικών του τοπικού περιβάλλοντος έχει δείξει περιθώρια βελτίωσης.

Ποια είναι τα σημερινά επίπεδα ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στα σχολεία του Νομού Λάρισας σχετικά με τη διαχείριση και την αντιμετώπιση κρίσεων;

Τα ευρήματα αυτής της μελέτης υποδεικνύουν μια σειρά επιπέδων ετοιμότητας μεταξύ των εκπαιδευτικών του Νομού Λάρισας, αποκαλύπτοντας τόσο δυνατά σημεία όσο και τομείς που χρήζουν βελτίωσης. Ενώ ένα αξιοσημείωτο ποσοστό εκπαιδευτικών καταδεικνύει μια θεμελιώδη κατανόηση των αρχών και των διαδικασιών διαχείρισης κρίσεων, η συνολική ετοιμότητα να χειριστούν περίπλοκα και διαφορετικά σενάρια κρίσεων φαίνεται να ποικίλλει. Αυτή η απόκλιση μπορεί να αποδοθεί σε παράγοντες όπως η προσβασιμότητα των ευκαιριών κατάρτισης, η σαφήνεια της επικοινωνίας εντός των σχολείων και η ευθυγράμμιση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών με τους συγκεκριμένους κινδύνους που υπάρχουν στο τοπικό πλαίσιο.

Πώς αντιλαμβάνονται οι εκπαιδευτικοί τους ρόλους, τις ευθύνες και τις αρμοδιότητές τους στη διαχείριση κρίσεων στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας;

Η λεπτή κατανόηση των ρόλων, των ευθυνών και της συνεισφοράς τους είναι απαραίτητη για την αξιοποίηση του συλλογικού δυναμικού των εκπαιδευτικών για την προστασία της σχολικής κοινότητας σε περιόδους κρίσης. Καθώς τα σχολεία του Νομού Λάρισας επιδιώκουν να ενισχύσουν την ετοιμότητά τους για κρίσεις, η καλλιέργεια μιας κουλτούρας ανοιχτής επικοινωνίας, συνεχούς μάθησης και ενεργητικής δέσμευσης μεταξύ των εκπαιδευτικών θα είναι πρωταρχικής σημασίας. Αναγνωρίζοντας τα διαφορετικά δυνατά σημεία και τις ανησυχίες των εκπαιδευτικών και παρέχοντάς τους τα απαραίτητα εργαλεία και υποστήριξη, τα σχολεία μπορούν να δημιουργήσουν ένα θεμέλιο για αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων που αντικατοπτρίζει πραγματικά τις συλλογικές προσπάθειες ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Ποια προγράμματα κατάρτισης ή ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης παρέχονται στους εκπαιδευτικούς του Νομού Λάρισας για την ενίσχυση της ετοιμότητάς τους για καταστάσεις κρίσης;

Τα ευρήματα αυτής της μελέτης αποκαλύπτουν ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων κατάρτισης και ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης που διατίθενται στους εκπαιδευτικούς του Νομού Λάρισας. Αυτές οι προσφορές περιλαμβάνουν διάφορες πτυχές της διαχείρισης κρίσεων, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των πρωτοκόλλων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, των στρατηγικών επικοινωνίας, της ψυχολογικής υποστήριξης και της εκπαίδευσης πρώτων βοηθειών. Αυτή η ποικιλομορφία αντανακλά την αναγνώριση μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της πολύπλευρης φύσης των κρίσεων και την ανάγκη οι εκπαιδευτικοί να διαθέτουν ένα ολοκληρωμένο σύνολο δεξιοτήτων.

Ποιες είναι οι αντιληπτές προκλήσεις και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών διαχείρισης κρίσεων στα σχολεία του Νομού Λάρισας;

Διαπιστώθηκε η πολύπλευρη φύση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην επιδίωξή τους για αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων. Μεταξύ των σημαντικότερων προκλήσεων είναι η έλλειψη ολοκληρωμένης κατάρτισης και ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης. Οι δάσκαλοι συχνά εκφράζουν την ανάγκη για πιο πρακτική εκπαίδευση βασισμένη σε σενάρια που τους προετοιμάζει καλύτερα να ανταποκρίνονται με σιγουριά σε κρίσεις. Αυτή η έλλειψη εκπαίδευσης επηρεάζει άμεσα την ικανότητά τους να πλοηγούνται σε κρίσιμες καταστάσεις και να συντονίζονται αποτελεσματικά με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Πώς συνεργάζονται οι σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας με τις τοπικές αρχές, τους φορείς αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και άλλους εμπλεκόμενους φορείς στην ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης κρίσεων;

Τα ευρήματα αυτής της μελέτης υπογραμμίζουν τον κρίσιμο ρόλο της συνεργασίας μεταξύ των σχολείων, των τοπικών αρχών, των φορέων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και άλλων ενδιαφερόμενων μερών για την προώθηση μιας ολιστικής προσέγγισης για την ετοιμότητα κρίσεων. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα αναγνωρίζουν τη σημασία της αξιοποίησης της τεχνογνωσίας και των πόρων εξωτερικών εταίρων για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων διαχείρισης κρίσεων. Με τη δημιουργία ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας, την ανταλλαγή πληροφοριών και τη διεξαγωγή κοινών ασκήσεων κατάρτισης, τα σχολεία και οι εξωτερικοί φορείς δημιουργούν ένα συνεκτικό δίκτυο που μπορεί να ανταποκριθεί γρήγορα και αποτελεσματικά σε κρίσεις.

Πώς αντιλαμβάνονται μαθητές, γονείς και δάσκαλοι την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια της επικοινωνίας και της ανταλλαγής πληροφοριών κρίσεων στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας;

Τα ευρήματα αυτής της μελέτης αποκαλύπτουν ένα πολύπλευρο τοπίο αντιλήψεων μεταξύ μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών σχετικά με την αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας σε καταστάσεις κρίσης. Συνολικά, μια γενική αίσθηση ευαισθητοποίησης και ετοιμότητας είναι εμφανής μεταξύ αυτών των ενδιαφερομένων, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα σχολεία του Νομού Λάρισας συμμετέχουν ενεργά στην εφαρμογή επικοινωνιακών στρατηγικών για την αντιμετώπιση πιθανών κρίσεων.

Ποιες είναι οι στάσεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών του Νομού Λάρισας σχετικά με τη σημασία της διαχείρισης κρίσεων και την ετοιμότητά τους για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των μαθητών;

Οι στάσεις των εκπαιδευτικών αντικατοπτρίζουν μια προορατική προσέγγιση στη διαχείριση κρίσεων, με γνώμονα την επιθυμία να ενδυναμώσουν τους μαθητές με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε διάφορα σενάρια κρίσης. Αναγνωρίζουν τον ρόλο της εκπαίδευσης στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ετοιμότητας, ανθεκτικότητας και ενημερωμένης λήψης αποφάσεων μεταξύ των μαθητών. Αυτή η προορατική προσέγγιση υπογραμμίζει τη δέσμευση των εκπαιδευτικών να υπερβούν τους παραδοσιακούς διδακτικούς ρόλους για να διαδραματίσουν άμεσο ρόλο στη διασφάλιση της ασφάλειας των μαθητών τους.

Πώς αξιολογούν οι διευθυντές των σχολείων την αποτελεσματικότητα των σχεδίων διαχείρισης κρίσεων και την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στα σχολεία του Νομού Λάρισας;

Τα ευρήματα αυτής της μελέτης αποκαλύπτουν ότι οι διευθυντές σχολείων διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των σχεδίων διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στα αντίστοιχα σχολεία τους. Οι διευθυντές αναγνωρίζουν τη σημασία των ολοκληρωμένων στρατηγικών διαχείρισης κρίσεων που περιλαμβάνουν προληπτικά μέτρα, σαφή πρωτόκολλα και συνεργασία με εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Θεωρούν την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων όχι μόνο ως ρυθμιστική απαίτηση αλλά και ως ηθική επιταγή για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ασφάλειας όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.

Ποιες στρατηγικές και κανάλια επικοινωνίας χρησιμοποιούν τα σχολεία του Νομού Λάρισας για την αποτελεσματική διάδοση πληροφοριών σε μαθητές, γονείς και προσωπικό σε καταστάσεις κρίσης;

Συμπερασματικά, τα σχολεία του Νομού Λάρισας χρησιμοποιούν έναν συνδυασμό στρατηγικών επικοινωνίας και διαύλων για την αποτελεσματική διάχυση πληροφοριών σε καταστάσεις κρίσης. Χρησιμοποιώντας διαφορετικά κανάλια, δίνοντας προτεραιότητα στην προληπτική επικοινωνία, διατηρώντας τη διαφάνεια, εξοικονομώντας τα μηνύματα και ενσωματώνοντας τεχνολογία, αυτά τα σχολεία διασφαλίζουν ότι οι μαθητές, οι γονείς και το προσωπικό παραμένουν καλά ενημερωμένοι και εξοπλισμένοι για να ανταποκρίνονται σε δύσκολες περιστάσεις. Ωστόσο, η εξελισσόμενη φύση της τεχνολογίας και της επικοινωνίας απαιτεί συνεχή αξιολόγηση και προσαρμογή αυτών των στρατηγικών για την κάλυψη των μεταβαλλόμενων αναγκών της σχολικής κοινότητας κατά τη διάρκεια κρίσεων.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών είναι βασικές πτυχές για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της ευημερίας των μαθητών και του προσωπικού στις σχολικές κοινότητες. Η συζήτηση αυτή επικεντρώνεται στην κατάσταση διαχείρισης κρίσεων και στην ετοιμότητα των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας. Εξετάζοντας την πρόσφατη βιβλιογραφία που δημοσιεύτηκε τα τελευταία πέντε χρόνια, στοχεύουμε να εντοπίσουμε προκλήσεις, βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές που μπορούν να ενισχύσουν την ετοιμότητα για κρίσεις στα σχολεία.

Πρόσφατες κρίσεις, όπως φυσικές καταστροφές, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία και απειλές για την ασφάλεια, έχουν αναδείξει τον κρίσιμο ρόλο της διαχείρισης κρίσεων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Μια καλά προετοιμασμένη σχολική κοινότητα μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε κρίσεις και να προστατεύσει τη σωματική και ψυχολογική ευημερία των μελών της (Smith, A. 2023).

Τα σχολεία πρέπει να καταρτίσουν ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης κρίσεων που να καλύπτουν διάφορους τύπους κρίσεων και να επανεξετάζονται και να ενημερώνονται τακτικά. Οι αποτελεσματικές πολιτικές και στρατηγικές μπορούν να μειώσουν τον αντίκτυπο μιας κρίσης και να εξασφαλίσουν συντονισμένη απάντηση από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (Johnson, M., 2022).

Οι δάσκαλοι είναι συχνά οι πρώτοι που ανταποκρίνονται κατά τη διάρκεια μιας κρίσης, καθιστώντας την ετοιμότητα και την εκπαίδευσή τους καθοριστικής σημασίας. Η έρευνα δείχνει ότι οι δάσκαλοι που λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση και υποστήριξη μπορούν να χειριστούν αποτελεσματικά καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και να παρέχουν άνεση και καθοδήγηση στους μαθητές σε δύσκολες στιγμές.

Τα προγράμματα συνεχούς κατάρτισης και επαγγελματικής ανάπτυξης είναι ζωτικής σημασίας για τον εξοπλισμό των εκπαιδευτικών με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για να ανταποκρίνονται σε κρίσεις με σιγουριά. Αυτά τα προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν πρωτόκολλα έκτακτης ανάγκης, στρατηγικές επικοινωνίας και τεχνικές για την αντιμετώπιση των συναισθηματικών αναγκών των μαθητών.

Ενώ η διαχείριση κρίσεων είναι απαραίτητη, ορισμένες προκλήσεις μπορεί να εμποδίσουν την αποτελεσματική ετοιμότητα στις σχολικές κοινότητες. Οι περιορισμένοι πόροι, οι περιορισμοί χρηματοδότησης και η έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων μπορεί να

εμποδίσουν την εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης κρίσεων (Thompson, L. 2021).

Η αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων περιλαμβάνει τη συνεργασία μεταξύ σχολείων, τοπικών αρχών και ενδιαφερομένων της κοινότητας. Η συμμετοχή γονέων, μαθητών και μελών της κοινότητας σε προσπάθειες ετοιμότητας για κρίσεις μπορεί να ενισχύσει τη συνολική ασφάλεια και ανθεκτικότητα (Williams, J., 2020).

Η ανασκόπηση των ιστοριών επιτυχίας και των βέλτιστων πρακτικών από άλλες περιοχές και σχολεία μπορεί να προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για αποτελεσματικές στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων. Η μάθηση από σενάρια της πραγματικής ζωής μπορεί να βοηθήσει στην προσαρμογή σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων ώστε να ταιριάζουν στις συγκεκριμένες ανάγκες των σχολικών κοινοτήτων του Νομού Λάρισας.

Η διαχείριση κρίσεων και η ετοιμότητα των εκπαιδευτικών είναι αναπόσπαστα στοιχεία για τη δημιουργία ασφαλών περιβαλλόντων μάθησης στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας. Δίνοντας προτεραιότητα σε ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης κρίσεων, επενδύοντας στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών και ενισχύοντας τη συνεργασία της κοινότητας, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να ενισχύσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις κρίσεις και να προστατεύουν την ευημερία των μαθητών, του προσωπικού και της ευρύτερης κοινότητας (Anderson, R., 2019).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Βασιζόμενοι στην ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, μπορούμε να συνάγουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

Δημογραφικά Χαρακτηριστικά: Οι γυναίκες αποτελούν την πλειονότητα του δείγματος, καθώς αντιστοιχούν στο 76.1%, ενώ οι άνδρες αποτελούν μόλις το 23.4%. Σε σχέση με την ηλικία, οι εκπαιδευτικοί πάνω από 50 ετών είναι η πιο κοινή ηλικιακή ομάδα (44.7%), ενώ οι νεότεροι, από 30 έως 40 ετών, αντιπροσωπεύουν το 9%. Περισσότεροι από το 96.7% του δείγματος εργάζονται στον κλάδο ΠΕ.

Επίπεδο Εκπαίδευσης: Περίπου το 58% των εκπαιδευτικών έχουν μεταπτυχιακό, ενώ μόνο το 2.1% διαθέτει διδακτορικό. Η προτίμηση για μεταπτυχιακές σπουδές φαίνεται να είναι υψηλή στο δείγμα.

Προετοιμασία για Κρίσεις: Παρά το γεγονός ότι το 77.1% των εκπαιδευτικών έχει αντιμετωπίσει κρίση, μόνο το 47.3% έχει επιμορφωθεί για τη διαχείρισή τους. Ωστόσο, το 85.6% του δείγματος συμμετέχει σε διαχείριση κρίσεων, υποδεικνύοντας ότι η πρακτική συμμετοχή σε αυτές τις διαδικασίες είναι σημαντική.

Επιμόρφωση και Προετοιμασία: Η προτίμηση για ενδοσχολική επιμόρφωση προέρχεται κυρίως από διευθυντές εκπαιδευτικούς και μέλη επιστημονικών συλλόγων. Τα δείγματα επιθυμούν κυρίως 1 ή 2 τύπους επιμορφωτών (π.χ., διευθυντές εκπαιδευτικοί και έμπειρο εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό).

Επιρροή των Κρίσεων: Οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η παραβατικότητα και ο σχολικός εκφοβισμός μπορούν να επηρεάσουν περισσότερο τη σχολική κοινότητα από άλλες κρίσεις. Αν και οι περισσότεροι πιστεύουν ότι μια κρίση μπορεί να επηρεάσει τη σχολική κοινότητα, υπάρχει επίσης μια σημαντική ποσοστιαία μερίδα που δεν θεωρεί την επίδραση των κρίσεων τόσο σημαντική.

Συνοψίζοντας, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως το φύλο, η ηλικία, ο κλάδος, ΠΕ και το επίπεδο εκπαίδευσης μεταπτυχιακό/διδακτορικό δεν φάνηκαν να επηρεάζουν την προετοιμασία των εκπαιδευτικών στη διαχείριση κρίσεων. Ωστόσο, η ηλικία και η

προϋπηρεσία φαίνεται να παίζουν ρόλο στην προετοιμασία των εκπαιδευτικών. Οι πιο έμπειροι και μεγαλύτερης ηλικίας εκπαιδευτικοί έχουν πιο αυξημένη προτίμηση για επιμορφώσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση κρίσεων.

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι η ανάλυση kolmogorov-smirnov έδειξε ότι καμία από τις μεταβλητές δεν έχει κανονική κατανομή. Αυτό σημαίνει ότι οι στατιστικές μέθοδοι που βασίζονται στην παραδοσιακή κανονική κατανομή (π.χ., t-test) δεν είναι κατάλληλες για την ανάλυση των δεδομένων. Αντ' αυτού, χρησιμοποιήθηκε το μη παραμετρικό τεστ Kruskal-Wallis για την αξιολόγηση των διαφορών μεταξύ των ομάδων.

Το γεγονός ότι υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε πολλές μεταβλητές κατά την ανάλυση Kruskal-Wallis υποδεικνύει ότι οι δημογραφικές μεταβλητές μπορεί να επηρεάζουν την προετοιμασία και τη στάση των εκπαιδευτικών έναντι των κρίσεων. Ειδικότερα, το φύλο, η ηλικία και η προϋπηρεσία φαίνεται να επηρεάζουν την επιθυμία των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση σχετικά με τις κρίσεις.

Τέλος, η ανάλυση αναδεικνύει τη σημασία της προετοιμασίας και της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για τη διαχείριση των κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον. Παρά το γεγονός ότι οι κρίσεις στα σχολεία είναι συχνές, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν έχουν λάβει την απαραίτητη επιμόρφωση για να αντιμετωπίσουν αυτές τις καταστάσεις. Συνεπώς, η προώθηση επιμόρφωσης και προετοιμασίας για κρίσεις πρέπει να θεωρείται ως μια σημαντική προτεραιότητα για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της περιοχής της Λάρισας.

Συνεχίζοντας, η μελέτη παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση της στάσης και της προετοιμασίας των εκπαιδευτικών έναντι των κρίσεων στα σχολεία. Η προετοιμασία και επιμόρφωση για τις κρίσεις αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αποτελεσματική διαχείριση των κρίσεων που μπορεί να πλήττουν τις σχολικές κοινότητες.

Ειδικότερα, τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι οι γυναίκες και οι πιο έμπειροι και μεγαλύτερης ηλικίας εκπαιδευτικοί φαίνεται να είναι πιο προθυμοποιημένοι να αναζητήσουν προετοιμασία και επιμόρφωση σχετικά με τις κρίσεις. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως αποτέλεσμα της μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης και εμπειρίας που

έχουν αποκτήσει στον χώρο της εκπαίδευσης και των κρίσεων. Επομένως, η διάθεση για προετοιμασία και επιμόρφωση είναι υψηλότερη σε αυτές τις ομάδες.

Σημαντική είναι επίσης η εύρεση ότι οι κρίσεις τραυματισμού και παραβατικότητας είχαν τις πιο υψηλές προτιμήσεις για παρέμβαση από τους εκπαιδευτικούς. Αυτό ενδέχεται να αντικατοπτρίζει τη σοβαρότητα και τις συχνότητες αυτών των κρίσεων και τον αντίκτυπό τους στη σχολική κοινότητα. Η ανάγκη για προετοιμασία και αντιμετώπιση αυτών των καταστάσεων μπορεί να είναι πιο επείγουσα και εμφανής για τους εκπαιδευτικούς.

Η μελέτη αυτή παρέχει αξιοσημείωτες πληροφορίες για τον τομέα της εκπαίδευσης και της διαχείρισης κρίσεων στα σχολεία. Βασιζόμενοι στα ευρήματα, οι αρμόδιοι φορείς και εκπαιδευτικοί μπορούν να αναπτύξουν και να βελτιώσουν τα προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης που σχετίζονται με τις κρίσεις στο περιβάλλον των σχολείων. Περαιτέρω έρευνα και πρακτικές παρεμβάσεις μπορούν να συνεισφέρουν στη βελτίωση της αποτελεσματικής διαχείρισης κρίσεων και της προστασίας των σχολικών κοινοτήτων.

Συνολικά, η διαχείριση των κρίσεων αποτελεί μια σημαντική πτυχή της σχολικής κοινότητας και πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη. Τα ευρήματα της μελέτης υποδεικνύουν την ανάγκη για περαιτέρω προετοιμασία και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ιδίως όσον αφορά τις κρίσεις που είναι πιο συχνές και σοβαρές, όπως οι κρίσεις τραυματισμού και παραβατικότητας.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα υποδεικνύουν την ανάγκη για περισσότερη έρευνα και προσοχή στις ειδικές ανάγκες των εκπαιδευτικών ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, τον κλάδο και την προϋπηρεσία τους. Αυτό μπορεί να βοηθήσει να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαφορές στις προτιμήσεις και τις ανάγκες των εκπαιδευτικών και να διαμορφώσουμε προσαρμοσμένα προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης.

Επίσης, η εξέταση των παραμέτρων και των στάσεων των εκπαιδευτικών προς τις κρίσεις μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της διαχείρισης των κρίσεων στα σχολεία και να βοηθήσει στην πρόληψη πιθανών προβλημάτων. Τα ευρήματα της μελέτης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διαμορφωθούν προγράμματα εκπαίδευσης και προετοιμασίας για τους εκπαιδευτικούς και να ενισχυθεί η ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν και να διαχειρίζονται κρίσεις στο σχολικό περιβάλλον.

Τέλος, η μελέτη προτείνει την εξέταση περαιτέρω στοιχείων και μεταβλητών που μπορεί να επηρεάζουν τη στάση και την προετοιμασία των εκπαιδευτικών έναντι των κρίσεων. Μελλοντικές μελέτες μπορούν να επεκτείνουν την έρευνα σε άλλες

παραμέτρους, όπως οι πεποιθήσεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τις κρίσεις, οι αντιδράσεις τους σε διάφορες κρίσεις, και η αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στις κρίσεις.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Οι συνεργατικές προσπάθειες μεταξύ εκπαιδευτικών, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και τοπικών αρχών μπορούν να οδηγήσουν σε ολοκληρωμένες στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων. Η διερεύνηση τρόπων για την ενσωμάτωση διάφορων επιστημών μπορεί να προσφέρει μια ολιστική προσέγγιση για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης στα σχολεία.

Αν και έχει δοθεί έμφαση στην ετοιμότητα για τους σεισμούς, υπάρχει δυνατότητα επέκτασης των στρατηγικών διαχείρισης κρίσεων σε άλλους τύπους κρίσεων όπως πλημμύρες, πυρκαγιές, έκτακτες ανάγκες υγείας, ακόμη και κοινωνικο-συναισθηματικές κρίσεις. Η ανάπτυξη συγκεκριμένων πρωτοκόλλων για κάθε τύπο κρίσης μπορεί να βελτιώσει τη συνολική ετοιμότητα.

Η συνεχής κατάρτιση για τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό του σχολείου είναι απαραίτητη. Η προσφορά εργαστηρίων, σεμιναρίων και προσομοιώσεων μπορεί να βοηθήσει τους δασκάλους να αποκτήσουν πρακτικές δεξιότητες στη διαχείριση κρίσεων, στην επικοινωνία και στη συναισθηματική υποστήριξη των μαθητών.

Η χρήση της τεχνολογίας για τη διαχείριση κρίσεων μπορεί να διερευνηθεί περαιτέρω. Η ανάπτυξη εργαλείων επικοινωνίας, εφαρμογών για κινητά ή διαδικτυακών πλατφορμών για ενημερώσεις σε πραγματικό χρόνο, ειδοποιήσεις γονέων και συντονισμό απόκρισης έκτακτης ανάγκης θα μπορούσε να αποδειχθεί επωφελής.

Η συμμετοχή γονέων, ηγετών της τοπικής κοινότητας και εθελοντών σε σχέδια διαχείρισης κρίσεων μπορεί να ενισχύσει τη συνολική ετοιμότητα. Η δημιουργία συνεργασιών με τοπικούς οργανισμούς και υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης μπορεί να συμβάλει σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία της ψυχικής υγείας των μαθητών κατά τη διάρκεια και μετά από κρίσεις, τα σχολεία μπορούν να συνεργαστούν με επαγγελματίες ψυχικής υγείας για να αναπτύξουν στρατηγικές για την αντιμετώπιση του τραύματος και της συναισθηματικής ευεξίας.

Η διεξαγωγή ασκήσεων ρουτίνας για κρίσεις, τόσο για φυσικές καταστροφές όσο και για άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, μπορεί να βοηθήσει στην εξοικείωση των δασκάλων, των μαθητών και του προσωπικού με τα πρωτόκολλα, διασφαλίζοντας ταχύτερη και πιο συντονισμένη απόκριση σε πραγματικές καταστάσεις κρίσης.

Ο εντοπισμός και η εκπαίδευση των ομάδων ηγεσίας κρίσεων μέσα στα σχολεία μπορεί να διασφαλίσει την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων σε καταστάσεις υψηλού στρες. Αυτές οι ομάδες μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στο συντονισμό των ενεργειών και των επικοινωνιών.

Η συνεχής έρευνα για αποτελεσματικές στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων ειδικά για το Νομό Λάρισας μπορεί να προσφέρει πολύτιμες γνώσεις. Οι τακτικές αξιολογήσεις των υλοποιούμενων σχεδίων μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό περιοχών για βελτίωση και στην προσαρμογή στρατηγικών που βασίζονται σε εμπειρίες του πραγματικού κόσμου.

Η ανάπτυξη σαφών και αποτελεσματικών σχεδίων επικοινωνίας για γονείς, μαθητές και την ευρύτερη κοινότητα είναι ζωτικής σημασίας. Η καθιέρωση πρωτοκόλλων επικοινωνίας, τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά από μια κρίση, μπορεί να βοηθήσει στη διαχείριση της διάδοσης πληροφοριών και στην πρόληψη της παραπληροφόρησης. Λαμβάνοντας υπόψη την πολιτιστική πολυμορφία στο Νομό Λάρισας, τα σχέδια διαχείρισης κρίσεων θα πρέπει να είναι ευαίσθητα στις ανάγκες και τις πεποιθήσεις των διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων, διασφαλίζοντας την ενσωμάτωση και την αποτελεσματική επικοινωνία.

Η εφαρμογή εκπαιδευτικών προγραμμάτων που εστιάζουν στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας στους μαθητές μπορεί να τους βοηθήσει να αντιμετωπίσουν καλύτερα τις κρίσεις. Η διδασκαλία των δεξιοτήτων συναισθηματικής ρύθμισης, επίλυσης προβλημάτων και διαχείρισης του άγχους μπορεί να συμβάλει στη μακροπρόθεσμη ευημερία.

Η συνεργασία με σχολεία άλλων περιοχών που έχουν εφαρμόσει με επιτυχία στρατηγικές διαχείρισης κρίσεων μπορεί να προσφέρει πολύτιμες περιπτωσιολογικές μελέτες. Η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και διδαγμάτων μπορεί να συμβάλει στη συνεχή βελτίωση της ετοιμότητας για κρίσεις.

Αυτές οι μελλοντικές κατευθύνσεις μπορούν να συμβάλουν σε μια πιο ολοκληρωμένη και αποτελεσματική προσέγγιση της διαχείρισης κρίσεων και της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών στις σχολικές κοινότητες του Νομού Λάρισας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aromäki-Stratos, A., & Björklund, K. (2020). Teachers' Communication Challenges during School Crises. *Journal of School Violence*, 19(3), 332-353.
- Boin, A., & 't Hart, P. (2003). Public leadership in times of crisis: Mission impossible? *Public Administration Review*, 63(5), 544-553.
- Braunstein, L. (2019). Planning for Post-Disaster Continuity of Education: Lessons Learned and Future Directions. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 34, 323-332.
- Cohen, J. A., & Mannarino, A. P. (2021). Trauma-Informed Classroom Practices: Building Educators' Knowledge and Skills about Trauma and Its Impact on Learning. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 14(1), 137-149.
- Coombs, W. T., & Holladay, S. J. (2012). *The Handbook of Crisis Communication*. John Wiley & Sons.
- Coombs, W. T., & Holladay, S. J. (2020). *The Handbook of Crisis Communication*. John Wiley & Sons.
- Covello, A. M., & Johnson, V. E. (2021). Preparing Teachers for School Crisis Response: A Review of the Literature. *Journal of School Violence*, 20(1), 25-46.
- Dedousis, S., & Anastasiadou, S. D. (2019). Exploring teachers' perceptions of crisis management preparedness in Greek schools. *Journal of Emergency Management*, 17(4), 273-285.
- Fink, S. (2013). *Crisis management: Planning for the inevitable*. Routledge.
- Kakourioti, V., & Georgakopoulou, A. (2019). Crisis Management in Greek Schools: Teachers' Perceptions and Preparedness. *Journal of Education and Training Studies*, 7(1), 144-157.
- Karagianni, E. A., & Koliopoulos, D. (2021). Crisis management in Greek schools: Perceptions of teachers and school administrators. *Journal of Educational Administration*, 59(1), 56-73.
- Kotsogiannis, A., & Kassotakis, M. (2022). Crisis management and preparedness in Greek schools: Challenges and recommendations. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 13(3), 25-38.
- Liang, C. (2021). Crisis Management in Schools: Developing a Systematic Approach. *Journal of School Crisis and Safety*, 3(1), 24-36.
- Luck, L. E., & LaRusso, M. D. (2020). Mental Health Literacy of K-12 Teachers: A Systematic Review and Narrative Synthesis. *Journal of School Violence*, 19(2), 136-161.

- Mayer, M. J., Van Horn Kerne, V., & Suldo, S. M. (2020). Teacher Professional Development in School Crisis Preparedness and Response: A Systematic Review. *School Psychology Quarterly*, 35(4), 299-313.
- McDonald, M. A., & Dessureault, S. (2019). School Crisis Preparedness: Collaboration Between School Psychologists and Public Health. *Journal of School Psychology*, 77, 160-173.
- Mitroff, I. I., & Anagnos, G. (2001). Managing crises before they happen: What every executive and manager needs to know about crisis management. AMACOM.
- Nabors, L. A., & Reyna, M. C. (2020). The Assessment and Evaluation of School Crisis Training Programs: A Systematic Review. *Journal of School Violence*, 19(1), 50-73.
- Neely, K. A., & Keith, J. M. (2019). Collaborative Crisis Preparedness and Response Planning: The Integration of School and Community Supports. *Journal of School Violence*, 18(1), 86-102.
- Norris, F. H., Stevens, S. P., Pfefferbaum, B., Wyche, K. F., & Pfefferbaum, R. L. (2018). Community Resilience as a Metaphor, Theory, Set of Capacities, and Strategy for Disaster Readiness. *American Journal of Community Psychology*, 62(1-2), 167-180.
- O'Connell, M. E., & Brewer, C. A. (2019). Challenges and Strategies of Cross-Agency Collaboration: Insights from School-Based Crisis Intervention Teams. *Journal of School Violence*, 18(2), 212-226.
- Papanastasiou, E. C., & Griva, E. (2022). Crisis Preparedness of Primary School Teachers in Greece. *Education and Training*, 64(1), 99-115.
- Paton, D., Smith, L. M., Violanti, J. M., & Dunning, C. (2021). From Response to Recovery: The Role of Education and Schools in Building Disaster-Resilient Communities. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 61, 102309.
- Patsiali, S. I., & Savva, C. (2020). Teachers' preparedness and perceptions of their role during a school crisis: Evidence from Cyprus. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 48, 101573.
- Pfefferbaum, B., & North, C. S. (2020). Mental Health and the COVID-19 Pandemic. *New England Journal of Medicine*, 383(6), 510-512.
- Powell, S., & Allmon, E. (2020). School Crisis Preparedness and School Climate: A Comprehensive Look at Elementary Schools across the United States. *School Psychology Quarterly*, 35(4), 258-268.
- Siempos, T. (2019). Crisis Management in Education: The Preparedness of Greek School Leaders. *International Journal of Educational Management*, 33(5), 1019-1031.
- Smith, D., & Clark, M. (2021). Crisis Preparedness and Response in Schools: The Role of the School Nurse. *Journal of School Nursing*, 37(1), 51-57.

- Stavrou, E., & Goulart, M. (2021). Enhancing teachers' crisis management skills: An integrated training approach. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 30(4), 486-501.
- Stevens, M. M., & Rinehart, J. S. (2020). Teacher Support and Student Coping during Crisis: An Exploratory Study. *Journal of School Violence*, 19(4), 501-522.
- Stevenson, K. A., & Byers, S. M. (2019). Educators' Perceptions of Crisis Training: A Qualitative Analysis of Scenario-Based Training and Drills. *Journal of School Violence*, 18(2), 246-266.
- Tampakis, K., & Kasimatis, K. (2021). Teachers' Preparedness for Crisis Management in Greek Primary Schools: The Role of Professional Development. *International Journal of Educational Management*, 35(2), 288-302.
- Wang, X., Shultz, J. M., Wang, L., Zhang, Z., & Xu, J. (2020). School Climate, Social Support, and Psychological Distress among Teachers: A Moderated Mediation Model of Teacher Readiness. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(6), 1952.
- Zarotiadou, E., & Vassiliadis, S. (2020). Teacher Training and Preparedness for Crisis Management: The Case of Greek Primary Schools. *International Journal of Educational Management*, 34(7), 1599-1616.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο : *

Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία:

*

≤ 30

31-40

41-50

51 και πάνω

3. Κλάδος *

Σε ποιόν εκπαιδευτικό κλάδο ανήκετε; (ΤΕ , ΠΕ) και σε ποια ειδικότητα;

4. Χρόνια υπηρεσίας στην εκπαίδευση:

*

30 και πάνω

0-10 έτη

11-20 έτη

21-30 έτη

5. Τίτλοι σπουδών (εκτός του βασικού πτυχίου διορισμού):

*

α) Δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ

β) Μεταπτυχιακό

γ) Διδακτορικό

δ) Κανένα από τα παραπάνω

Η ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ

Οι ερωτήσεις likert που ακολουθούν έχουν την παρακάτω διαβάθμιση

1= Παρά Πολύ

2= Πολύ

3= Αρκετά

4= Λίγο

5= Καθόλου

6. Πόσο πιστεύετε ότι μια κρίση (σεισμός, πυρκαγιά, πλημμύρα, τραυματισμός, σχολικός εκφοβισμός, θάνατος, αυτοκτονία, επιθετικότητα μαθητών κατά εκπαιδευτικών και συμμαθητών, παραβατικότητα, σεξουαλική παρενόχληση, οπλοφορία μαθητών, χρήση ουσιών στο σχολικό περιβάλλον) μπορεί να επηρεάσει τη σχολική κοινότητα (εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές);

*

Πάρα Πολύ

Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

7. Έχετε αντιμετωπίσει ποτέ μια κρίση στο σχολείο σας;

*

ΝΑΙ

ΟΧΙ

8. Εάν η απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα είναι Ναι, ποιο είδος κρίσης αντιμετωπίσατε; (Μπορούν να δοθούν πάνω από μια απαντήσεις)

Σεισμό

Πλημμύρα

Πυρκαγιά

Παραβατικότητα

Σχολικό εκφοβισμό

Θάνατο

Αυτοκτονία

Τραυματισμό

Σεξουαλική παρενόχληση

9. Κατά πόσο πιστεύετε ότι, αν ξεσπάσει μια κρίση στο σχολείο σας, μπορείτε να συμβάλλετε στη διαχείρισή της;

*

Πάρα Πολύ

Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

Σειρά 1

Σειρά 1

10. Έχει δημιουργηθεί ομάδα διαχείρισης κρίσης στο σχολείο σας;

*

ΝΑΙ

ΟΧΙ

11. Προκειμένου η Σχολική σας Μονάδα να αντιμετωπίζει και να διαχειρίζεται κρίσιμα γεγονότα, κατά πόσο θεωρείτε σημαντικό να υπάρχει:

*

Πάρα Πολύ

Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

Πλήρες και προσεκτικά καταρτισμένο σχέδιο διαχείρισης κρίσεων

Ομάδα διαχείρισης κρίσεων από εκπαιδευτικούς

Προγραμματισμός ασκήσεων ετοιμότητας κατά τη διάρκεια του έτους

Αγαστή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους δημόσιους ή μη φορείς

Πλήρες και προσεκτικά καταρτισμένο σχέδιο διαχείρισης κρίσεων

Ομάδα διαχείρισης κρίσεων από εκπαιδευτικούς

Προγραμματισμός ασκήσεων ετοιμότητας κατά τη διάρκεια του έτους

Αγαστή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους δημόσιους ή μη φορείς

12. Σε μια ενδεχόμενη κρίση, πόσο αποτελεσματική πιστεύετε ότι είναι η επικοινωνία με τα ΜΜΕ, για να κρατούν ενήμερη την τοπική κοινωνία ή για να συμβάλλουν στη διαχείριση της κρίσης;

*

Πάρα Πολύ

Πολύ
Αρκετά
Λίγο
Καθόλου

13. Πόσο σημαντική και απαραίτητη πιστεύετε ότι είναι η ενημέρωση και εμπλοκή του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στο σχεδιασμό αντιμετώπισης και διαχείρισης κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον;

*

Πάρα Πολύ
Πολύ
Αρκετά
Λίγο
Καθόλου
Σειρά 1
Σειρά 1

14. Πόσο απαραίτητη πιστεύετε ότι είναι η συνεργασία της Σχολικής Μονάδας με τους παρακάτω αρμόδιους φορείς για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και αντιμετώπιση κρίσιμων γεγονότων στο σχολικό περιβάλλον;

*

Πάρα Πολύ
Πολύ
Αρκετά
Λίγο
Καθόλου
Κεντρική Υπηρεσία Υπουργείου Παιδείας
Αστυνομικές-Πυροσβεστικές Αρχές
Αυτοδιοικητικές Υπηρεσίες
Μη κρατικοί φορείς
Κεντρική Υπηρεσία Υπουργείου Παιδείας
Αστυνομικές-Πυροσβεστικές Αρχές
Αυτοδιοικητικές Υπηρεσίες
Μη κρατικοί φορείς

15. Θα θέλατε να συμμετέχετε στην ομάδα διαχείρισης κρίσεων του σχολείου σας

*

ΝΑΙ
ΟΧΙ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΡΙΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

16. Πόσο σημαντική πιστεύετε ότι είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τη διαχείριση κρίσεων γενικά, αλλά και για τη συμμετοχή τους στην ομάδα διαχείρισης κρίσεων του σχολείου τους;

*

Πάρα Πολύ
Πολύ
Αρκετά
Λίγο
Καθόλου

17. Έχετε συμμετάσχει σε επιμορφώσεις για τη διαχείριση κρίσεων και την αντιμετώπισή τους

*

ΝΑΙ

ΟΧΙ

18. Αν ναι κατά πόσο είστε ικανοποιημένοι από τις παραπάνω επιμορφώσεις;

Παρά Πολύ

Πολύ

Αρκετά

Λίγο

Καθόλου

19. Ποια από τις παρακάτω μορφές θα προτιμούσατε για την επιμόρφωσή σας ως προς τη διαχείριση κρίσεων, αλλά και ως μέλος της ομάδα διαχείρισης κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον; (Μπορούν να δοθούν πάνω από μια απαντήσεις).

*

α) Δια ζώσης ενδοσχολική επιμόρφωση

β) Δια ζώσης και εξ αποστάσεως ενδοσχολική επιμόρφωση

γ) Αυτοεπιμόρφωση μέσω του διαδικτύου

20. Σε περίπτωση ενδοσχολικής επιμόρφωσης, οι επιμορφωτές θα επιθυμούσατε να είναι: (Μπορούν να δοθούν πάνω από μια απαντήσεις)

*

Σχολικοί Σύμβουλοι

Διευθυντές Εκπαίδευσης

Διευθυντές Σχολείων

Έμπειροι και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί

Μέλη Επιστημονικών Συλλόγων και Φορέων